

अंतरीम मार्गदर्शक सुचना

जा.क्र./विप्र-७/क्रॉपसॅप १६-१७/प्र.क्र.१/३०९/१६
कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे- ५
दिनांक: ०१/०६/२०१६

प्रति,

१. विभागीय कृषि सहसंचालक (सर्व) -----
२. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी (सर्व) -----

विषय: पिकांवरील कीड-रोग सर्वेक्षण व सल्ला प्रकल्प (क्रॉपसॅप): २०१६-१७ अंतरीम मार्गदर्शक सुचना व त्या अंतर्गत करावयाच्या कार्यवाहीबाबत...

- संदर्भ:** १. शासनास पाठविलेला प्रकल्प प्रस्ताव पत्र जा.क्र. /विप्र-७/क्रॉपसॅप१६-१७/प्र.क्र.१/२७२/१६, दि.३०/४/२०१६
२. शासन पत्र कृषि व पदुम विभाग क्र.किरोनि/१६१६/प्र.क्र.१५६/४-अ, दि.२५/०५/२०१६
३. आयुक्तालयाच्या मार्गदर्शक सुचनांचे पत्र जा.क्र./विप्र-७/क्रॉपसॅप १५-१६/प्र.क्र.२/२६५/१५, दि.१/६/२०१५
४. आयुक्तालयाच्या मार्गदर्शक सुचनांचे पत्र जा.क्र./विप्र-७/ क्रॉपसॅप १४-१५/प्र.क्र.५/४५६/१४, दि.३१/५/२०१४
५. आयुक्तालयाचे पत्र जा.क्र./उसंपिसं/विप्र-७/ क्रॉपसॅप ११-१२/ निविदा प्र./ ६०५/११, दि.२/५/२०११

उपरोक्त संदर्भीय विषयानुसार सन २०१६-१७ करीता राज्य वार्षिक योजना २०१६-१७ अंतर्गत भात, सोयाबीन, कापूस, तूर व हरभरा “पिकांवरील कीड रोग सर्वेक्षण व सल्ला प्रकल्प (क्रॉपसॅप) २०१६-१७” अंमलबजावणी करीता दि.३०/०४/२०१६ च्या संदर्भीय पत्रानुसार शासनास प्रस्तावीत केले असून त्याचे अधिन राहून पूर्व तयारीच्या दृष्टीने पुढीलप्रमाणे अंतरीम मार्गदर्शक सुचना देण्यात येत आहेत.

या प्रकल्पाची अंमलबजावणी यापुर्वी राबविण्यात आलेल्या क्रॉपसॅप प्रकल्पाच्या कार्यपद्धती प्रमाणेच करावयाची आहे. प्रकल्पांतर्गत आवश्यक कंत्राटी स्वरूपातील मनुष्यबळ वेळेवर उपलब्धतेसाठी सोबतच्या अंतरीम मार्गदर्शक सुचनांतील अटी व शर्तीनुसार संदर्भीय दिनांक ०२/०५/२०११ च्या पत्रासोबत सहपत्रीत केलेल्या निविदा प्रारूपामध्ये आवश्यक बदल करून निविदा प्रक्रीया विभागीय स्तरावरून राबविण्यात यावी. प्रकल्पांतर्गत कंत्राटी कर्मचाऱ्यांचे वेतन संदर्भीय दिनांक ०१/०६/२०१५ च्या मार्गदर्शक सुचनांत नमूद केल्यानुसार राहिल. तसेच, सन २०१६-१७ मध्ये राबवावयाच्या प्रकल्पासाठी संदर्भीय दिनांक ३१/०५/२०१४ च्या मार्गदर्शक सुचनांमध्ये नमूद केलेल्या कार्यक्षेत्राप्रमाणे व तेवढ्याच संख्येइतके कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षकांची नियुक्ती करावी. सुलभ संदर्भासाठी जिल्हानिहाय कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षकांचा तपशील “प्रपत्र ब” मध्ये सोबत सहपत्रीत केला आहे. तथापि, एकूण संख्येच्या अधिन राहून चालू वर्षाच्या प्रत्यक्ष पेरणी क्षेत्रानुसार कीड सर्वेक्षक, यांचे कार्यक्षेत्र ठरवावे व त्याप्रमाणे नेमणूका कराव्यात.

सन २०१६-१७ मध्ये राबवावयाच्या क्रॉपसॅप प्रकल्पाच्या मार्गदर्शक सुचनांमधील प्रमुख बदल पुढील तक्त्यातील स्थंभ क्र.४ मध्ये दर्शविण्यात आले असून प्रकल्पाची अंमलबजावणी करताना संबंधीतांनी ते विचारात घेण्याची दक्षता घ्यावी.

अ. क्र.	बाब	सन २०१५-१६ च्या प्रचलित मार्गदर्शक सुचना	सन २०१६-१७ च्या मार्गदर्शक सुचनांतील प्रमुख बदल
१	२	३	४
१	संगणक प्रचालक	प्रत्येक कृषि पर्यवेक्षकास एक याप्रमाणे एकूण ८४	संगणक प्रचालक हे पद वगळण्यात आले आहे.
२	संगणक प्रणाली मदतनीस	पुणे, कोल्हापूर व नाशिक विभागांसाठी विभागीय कृषि सहसंचालक, पुणे कार्यालयात एक, औरंगाबाद व लातूर विभागांसाठी विभागीय कृषि सहसंचालक, लातूर कार्यालयात एक, तसेच अमरावती, नागपूर व कोकण विभागांसाठी संबंधीत विभागीय कृषि सहसंचालक कार्यालयात प्रत्येकी एक असे एकूण पाच संगणक प्रणाली मदतनीस	प्रत्येक विभागासाठी संबंधीत विभागीय कृषि सहसंचालक कार्यालयात प्रत्येकी एक असे एकूण आठ संगणक प्रणाली मदतनीस यांची तरतूद करण्यात आली आहे.
३	संशोधन सहयोगी	व.ना.म.कृ.वि.परभणी, म.फु.कृ.वि.राहुरी, डॉ.बा.सा.को.कृ.वि.दापोली, राष्ट्रीय एकात्मिक कीड व्यवस्थापन केंद्र, नवी दिल्ली केंद्रीय कोरडवाहू संशोधन केंद्र-हैद्राबाद, प्रति संस्था २ संशोधन सहयोगी (१ किटक शास्त्र व १ वनस्पती रोगशास्त्र) तर डॉ.पी.डी.के.व्ही, अकोला करीता ४ संशोधन सहयोगी (२ किटकशास्त्र व २ वनस्पती रोगशास्त्र)	व.ना.म.कृ.वि., परभणी, म.फु.कृ.वि., राहुरी, डॉ. बाळासाहे सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली, केंद्रीय कोरडवाहू संशोधन केंद्र, हैद्राबाद, राष्ट्रीय एकात्मिक किड व्यवस्थापन केंद्र, नवी दिल्ली प्रति संस्था १ तर डॉ.पी.डी.के.व्ही, अकोला करीता २ संशोधन सहयोगी (किटकशास्त्र)
४	मोबाईल फोन	---	कीड सर्वेक्षक, कृषि पर्यवेक्षक, संगणक प्रणाली मदतनीस यांचेकडे मार्गदर्शक सुचनातील मुद्दा क्र.८.१.२९ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे किमान स्पेसिफिकेशन्सचा स्मार्ट मोबाईल फोन असणे बंधनकारक आहे.
५	ऑनलाईन अहवाल नोंदणी (डेटा इंट्री)	संगणक प्रचालकांचे मार्फत लॅपटॉपद्वारे एनसीआयपीएम, नवी दिल्ली यांचे संकेतस्थळावर ऑनलाईन अहवाल नोंदणी (डेटा इंट्री)	कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षकांमार्फत मोबाईलद्वारे एनआयसी, पुणे यांचे संकेतस्थळावर ऑनलाईन अहवाल नोंदणी (डेटा इंट्री)
६	सर्वेक्षणाचे दिवस	सोमवार, मंगळवार, गुरुवार व शुक्रवार	सोमवार, मंगळवार, बुधवार, गुरुवार व शुक्रवार
७	सर्वेक्षणासाठी एकूण प्लॉटची संख्या	कीड सर्वेक्षक: दर दिवशी ४ फिक्स व ४ रँडम प्लॉट या प्रमाणे ४ दिवसांकरिता एकूण ३२ प्लॉट	कीड सर्वेक्षक: दर दिवशी ४ फिक्स व ४ रँडम प्लॉट या प्रमाणे ५ दिवसांकरिता एकूण ४० प्लॉट
		कृषि पर्यवेक्षक: दर दिवशी ५-७ रँडम प्लॉट या प्रमाणे ४ दिवसांसाठी एकूण २० ते २८ प्लॉट	कृषि पर्यवेक्षक: दर दिवशी ५-७ रँडम प्लॉट याप्रमाणे ५ दिवसांसाठी एकूण २५ ते ३५ प्लॉट

अ. क्र.	बाब	सन २०१५-१६ च्या प्रचलित मार्गदर्शक सुचना	सन २०१६-१७ च्या मार्गदर्शक सुचनांतील प्रमुख बदल
१	२	३	४
८	कृषि विद्यापीठांद्वारे ऑनलाईन अॅडव्हायजरी देणे	सोमवार व मंगळवारच्या सर्वेक्षण अहवालावर गुरुवारी अॅडव्हायजरी तसेच, गुरुवार व शुक्रवारच्या सर्वेक्षण अहवालावर सोमवारी अॅडव्हायजरी	सोमवार, मंगळवार व बुधवारच्या सर्वेक्षण अहवालावर गुरुवारी अॅडव्हायजरी तसेच, गुरुवार व शुक्रवारच्या सर्वेक्षण अहवालावर सोमवारी अॅडव्हायजरी
९	शेतकऱ्यांना SMS द्वारे सल्ला देणे	उपविभागीय कृषि अधिकारी	जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
१०	आयपीएम गाव अंमलबजावणी	प्रत्येक उपविभागातून एका गावात अंमलबजावणी	प्रत्येक जिल्ह्यातून एका गावात अंमलबजावणी
११	अॅडव्हायजरी प्रसिद्धीसाठी आकस्मिक निधी	प्रत्येक तालुक्यास रु.५०००/- तालुका कृषि अधिकारी यांचे स्तरावर	संबंधीत तालुक्यातील कीड सर्वेक्षकांच्या संख्येनुसार रु.२०००/- प्रति कीड सर्वेक्षक याप्रमाणे तालुका कृषि अधिकारी यांचे स्तरावर

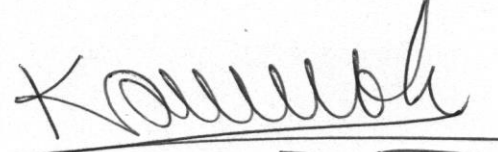
प्रकल्पांतर्गत समय मर्यादीत कामांच्या पूर्व तयारीच्या दृष्टीने प्रमुख बाबींकरिता पुढील प्रमाणे वेळापत्रक निश्चित करण्यात येत असून त्यानुसार प्रकल्पाच्या प्रभावी अंमलबजावणीबाबत संबंधितांनी कार्यवाही करावी.

अ. क्र.	कालावधी	बाब	कार्यवाहीचा स्तर
१	दि.६ जून पर्यंत	१. कीड सर्वेक्षक, संगणक प्रणाली मदतनीस इ.च्या सेवा उपलब्धतेसाठी निविदा प्रसिद्धीस देणे २. फेरोमेन सापळे व ल्यूससाठी खरेदी प्रक्रीया राबविणे व ते भात, सोयाबीन, कापूस पिकांकरीता (दि.०४/०७/२०१६ पुर्वी) तर तूर पिकाकरीता (दि.०३/१०/२०१६ पुर्वी) कीड सर्वेक्षकांना उपलब्ध करून देणे	विकृससं
२	दि.१३ जून पर्यंत	मास्टर ट्रेनर्सचे व कृषि विद्यापीठ जिल्हा प्रतिनीधी यांचे कृषि विद्यापिठात प्रशिक्षण पुर्ण करणे	विकृससं व कृ.विद्यापीठ
३	दि.१८ जून पर्यंत	विभागीय कार्यशाळेचे आयोजन करणे	विकृससं व कृ.विद्यापीठ
४	दि.२२ जून पर्यंत	१. एमएआयडीसी / शासकीय जैविक प्रयोगशाळा यांच्याकडे आपत्कालीन निविष्टांची सविस्तर नोंदणी करणे २. कृषि पर्यवेक्षकांची निवड व त्यांना मुख्यालय नेमून देणे ३. कीड सर्वेक्षक, संगणक प्रणाली मदतनीस इ.च्या सेवा उपलब्धतेसाठीची निविदा प्रक्रीया पूर्ण करणे	विकृससं
५	दि.३० जून पर्यंत	१. कीड सर्वेक्षक यांची निवड करून त्यांना मुख्यालय नेमून देणे २. सर्वेक्षण चमूच्या कामावरील सनियंत्रणाकरीता प्रत्येक जिल्ह्यासाठी कृषि विज्ञान केंद्रांची नेमणूक करणे	विकृससं
६	दि.३ जुलै पर्यंत	१. कृषि पर्यवेक्षक, कीड सर्वेक्षक, संगणक प्रणाली मदतनीस यांचे कीड सर्वेक्षण तसेच, मोबाईलद्वारे कीड रोगांची निरीक्षणे भरण्याबाबतचे प्रशिक्षण पुर्ण करणे.	विकृससं, कृ.विद्यापीठ व एनआयसी

अ. क्र.	कालावधी	बाब	कार्यवाहीचा स्तर
६	दि.३ जुलै पर्यंत	२. भात, सोयाबीन, कापूस पिकांच्या सर्वेक्षणाच्या दृष्टीने सर्वेक्षण साहीत्याची साहीत्याची सर्वेक्षण चमूस उपलब्धता करून देणे ३. संगणक प्रणाली मदतनीस यांनी कृषि पर्यवेक्षक व कीड सर्वेक्षकांना नेमून दिल्याप्रमाणे संगणक प्रणालीमध्ये त्यांची मुख्यालये तयार करणे ४. कृषि विद्यापीठ स्तरावरील कीटकशास्त्र विभाग प्रमुख यांनी ऑनलाईन अॅडव्हायजरी देण्याच्या दृष्टीने संगणक प्रणालीमध्ये वापरकर्ता खाते तयार करणे	विकृससं कृ.विद्यापीठ
७	दि.४ जुलै पासून	भात, सोयाबीन, कापूस पिकांच्या सर्वेक्षणाचे कामास शुभारंभ करणे व मोबाईलद्वारे ऑनलाईन सर्वेक्षण अहवाल नोंदविणे.	कीड सर्वेक्षक, कृ.पर्यवेक्षक
८	दि.७ जुलै पासून	१. कृषि विद्यापीठामार्फत प्रथम ऑनलाईन पीक संरक्षण अॅडव्हायजरी वितरीत करणे २. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांचे स्तरावरून प्रथम पीक संरक्षण सल्ला शेतकऱ्यांना SMS द्वारा पाठविणे	कृ.विद्यापीठ जिअकृअ
९	दि.१ ऑगस्ट ते १५ नोव्हेंबर दरम्यान	भात, सोयाबीन, कापूस व तूर पिकांचे क्षेत्र असणाऱ्या प्रत्येक गावात पुर्ण हंगामात १० गाव बैठकांचे आयोजन करणे	ताकृअ
१०	दि.३ आक्टोबर पासून	तूर पिकाच्या सर्वेक्षणास सुरुवात करणे (सोयाबीन सर्वेक्षण दि. ३० सप्टेंबर अखेर बंद करणे)	कीड सर्वेक्षक, कृ.पर्यवेक्षक
११	दि.६ आक्टोबर पर्यंत	हरभरा पिकाच्या सर्वेक्षणासाठी फेरोमेन सापळे व ल्यूससाठी खरेदी प्रक्रीया राबविणे व दि.१७ नोव्हेंबर पुर्वी ते कीड सर्वेक्षकांना उपलब्ध करून देणे	विकृससं
१२	दि.३० आक्टोबर पर्यंत	कृषि पर्यवेक्षक व कीड सर्वेक्षक यांचे कीड सर्वेक्षणाबाबत हंगाम मध्य प्रशिक्षण पुर्ण करणे.	विकृससं व कृ.विद्यापीठ
१३	दि.१७ नोव्हेंबर पासून	हरभरा पिकाच्या सर्वेक्षणास सुरुवात करणे (भात व कापूस सर्वेक्षण दि.१५ नोव्हेंबर अखेर बंद करणे)	कीड सर्वेक्षक, कृ.पर्यवेक्षक
१४	दि.१५ ते ३० नोव्हेंबर दरम्यान	केवळ भात पिकाची कीड रोग पूर्व इतिहास पुस्तिका तयार करणे व मार्गदर्शक सुचनातील मुद्दा क्र.९.६.५ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे दि. १० डिसेंबर, २०१६ पर्यंत कृषि आयुक्तालयास सादर करणे	उविकृअ
१५	दि.२५ नोव्हेंबर ते १४ फेब्रुवारी दरम्यान	हरभरा पिकाचे क्षेत्र असणाऱ्या प्रत्येक गावात पुर्ण हंगामात १० गाव बैठकांचे आयोजन करणे	ताकृअ
१६	३१ डिसेंबर पर्यंत	१. कृषि पर्यवेक्षक व कीड सर्वेक्षक यांना हरभरा पिकाच्या कीड सर्वेक्षणाबाबत प्रशिक्षित करणे २. हरभरा पिकाच्या सर्वेक्षणाच्या दृष्टीने सर्वेक्षण साहीत्याचे सर्वेक्षण चमूस फेरवाटप करणे	विकृससं व कृ.विद्यापीठ
१७	दि.१५ ते २९ फेब्रुवारी दरम्यान	कीड रोग पूर्व इतिहास पुस्तिका तयार करणे व मार्गदर्शक सुचनातील मुद्दा क्र.९.६.५ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे दि. १० मार्च, २०१७ पर्यंत कृषि आयुक्तालयास सादर करणे	उविकृअ
१८	दि.१० एप्रिल पर्यंत	प्रकल्पाचा अंतिम खर्च अहवाल व विहित नमुन्यातील उपयोगीता प्रमाणपत्र कृषि आयुक्तालयास सादर करणे	विकृससं
१९	दि.१५ एप्रिल पर्यंत	कृषि विद्यापिठनिहाय अंतिम प्रकल्प अहवाल कृषि आयुक्तालयास सादर करणे	कृ.विद्यापीठ

वरील प्रमाणे सर्व संबंधीतांनी वेळचेवेळी कार्यवाही करुन विभाग/ संस्थांचा एकत्रित मासिक प्रगती अहवाल कृषि आयुक्तालयास प्रत्येक महीन्याच्या १० तारखेस पोहोचेल याबेताने पत्र तसेच ई-मेलद्वारे सादर करावा. प्रकल्प मार्गदर्शक सुचना कृषि विभागाच्या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्यात येत असून सदर मार्गदर्शक सुचना सर्व क्षेत्रीय कार्यालयांपर्यंत वितरीत होतील याची कृपया दक्षता घ्यावी. याबाबत शासन स्तरावरुन काही धोरणात्मक बदल झाल्यास तसे आपणास अवगत करण्यात येईल व सदर बदलांनुसार पुढील कार्यवाही करणे बंधनकारक राहिल याची कृपया नोंद घ्यावी.

सोबत:- अंतरीम मार्गदर्शक सुचना

(कृ.वि.देशमुख)

कृषि संचालक, विस्तार व प्रशिक्षण
कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

प्रत: माहिती व आवश्यक कार्यवाहीसाठी:

१. कृषि सहसंहचालक (नियोजन), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-५
२. कृषि सहसंहचालक वि.प्र. १ / २ / ३, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-५
३. कीटकशास्त्र विभाग प्रमुख, वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी
४. कीटकशास्त्र विभाग प्रमुख, महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी
५. कीटकशास्त्र विभाग प्रमुख, डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषि विद्यापीठ, अकोला.
६. कीटकशास्त्र विभाग प्रमुख, डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली
७. श्री. कैलास ईळेकर, प्रमुख प्रणाली विश्लेषक, राष्ट्रीय सूचना विज्ञान केंद्र (एनआयसी), पुणे- ४११ ००७
८. कृषि उपसंचालक (माहिती), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-५
९. कृषि उपसंचालक (प्रकल्प), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-५

पिकांवरील कीड-रोग सर्वेक्षण व सल्ला प्रकल्प (क्रॉपसॅप) २०१६-१७
Crop Pest Surveillance and Advisory Project (CROPSAP) २०१६-१७

अंतरीम मार्गदर्शक सूचना

१. **प्रस्तावना:-** सोयाबीन, कापूस, भात, तूर व हरभरा या महत्वाच्या प्रमुख पिकांवर वारंवार तसेच, आकस्मिकरित्या उदभवणाऱ्या किडरोगांच्या प्रादुर्भावामुळे होणारे शेतकऱ्यांचे नुकसान तसेच, त्यामुळे उत्पादनात होणारी घट लक्षात घेता, कीड रोग सर्वेक्षण व व्यवस्थापन यासाठी प्रभावी कीड रोग सर्वेक्षण, सल्ला व जनजागृती या बाबतची यंत्रणा तयार करण्याच्या दृष्टिने सन २००९-१० पासून “पिकांवरील कीड रोग सर्वेक्षण व सल्ला हा अभिनव प्रकल्प राष्ट्रीय कृषि विकास कार्यक्रमांतर्गत राबविण्यात येत होता. सन २०११-१२ पासून भात पिकाचाही प्रकल्पात अंतर्भाव करण्यात आला आहे. प्रकल्पाची उपयुक्तता, अंमलबजावणी व यशस्वीतेच्या दृष्टीने राष्ट्रीय पातळीवरही प्रकल्प प्रशंसनीय ठरला आहे. सन २०१३-१४ पासून सदर प्रकल्प राज्य वार्षिक योजनेतून राबविण्यात येत आहे. प्रकल्पांतर्गत वरील पिकांचे करण्यात आलेले सर्वेक्षण व दिले गेलेले पीक संरक्षण सल्ले शेतकऱ्यांच्या दृष्टिने अत्यंत उपयुक्त ठरत असल्याने सदर प्रकल्प सन २०१६-१७ मध्ये राज्य योजनेतर्गत राबवावयाचा आहे. यापुर्वी राबविण्यात येत असलेल्या कार्यपद्धतीप्रमाणेच पिकांवरील कीड रोग सर्वेक्षण, माहिती विश्लेषण व सल्ला वितरणासाठी आवश्यक मनुष्यबळ कंत्राटी पद्धतीने निविदा प्रक्रीयेद्वारे नोंदणीकृत मनुष्यबळ सेवा पुरवठा ठेकेदार यांचेकडून उपलब्ध करून घ्यावयाचे आहे. प्रकल्पांतर्गत यापुर्वी सुविधा उपलब्ध करून देण्यात आल्या असून त्याच सुविधांचा सन २०१६-१७ मध्ये राबविण्यात येणाऱ्या प्रकल्पासाठी वापर करावयाचा आहे.

२. प्रकल्पाचा उद्देश:-

- २.१. शेतकऱ्यांमध्ये कीड रोगांची ओळख निर्माण करणे, त्यांना प्रशिक्षित करून किडरोगांचे वेळीच व्यवस्थापन करणे.
- २.२. किडरोगांच्या प्रादुर्भावाबाबत जागरूकता निर्माण करणे व पुढील संभाव्य नुकसान टाळून उत्पादनात वाढ करणे.
- २.३. सोयाबीन, कापूस, भात, तूर व हरभरा या पिकांचे सर्वेक्षण करून हंगामनिहाय प्रमुख किडरोगांच्या प्रादुर्भावाबाबत शेतकऱ्यांमध्ये जाणीव निर्माण करणे व त्यांना वेळीच उपाय योजना सुचविणे.
- २.४. किडरोग प्रादुर्भावीत क्षेत्रासाठी आपत्कालीन परिस्थितीत पीक संरक्षण औषधे उपलब्ध करून देणे.
- २.५. किडरोगांच्या आकस्मिक प्रादुर्भावामुळे शेतकऱ्यांचे होणारे नुकसान टाळणे.
- २.६. वारंवार येणाऱ्या किडरोगांबाबत सांख्यिकी माहिती संकलीत करणे व कायम स्वरूपाच्या व्यवस्थापना बाबत कृषि विद्यापीठांच्या सहाय्याने शिफारशी निश्चित करणे.
- २.७. राष्ट्रीय एकात्मिक कीड व्यवस्थापन केंद्र (भारतीय कृषि संशोधन परिषद)- नवी दिल्ली, राज्यातील चार कृषि विद्यापीठे, राज्याचा कृषि विभाग, केंद्रीय कापूस संशोधन संस्था- नागपूर, केंद्रीय कोरडवाहू शेती संशोधन संस्था- हैद्राबाद, सोयाबीन संशोधन संचालनालय- इंदोर, भारतीय कडधान्य संशोधन संस्था- कानपूर, राष्ट्रीय भात संशोधन संस्था- कटक, राष्ट्रीय वनस्पती आरोग्य व्यवस्थापन संस्था- हैद्राबाद इत्यादी संस्थांच्या मदतीने सोयाबीन, कापूस, भात, तूर व हरभरा या पिकांवरील कीड रोगांचे सर्वेक्षण करून शेतकऱ्यांना उपाययोजना सुचविणे, कीड व्यवस्थापनाबाबतच्या शिफारशी तयार करणे आणि या अनुषंगाने कृषि खात्यातील कर्मचारी व शेतकरी यांना प्रशिक्षण देणे.

३. प्रकल्पाचे कार्यक्षेत्र:-

महाराष्ट्र राज्यातील खरीप हंगामात भात, सोयाबीन, कापूस व तूर तर रब्बी हंगामात हरभरा ही मुख्य पिके असून सन २०१५-१६ मध्ये पेरणी झालेल्या अनुक्रमे १४.९७, ३७.७४, ३८.२७, १०.३९, व १४.३६ लाख हेक्टर क्षेत्राचा प्रकल्पात समावेश करण्यात आला होता. या पिकांचे पेरणी क्षेत्र व पिकांवरील मागील काही वर्षातील प्रमुख कीड रोगांचा प्रादुर्भाव लक्षात घेता खरीप हंगामासाठी राज्यातील सर्व ३४ जिल्हे तर रब्बी हंगामात हरभरा पिकासाठी कोकण विभाग वगळून २९ जिल्हयांत प्रकल्प राबवावयाचा असून कोकण विभागात केवळ भात पिकाकरीता हा प्रकल्प राबवावयाचा आहे. प्रकल्पात भात पिकाकरीता खोड कीडा, मीज माशी, लष्करी अळी, तुडतुडे, निळे भुंगरे व जीवाणूजन्य करपा; सोयाबीन पिकाकरीता तंबाखूवरील पाने खाणारी अळी (स्पोडोप्टेरा लिट्युरा), हेलिकोव्हरपा, उंट अळी, चक्री भुंगा, खोडमाशी, हुमणी; कापूस पिकाकरीता तंबाखूवरील पाने खाणारी अळी, तुडतुडे, पांढरी माशी, फुलकीडे, पिठ्या ढेकूण, गुलाबी/शेंदरी बोंडअळी या किडी व लाल्या विकृती; तूर पिकाकरीता घाटेअळी (पॉड बोरर), पिसारी पतंग (प्ल्यूम मॉथ), शेंगातील माशी (तूर पॉड फ्लाय) तर हरभरा पिकाकरीता घाटेअळी व मर इत्यादी कीड रोगांचे व्यवस्थापनासाठी प्रकल्प राबवावयाचा आहे. सन २०१४-१५ नुसार कीड सर्वेक्षणासाठी आवश्यक कीड सर्वेक्षक (पेस्ट स्काऊट), कृषि पर्यवेक्षक व संगणक प्रचालक (डेटा ऍन्ट्री ऑपरेटर) यांची जिल्हानिहाय संख्या निर्धारित करण्यात आलेली आहे. तथापि, एकूण संख्येच्या अधिन राहून विभागीय कृषि सहसंचालक यांनी चालू वर्षाच्या पेरणी क्षेत्रानुसार कीड सर्वेक्षक (पेस्ट स्काऊट), यांचे कार्यक्षेत्र ठरवून त्याप्रमाणे नेमणूका सेवा पुरवठादारामार्फत कराव्यात. संदर्भीय दि.३१/५/२०१४ च्या मार्गदर्शक सुचनासोबतच्या प्रपत्रात दर्शविल्यानुसार कृषि पर्यवेक्षकांचे कार्यक्षेत्र निर्धारित केलेले असून त्यामध्ये बदल करू नये.

४. कार्यपध्दती:-

सदर कार्यक्रमात खालील बाबींवर भर द्यावयाचा आहे.

- ४.१. कीड-रोगांचे सर्वेक्षण व व्यवस्थापन सल्ला पध्दती
- ४.२. शेतकऱ्यांमध्ये कीड-रोगांबाबत जागरुकता निर्माण करणे
- ४.३. आपत्कालीन परिस्थितीत कीड- रोगांचे व्यवस्थापन करणे

प्रकल्पाच्या नियोजन व सनियंत्रणासाठी राज्य पातळीवर आयुक्त (कृषि) यांच्या अध्यक्षतेखाली प्रकल्पाची सुकाणू समिती कार्यरत असून त्यामध्ये केंद्र व राज्य शासनाच्या कृषि संशोधन व विस्तार क्षेत्रातील खालील संस्थांचा सहभाग राहिल. राज्यस्तरीय सुकाणू समिती (स्टिअरिंग कमिटी) पुढील प्रमाणे,

अ. क्र.	सहभागी संस्था	प्रतिनिधी	पद
१	कृषि विभाग, महाराष्ट्र राज्य	श्री. विकास देशमुख (भाप्रसे), आयुक्त, (कृषि), महाराष्ट्र राज्य	अध्यक्ष
२	राष्ट्रीय एकात्मिक कीड व्यवस्थापन केंद्र, नवी दिल्ली (एनसीआयपीएम), नवी दिल्ली	डॉ. चिरंतन चटोपाध्याय संचालक,	सहअध्यक्ष
३	वनस्पती संरक्षण, संगरोध व संग्रह संचालनालय, भारत सरकार, फरीदाबाद, हरयाना	डॉ. एस.एन. सुशील, भारताचे पीक संरक्षण सल्लागार, भारत सरकार.	सदस्य
४	महाराष्ट्र शासन	श्री. सु.सं. धपाटे, उप सचिव, कृषि व पदुम, मंत्रालय, मुंबई	सदस्य
५	कापूस विकास संचालनालय, नागपूर	श्री. आर.पी. सिंग, संचालक,	सदस्य

अ. क्र.	सहभागी संस्था	प्रतिनिधी	पद
६	कृषि विभाग, महाराष्ट्र राज्य	श्री. कृ. वि.देशमुख संचालक, विस्तार व प्रशिक्षण	सदस्य
७	कृषि विभाग, महाराष्ट्र राज्य	श्री. कृ. वि.देशमुख संचालक, निविष्टा व गुणनियंत्रण	सदस्य
८	कृषि विभाग, महाराष्ट्र राज्य	डॉ. एस. एस. अडसूळ संचालक, फलोत्पादन	सदस्य
९	केंद्रीय कापुस संशोधन केंद्र (सीआयसीआर), नागपूर	डॉ. के. आर. क्रांती संचालक,	सदस्य
१०	सोयाबीन संशोधन संचालनालय (डीएसआर), इंदोर	डॉ. अमरनाथ शर्मा, प्रमुख शास्त्रज्ञ	सदस्य
११	केंद्रीय कोरडवाहू शेती संशोधन संस्था (क्रीडा), हैद्राबाद	डॉ. एम. प्रभाकर, प्रमुख शास्त्रज्ञ,	सदस्य
१२	भारतीय कडधान्य संशोधन संस्था (आयआयपीआर), कानपूर	डॉ. एस. के. सिंग, प्रमुख शास्त्रज्ञ,	सदस्य
१३	राष्ट्रीय वनस्पती आरोग्य व्यवस्थापन संस्था (एनआयपीएचएम), हैद्राबाद	डॉ. ओ.पी. शर्मा, सहसंचालक (अॅग्रॉन),	सदस्य
१४	राष्ट्रीय भात संशोधन संस्था (एनआरआरआय), कटक	डॉ. मायाबीनी जेना, प्रमुख शास्त्रज्ञ व पीक संरक्षण विभाग प्रमुख	सदस्य
१५	वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ (व्हीएनएमएचएयू), परभणी	डॉ. पी. आर. झंवर, विभाग प्रमुख, किटकशास्त्र विभाग	सदस्य
१६	महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ (एमपीकेव्ही), राहुरी	डॉ. एस. एस. जाधव, विभाग प्रमुख, किटकशास्त्र विभाग	सदस्य
१७	डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषि विद्यापीठ (पीडीकेव्ही), अकोला.	डॉ. डी. बी. उंदीरवाडे, विभाग प्रमुख, किटकशास्त्र विभाग	सदस्य
१८	डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, (बीएसकेकेव्ही) दापोली	डॉ. ए. एल. नरंगळकर, विभाग प्रमुख, किटकशास्त्र विभाग	सदस्य
१९	राष्ट्रीय सुचना विज्ञान केंद्र, (एनआयसी) पुणे	श्री. कैलास ईळेकर, प्रमुख प्रणाली विश्लेषक	सदस्य
२०	कृषि विभाग, महाराष्ट्र राज्य	श्री. एम. एस. घोलप, कृषि सहसंचालक (विस्तार व प्रशिक्षण-३)	सदस्य
२१	कृषि विभाग, महाराष्ट्र राज्य	विभागीय कृषि सहसंचालक- ठाणे, पुणे, नाशिक, कोल्हापूर, औरंगाबाद, लातूर, अमरावती व नागपूर विभाग	सदस्य
२२	राष्ट्रीय एकात्मिक कीड व्यवस्थापन केंद्र, (एनसीआयपीएम), नवी दिल्ली	डॉ. एस. व्हेनीला, प्रमुख शास्त्रज्ञ,	तांत्रिक समन्वयक
२३	कृषि विभाग, महाराष्ट्र राज्य	श्री. सुभाष घाडगे, कृषि उपसंचालक, पीक संरक्षण	सदस्य सचिव

५. संस्थानिहाय जबाबदाऱ्या:-

वरील संस्थांमधून प्रत्येकी एका प्रतिनिधीची नियुक्ती करण्यात येईल. सदर सदस्यांनी त्यांना सोपवून दिलेल्या पुढील प्रमाणे जबाबदाऱ्या / कर्तव्य पार पाडणे अपेक्षित आहे.

५.१ राष्ट्रीय एकात्मिक कीड व्यवस्थापन केंद्र, भारतीय कृषि संशोधन परिषद, नवी दिल्ली:-

- ५.१.१ ऑनलाईन माहिती नोंदविण्यासाठी तयार करण्यात आलेल्या संगणक प्रणालीचे व्यवस्थापन करणे
- ५.१.२ विकसीत केलेल्या सध्याच्या जी.आय.एस. आधारीत कीड रोगांचे स्वयंचलित नकाशे प्रणालीचे व्यवस्थापन करणे.
- ५.१.३ एनआयसी, पुणे मार्फत प्रकल्पाच्या नव्याने विकसीत करण्यात येत असलेल्या संगणक व जीआयएस प्रणाली करीता त्यांना सध्याच्या संगणक व जीआयएस प्रणालीतील माहिती उपलब्ध करून देणे तसेच, त्यांना गरजेनुसार मदत व सहकार्य करणे.
- ५.१.४ ऑनलाईन अहवाल नोंदविण्यासाठी सर्वेक्षण प्रपत्रांचे नमुने विकसित करणे.
- ५.१.५ कीड रोग संरक्षण व सल्ला याबाबतचे ऑनलाईन यंत्रणेचे व्यवस्थापन करणे, कीड / रोगांबाबत शास्त्रीय सल्ला देणे.
- ५.१.६ कीड रोग संरक्षण व सल्ला चमुसाठी सर्वेक्षण कीट ठरविणे व त्याचा नमुना पुरविणे.
- ५.१.७ संपूर्ण प्रकल्पाचे तांत्रिक सनियंत्रण करणे.
- ५.१.८ कीड रोगांबाबत ऑनलाईन अहवालांनुसार विश्लेषण करून आगामी पीक हंगामाकरीता आवश्यक उपाय योजनांबाबत प्रकल्प अहवाल सादर करणे.

५.२ कृषि विभाग:-

- ५.२.१ कीड सर्वेक्षणासाठी योग्य कृषि पर्यवेक्षकांची नावे निश्चित करून त्यांची उपलब्धता करून घेणे, तसेच, कीड सर्वेक्षक (पेस्ट स्काऊट), संगणक प्रचालक (डेटा ऍन्ट्री ऑपरेटर) संगणक प्रणाली मदतनीस, संगणक चालक व लेखापाल यांच्या नोंदणीकृत सेवा पुरवठा ठेकेदार (Placement Agencies) यांचेमार्फत नेमणुका करून घेणे व अनुषंगिक जबाबदाऱ्या पार पाडणे.
- ५.२.२ कृषि विभागातील कर्मचाऱ्यांना प्रशिक्षण देणे.
- ५.२.३ एकात्मिक कीड व्यवस्थापनावर आधारीत कीड व्यवस्थापन पध्दतीचे शेतकऱ्यांना प्रशिक्षण देणे.
- ५.२.४ एकात्मिक कीड व्यवस्थापन पध्दतीचा एसएमएस यंत्रणा, भिक्ती पत्रके, घडीपत्रीका, आकाशवाणी, दुरदर्शन, वृत्तपत्र व इतर प्रसार माध्यमांद्वारे प्रचार व प्रसार करणे.
- ५.२.५ गावनिहाय किडरोगाची तीव्रता उप विभाग स्तरावरून तपासणे व त्याची माहिती ऑनलाईन उपलब्ध करून देणे.
- ५.२.६ आपत्कालीन परिस्थितीत किडरोग सर्वेक्षण व सल्ला याद्वारे किडरोगांबाबत शेतकऱ्यांना एसएमएस द्वारे संदेश देणे.
- ५.२.७ शेतकऱ्यांमध्ये जनजागृती करून कीड/रोग व्यवस्थापनासाठी उपाय योजना करणे.
- ५.२.८ आपत्कालीन परिस्थितीत सर्वेक्षणाधारीत किडरोगांचे तीव्रतेप्रमाणे कीड रोगांच्या व्यवस्थापनासाठी संबंधीत पीक योजनेतील पीक संरक्षण घटकातून पीक संरक्षण औषधे/साहित्य शेतकऱ्यांना उपलब्ध करून देणे.
- ५.२.९ सर्वेक्षण प्रपत्रांची छपाई करून कीड सर्वेक्षक व कीड नियंत्रकांना वेळेवर उपलब्ध करून देणे.
- ५.२.१० कीड सर्वेक्षक व कीड नियंत्रकांसाठी सर्वेक्षण कीटची विहित लेखा पध्दतीनुसार खरेदी करणे व त्यांना वेळेवर उपलब्ध करून देणे

५.३ कृषि विद्यापीठे:-

१. वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी
 २. महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी
 ३. डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषि विद्यापीठ, अकोला
 ४. डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली
- ५.३.१ जिल्हानिहाय कृषि विभागातील मास्टर ट्रेनर्स, कीड सर्वेक्षक (पेस्ट स्काऊट) व कृषि पर्यवेक्षक यांना हंगाम पूर्व व हंगामात प्रशिक्षण देणे.
- ५.३.२ जिल्हानिहाय किडरोग सर्वेक्षणांचे बाबत कृषि विद्यापीठाचे जिल्हा समन्वयकांचेमार्फत संपर्क ठेवून वेळोवेळी आढावा घेणे. जिल्हा समन्वयकांनी त्यांना उपलब्ध करून दिलेल्या अनुदानातून जिल्ह्यामध्ये क्षेत्रीय भेटी देऊन प्रकल्पाच्या कामाचा तांत्रिक आढावा घेणे व त्यानुसार कृषि विद्यापीठ व कृषि विभाग यांना अहवाल देणे.
- ५.३.३ कीडरोग सर्वेक्षण व एकात्मिक कीड व्यवस्थापन पध्दती च्या कामात तांत्रिक मदत करणे.
- ५.३.४ कृषि विद्यापीठाकडे उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या संशोधन सहयोगी यांच्या मदतीने तालुकानिहाय ऑनलाईन संकेतस्थळावर भरण्यात आलेल्या किडरोग सर्वेक्षण अहवालावर आधारीत माहितीचे विश्लेषण करणे व किडरोगाचे तालुकानिहाय एसएमएस साठी तसेच, जाहीर निवेदनासाठीचे सल्ले व उपाययोजना, ऑनलाईन संकेतस्थळावर आठवडयातून दोन वेळा (दर सोमवार व गुरुवार) उपलब्ध करून देणे. आर्थिक नुकसान पातळीवरील गावांत करावयाच्या उपाय योजनांबाबत संबंधीत जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी यांना इशारा (अलर्ट) देऊन कळविणे.
- ५.३.५ कृषि विद्यापीठ कार्यक्षेत्रातील किडरोगाचे तीव्रतेवर लक्ष ठेवून तीव्रता वाढणाऱ्या व वाढलेल्या ठिकाणी भेटी देऊन कारण मिमांसा तपासणे उपाययोजना सुचविणे तसेच, याबाबत संशोधन सहयोगी यांच्यासाठीची विहित प्रपत्रातील माहिती संकेतस्थळावर भरणे.
- ५.३.६ कृषि विद्यापीठ कार्यक्षेत्रातील कृषि विज्ञान केंद्राच्या सेवा या प्रकल्पासाठी उपलब्ध करून घेणे त्यांचा सहभाग वाढवून शेतकऱ्यांना संपर्क व मार्गदर्शन करणे.
- ५.३.७ संशोधन सहयोगी यांनी प्रकल्पाधारीत माहितीवर अधारीत विभागनिहाय शोधनिबंध प्रकाशीत करणे तसेच पिकांवरील कीड रोग व्यवस्थापनाचे दृष्टीने क्षेत्र व पिकनिहाय पीक संरक्षण व सल्ला मोड्युल्स तयार करणे.
- ५.३.८ कृषि विद्यापीठ कार्यक्षेत्रातील कीड रोगांबाबत ऑनलाईन अहवालानुसार विश्लेषण करून आगामी पीक हंगामाकरीता आवश्यक उपाय योजनांबाबत कृषि आयुक्तालयास वार्षिक प्रकल्प अहवाल सादर करणे.

५.४ सोयाबीन संशोधन संचालनालय, इंदौर:-

- ५.४.१. सोयाबीन पिकासाठी एकात्मिक कीड व्यवस्थापनावर आधारीत पीक संरक्षण पध्दती तयार करणे, सल्ला देणे.
- ५.४.२. भविष्यात उदभवणाऱ्या कीड रोगांवर संशोधन करण्यासाठी माहिती संकलीत करणे व एकात्मिक कीड व्यवस्थापन पध्दती तयार करण्यासाठी शेतकऱ्यांकडून माहिती घेणे.
- ५.४.३. कीड रोग सर्वेक्षण व सल्ला कामामध्ये वेळच्या वेळी संनियंत्रण करून योग्य ते मार्गदर्शन करणे.
- ५.४.४. कीड रोगाचे तिब्रतेचे संनियंत्रण ऑनलाईन अहवालावरून करणे व आपात्कालीन परिस्थितीत क्षेत्रीय भेटी देऊन उपाययोजना सुचविणे.
- ५.४.५. प्रकल्पामधील सोयाबीन पिकाचे सर्वेक्षण, उपाययोजना व संशोधनात्मक बाबींवर अहवाल देणे.

५.५ केंद्रीय कापूस संशोधन केंद्र, नागपूर:-

- ५.५.१. कापूस पिकासाठी एकात्मिक कीड व्यवस्थापन पध्दती तयार करणे, सल्ला देणे
- ५.५.२. भविष्यात उदभवणाऱ्या कीड रोगांवर संशोधन करण्यासाठी माहिती संकलीत करणे व एकात्मिक कीड व्यवस्थापन पध्दती तयार करण्यासाठी शेतकऱ्यांकडून माहिती घेणे.
- ५.५.३. कीड रोग सर्वेक्षण व सल्ला कामामध्ये वेळच्या वेळी संनियंत्रण करून योग्य ते मार्गदर्शन करणे.
- ५.५.४. कीड रोगाचे तिव्रतेचे संनियंत्रण ऑनलाईन अहवालावरून करणे व आपात्कालीन परिस्थितीत क्षेत्रीय भेटी देऊन उपाययोजना सुचविणे.
- ५.५.५. प्रकल्पातील कापूस पिकाचे सर्वेक्षण, उपाययोजना व संशोधनात्मक बाबींवर अहवाल देणे.

५.६ भारतीय कडधान्य संशोधन संस्था, कानपूर:-

- ५.६.१. तूर व हरभरा पिकांसाठी एकात्मिक कीड व्यवस्थापन पध्दती तयार करणे, सल्ला देणे.
- ५.६.२. भविष्यात उदभवणाऱ्या कीड रोगांवर संशोधन करण्यासाठी माहिती संकलीत करणे व एकात्मिक कीड व्यवस्थापन पध्दती तयार करण्यासाठी शेतकऱ्यांकडून माहिती घेणे.
- ५.६.३. कीड रोग सर्वेक्षण व सल्ला कामामध्ये वेळच्या वेळी संनियंत्रण करून योग्य ते मार्गदर्शन करणे.
- ५.६.४. कीड रोगाचे तिव्रतेचे संनियंत्रण ऑनलाईन अहवालावरून करणे व आपात्कालीन परिस्थितीत क्षेत्रीय भेटी देऊन उपाययोजना सुचविणे.
- ५.६.५. प्रकल्पामधील तूर व हरभरा पिकांचे सर्वेक्षण, उपाययोजना व संशोधनात्मक बाबींवर अहवाल देणे.

५.७ राष्ट्रीय भात संशोधन संस्था, कटक:-

- ५.७.१. भात पिकासाठी एकात्मिक कीड व्यवस्थापन पध्दती तयार करणे, सल्ला देणे.
- ५.७.२. भविष्यात उदभवणाऱ्या कीड रोगांवर संशोधन करण्यासाठी माहिती संकलीत करणे व एकात्मिक कीड व्यवस्थापन पध्दती तयार करण्यासाठी शेतकऱ्यांकडून माहिती घेणे.
- ५.७.३. कीड रोग सर्वेक्षण व सल्ला कामामध्ये वेळच्या वेळी संनियंत्रण करून योग्य ते मार्गदर्शन करणे.
- ५.७.४. कीड रोगाचे तिव्रतेचे संनियंत्रण ऑनलाईन अहवालावरून करणे व आपात्कालीन परिस्थितीत क्षेत्रीय भेटी देऊन उपाययोजना सुचविणे.
- ५.७.५. प्रकल्पामधील भात पिकाचे सर्वेक्षण, उपाययोजना व संशोधनात्मक बाबींवर अहवाल देणे.

५.८ केंद्रीय कोरडवाहू शेती संशोधन संस्था, हैद्राबाद:-

- ५.८.१. किडरोग सर्वेक्षण भागातील हवामान विषयक माहिती प्राप्त करून घेणे व ती माहिती सर्व सहभागी संस्था / कृषि विभाग यांना पुरविणे.
- ५.८.२. हवामानावर आधारीत संभाव्य कीड रोगाबाबत हवामान विषयक माहिती व कीड रोग सर्वेक्षणाद्वारे प्राप्त झालेली माहिती यांचे विश्लेषण करून हवामान व किडरोग यांचा संबंध तपासणे.
- ५.८.३. हंगामाचे शेवटी पुढील वापरासाठी हवामानावर आधारीत पुर्वसुचना देणारी मोड्युल्स तयार करणे.

५.९ राष्ट्रीय वनस्पती आरोग्य व्यवस्थापन संस्था- हैद्राबाद:-

- ५.९.१. प्रकल्पांतर्गत प्रत्येक जिल्ह्यातून “आयपीएम व्हीलेज” संकल्पना राबविणाऱ्या गावातील कृषि सहाय्यकांचेसाठी भात, सोयाबीन, कापूस, तूर व हरभरा पिकांचे एकात्मिक कीड व्यवस्थापनासाठी प्रक्षेत्रावर जैविक कीड नियंत्रण औषधे तयार करणेबाबत प्रशिक्षण आयोजित करणे.
- ५.९.२. पिकांसाठी एकात्मिक कीड व्यवस्थापन पध्दती तसेच अद्ययावत पीक संरक्षण तंत्रज्ञानाबाबत कृषि विभागाच्या अधिकारी कर्मचारी यांना प्रशिक्षण देणे.

- ५.९.३. प्रकल्पांतर्गत समाविष्ट पिकांचे अद्ययावत पीक संरक्षण तंत्रज्ञान विषयक माहिती कृषि विभागास उपलब्ध करून देणे.
- ५.९.४. क्रॉपसॅप प्रकल्पाच्या प्रभावी अंमलबजावणी करीता उपाय योजनांचे दृष्टीने मार्गदर्शन करणे.
- ५.९.५. प्रकल्पांतर्गत समाविष्ट पिकांचे सर्वेक्षण, उपाययोजना व संशोधनात्मक बाबींवर अहवाल देणे.

५.१० राष्ट्रीय सुचना विज्ञान केंद्र, पुणे:-

- ५.१०.१ ऑनलाईन कीड रोगांचे अहवाल नोंदविण्यासाठी नवीन संगणक व मोबाईल प्रणाली विकसन व व्यवस्थापन करणे.
- ५.१०.२ जी.आय.एस. आधारीत कीड रोगांचे स्वयंचलित नकाशे प्रणाली विकसन व व्यवस्थापन करणे.
- ५.१०.३ प्रकल्पासाठी नव्याने विकसीत करण्यात येत असलेल्या संगणक व जीआयएस प्रणाली करीता एनसीआयपीएम, नवी दिल्ली कडील यापुर्वीच्या प्रणालीतील माहिती उपलब्ध करून घेणे.
- ५.१०.४ कीड रोग सर्वेक्षण चमुला ऑनलाईन अहवाल नोंदणी व अनुषंगीक प्रशिक्षण देणे.

५.११ कृषि विज्ञान केंद्र:-

- ५.११.१. कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षकांमार्फत योग्य प्रकारे सर्वेक्षण होण्यासाठी त्यांचेवर देखरेख ठेवणे.
- ५.११.२. आठवड्यातील दोन दिवसांत प्रत्येक जिल्हयातील कार्यरत कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षक कार्यक्षेत्रात हजर असलेबाबत खात्री करणे.
- ५.११.३. कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षकांचेकडून कीड रोग सर्वेक्षणाचे काम तांत्रिक दृष्ट्या योग्य प्रकारे होत असल्याबाबतची खात्री करणे.
- ५.११.४. कीड रोग सर्वेक्षणाबाबत कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षकांना मार्गदर्शन करणे.
- ५.११.५. कीड रोग सर्वेक्षणाबाबत विहित प्रपत्रातील अहवाल कृषि विभागास सादर करणे.

६. सर्वेक्षण कार्यपध्दती:-

सोयाबीन, कापूस, भात व तूर पिकांसाठी राज्याच्या ३४ जिल्हयांतील कृषि विभागाच्या ९० उपविभागात सुमारे ८२३ कीड सर्वेक्षक (पेस्ट स्काऊट) व ८४ कृषि पर्यवेक्षक तर हरभरा पिकासाठी राज्याच्या २९ जिल्हयातील कृषि विभागाच्या ७८ उपविभागांत सुमारे ४६९ कीड सर्वेक्षक (पेस्ट स्काऊट) व ४७ कृषि पर्यवेक्षक किडरोगांच्या विविध अवस्थांची कामगंध सापळे व इतर साधनांच्या मदतीने दर सोमवार ते शुक्रवार प्रत्यक्ष निरीक्षणे मोबाईलद्वारे संगणक प्रणाली मध्ये ऑनलाईन संकेतस्थळावर भरतील. दर शनिवारी कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षक उपविभाग स्तरावर एकत्र येतील व सदर आठवड्यात मोबाईलद्वारे कीड रोगांची निरीक्षणे भरण्याबाबत आलेल्या अडचणी व त्या सोडविण्याबाबत केलेल्या उपाय योजनांबद्दल चर्चा करतील. संकेतस्थळावरील या निरीक्षणांचे संस्करण राष्ट्रीय एकात्मिक कीड व्यवस्थापन केंद्र (भारतीय कृषि संशोधन परिषद), नवी दिल्ली/ राष्ट्रीय सुचना विज्ञान केंद्र, पुणे यांचेकडून करण्यात येईल व त्यांचे मार्गदर्शनाखाली राज्यातील संबंधित कृषि विद्यापीठांचे शास्त्रज्ञ सदर संस्करित तपशिलाचे विश्लेषण करून दर गुरुवार व सोमवारी ऑनलाईन संकेतस्थळावर तालुकानिहाय उपाय योजना सुचवितील. या उपाययोजनांच्या आधारे शेतकऱ्यांना दुरदर्शन, आकाशवाणी, एसएमएस, वृत्तपत्रे इत्यादी प्रसिध्दी माध्यमांद्वारे मार्गदर्शन करण्यात येईल. या मार्गदर्शनानुसार शेतकऱ्यांना वेळच्या वेळी उपाययोजना करून कीड रोग नियंत्रण करता येईल.

सदर प्रकल्पात सोयाबीन आणि कापूस पिकांच्या सर्वेक्षणासाठी प्रति १२००० हेक्टर क्षेत्राकरीता एक कीड सर्वेक्षक या प्रमाणे कीड सर्वेक्षकांची नेमणूक करावी. तूर हे पीक कापूस पिकामध्येच सर्वसाधारणतः आंतरपिक म्हणून घेतले जाते तसेच, तूर व कापूस पिके एकाच भागात घेतली जात असल्याने तूर पिकाचाही याच १२००० हेक्टर मध्ये

समावेश करुन त्याचे सर्वेक्षण करावे. ज्याठिकाणी केवळ भात पिकाचे क्षेत्र आहे त्याठिकाणी सर्वेक्षणासाठी प्रति ५००० हेक्टर क्षेत्राकरीता एका कीड सर्वेक्षकाची नेमणूक करावी. **तथापि, नागपूर विभागात भात पिकाचे सलग क्षेत्र असल्याने सोयाबीन, कापूस आणि भात पिकांच्या एकत्रित प्रति १२००० हेक्टर क्षेत्राकरीता एका कीड सर्वेक्षकाची नेमणूक करावी.**

नागपूर विभाग वगळता ज्या ठिकाणी खरीप हंगामात सोयाबीन, कापूस आणि भात पिकांचे क्षेत्र आहे त्याठिकाणी वर पिकनिहाय नमूद केलेल्या क्षेत्रानुसार सोयाबीन, कापूस १२००० हे. + भात ५००० हे. असे एकूण १७००० हेक्टर साठी दोन कीड सर्वेक्षकांची नेमणूक करावी. तथापि, सर्वेक्षणाच्यावेळी वरील पिकांच्या एकत्रित क्षेत्राच्या सम प्रमाणात कीड सर्वेक्षकांची नेमणूक करावी.

रब्बी हंगामातील हरभरा पिकाच्या सर्वेक्षणासाठी प्रति ३००० हेक्टर क्षेत्राकरीता एका कीड सर्वेक्षकाची नेमणूक करावी.

वरीलप्रमाणे नियुक्त दहा कीड सर्वेक्षकांचे (पेस्ट स्काऊट) सनियंत्रण एका कृषि पर्यवेक्षकामार्फत करावे. तसेच, नेमून दिलेल्या क्षेत्रापैकी काही गावे रॅन्डम पध्दतीने सर्वेक्षणाकरीता निश्चित करुन कृषि पर्यवेक्षकांचे मार्फत रॅन्डम पध्दतीने सर्वेक्षण करावे. याबाबत सविस्तर माहिती प्रशिक्षणामध्ये संबंधितांना देण्यात यावी. सोबत जिल्हानिहाय कीड सर्वेक्षक, कृषि पर्यवेक्षक व संगणक प्रचालक यांची संख्या दर्शविणारे प्रपत्र सहपत्रीत केले आहे. तथापि, एकूण संख्येच्या अधिन राहून संबंधीत विभागीय कृषि सहसंचालक यांनी चालू वर्षीच्या प्रत्यक्ष पेरणी क्षेत्रानुसार कीड सर्वेक्षक (पेस्ट स्काऊट), यांचे कार्यक्षेत्र ठरवावे व त्याप्रमाणे नेमणूका कराव्यात. **कृषि पर्यवेक्षकांचे कार्यक्षेत्र निर्धारित केलेले असून त्यामध्ये बदल करू नये.**

६.१ पिकनिहाय सर्वेक्षण करावयाचे कीड रोग:-

या प्रकल्पात पुढीलप्रमाणे प्रमुख कीड रोगांचे सर्वेक्षण व सनियंत्रण करावयाचे आहे

सोयाबीन:- तंबाखू वरील पाने खाणारी अळी (स्पोडोप्टेरा लिट्युरा), हेलिओथिस, उंट अळी, चक्री भुंगा, पिवळा मोझॅक, खोडमाशी, हुमणी

कापूस:- तंबाखूवरील पाने खाणारी अळी, तुडतुडे, पांढरी माशी, फुलकीडे, पिठ्या ढेकूण, गुलाबी/शेंदरी बोंडअळी व लाल्या विकृती

भात:- खोड कीडा, मीज माशी, लष्करी अळी, तुडतुडे, निळे भुंगेरे व जीवाणूजन्य करपा

तूर:- घाटे अळी (पॉड बोरर), पिसारी पतंग (प्ल्यूम मॉथ), शेंगातील माशी (तूर पॉड फ्लाय)

हरभरा:- घाटे अळी व मर रोग

६.२ सर्वेक्षणासाठी पिकनिहाय कालावधी:-

अ.	पिक	सर्वेक्षणाचा कालावधी
१	सोयाबीन	४ जुलै, २०१६ ते ३० सप्टेंबर, २०१६
२	भात	४ जुलै, २०१५ ते १५ नोव्हेंबर, २०१६
३	कापूस	४ जुलै, २०१६ ते १५ नोव्हेंबर, २०१६
४	तूर	३ आक्टोबर, २०१६ ते ३० डिसेंबर, २०१६
५	हरभरा	१७ नोव्हेंबर, २०१६ ते १४ फेब्रुवारी, २०१७

अ. क्र.	सर्वेक्षणाचा कालावधी	सर्वेक्षण करावयाची पिके	पिकनिहाय सर्वेक्षण संपण्याचा कालावधी
१	४ जुलै ते ३० सप्टेंबर	सोयाबीन+ कापूस +भात	३० सप्टेंबर, २०१६ सोयाबीन सर्वेक्षण संपेल
२	३ आक्टोबर ते १५ नोव्हेंबर	कापूस +भात+ तूर	१५ नोव्हेंबर, २०१६ कापूस व भात सर्वेक्षण संपेल
३	१७ नोव्हेंबर ते ३० डिसेंबर	तूर + हरभरा	३० डिसेंबर, २०१६ तूर सर्वेक्षण संपेल
४	२ जानेवारी ते १४ फेब्रुवारी	हरभरा	१४ फेब्रुवारी, २०१७ हरभरा सर्वेक्षण संपेल

- ६.२.१. ज्या ठिकाणी केवळ सोयाबीन पिकाचे सर्वेक्षण करण्यात येत असेल अशा ठिकाणी सोयाबीन पिकाकरीता ३० सप्टेंबर पर्यंत सर्वेक्षण करावे व दिनांक ३ आक्टोबर पासून तूर पिकाचे सर्वेक्षण सुरु करावे. जर सोयाबीन पिकाच्या ठिकाणी तूर पिकाचे क्षेत्र नसल्यास सर्वेक्षणाचे कार्य सोयाबीन पिकाच्या अंतिम सर्वेक्षणावेळी संस्थगित करुन दिनांक १७ नोव्हेंबर पासून हरभरा पिकाच्या प्रति ३ हजार हेक्टर क्षेत्राकरीता १ कीड सर्वेक्षक याप्रमाणे दिनांक १४ फेब्रुवारी पर्यंत सर्वेक्षण करावे.
- ६.२.२. ज्या ठिकाणी केवळ कापूस पिकाचे व कोकण विभाग वगळून ज्या ठिकाणी केवळ भात पिकाचे सर्वेक्षण करण्यात येत असेल अशा ठिकाणी तूर पिकाचे क्षेत्र असल्यास तेथे दिनांक ३ ऑक्टोबर पासून सुरु होणाऱ्या सर्वेक्षणासाठी तूर पिकाचे सर्वेक्षण प्लॉट्स ठरविताना त्याच क्षेत्रातील तूर + कापूस किंवा तूर + भात पिकांचे एकत्रित क्षेत्राचा विचार करावा व मुद्दा क्रमांक ६.३.२.७ नुसार कार्यपद्धतीचा अवलंब करुन तूर + कापूस किंवा तूर + भात पिकांच्या सर्वेक्षण प्लॉट्स संख्या पुनश्च: निश्चित करुन त्या पिकांचे सर्वेक्षण करावे. तसेच, याच क्षेत्रात हरभरा पिकाचे क्षेत्र असल्यास दिनांक १७ नोव्हेंबर पासून सुरु होणाऱ्या सर्वेक्षणासाठी हरभरा पिकाचे सर्वेक्षण प्लॉट्स ठरविताना त्याच क्षेत्रातील तूर + हरभरा पिकांचे एकत्रित क्षेत्राचा विचार करावा व मुद्दा क्रमांक ६.३.२.७ नुसार कार्यपद्धतीचा अवलंब करुन तूर + हरभरा पिकांच्या सर्वेक्षण प्लॉट्स संख्या पुनश्च: निश्चित करुन त्या पिकांचे दिनांक २९ डिसेंबर पर्यंत सर्वेक्षण करावे.
- ६.२.३. ज्या ठिकाणी कापूस व भात पिकांचे सर्वेक्षण करण्यात येत असेल तसेच, अशा ठिकाणी तूर पिकाचे क्षेत्र असल्यास (कोकण विभाग वगळून) तेथे दिनांक ३ ऑक्टोबर पासून सुरु होणाऱ्या सर्वेक्षणासाठी तूर पिकाचे सर्वेक्षण प्लॉट्स ठरविताना त्याच क्षेत्रातील कापूस + भात + तूर पिकांच्या एकत्रित क्षेत्राचा विचार करावा व मुद्दा क्रमांक ६.३.३.५ ते ६.३.३.७ नुसार कार्यपद्धतीचा अवलंब करुन कापूस + भात + तूर पिकांच्या सर्वेक्षण प्लॉट्स संख्या पुनश्च: निश्चित करुन त्या पिकांचे सर्वेक्षण करावे.
- ६.२.४. ज्या ठिकाणी केवळ कापूस व कोकण विभाग वगळून ज्या ठिकाणी केवळ भात पिकाचे सर्वेक्षण करण्यात येत असेल तसेच, अशा ठिकाणी जर तूर पिकाचे क्षेत्र नसल्यास दिनांक १७ नोव्हेंबर पासून हरभरा पिकाच्या प्रति ३ हजार हेक्टर क्षेत्राकरीता १ कीड सर्वेक्षक याप्रमाणे प्रति कीड सर्वेक्षक प्रति आठवडा ४० प्लॉट्सचे दिनांक १४ फेब्रुवारी पर्यंत सर्वेक्षण करावे.
- ६.२.५. ज्या ठिकाणी सोयाबीन व कापूस किंवा सोयाबीन व भात पिकांचे सर्वेक्षण करण्यात येत असेल (कोकण विभाग वगळून) तसेच, त्या ठिकाणी सर्वेक्षणासाठी तूर पिकाचे क्षेत्र नसेल अशा ठिकाणी सोयाबीन पिकाचे करीत असलेले सर्वेक्षण प्लॉटच्या संख्येइतकेच कापूस किंवा भात पिकासाठी अतिरिक्त प्लॉट्सचे सर्वेक्षण करावे. याप्रमाणे प्रति कीड सर्वेक्षक प्रति आठवडा ४० प्लॉटचे दिनांक १७ नोव्हेंबर, २०१६ पर्यंत कापूस किंवा भात पिकाचे सर्वेक्षण करावे.

- ६.२.६. दिनांक ३० डिसेंबर अखेर तूर पिकाचे सर्वेक्षण बंद करुन दिनांक २ जानेवारी पासून हरभरा पिकाच्या ३ हजार हेक्टर क्षेत्राकरीता १ कीड सर्वेक्षक याप्रमाणे प्रति कीड सर्वेक्षक प्रति आठवडा ४० प्लॉट्सचे दिनांक १४ फेब्रुवारी, २०१७ पर्यंत सर्वेक्षण करावे.
- ६.२.७. सन २०१६-१७ पासून मोबाईलद्वारे संगणक प्रणाली मध्ये ऑनलाईन संकेतस्थळावर कीड रोगांची निरीक्षणे नोदविण्यात येणार असल्याने याबाबत एनआयसी, पुणे यांचेमार्फत सर्व कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षकांना हंगामपूर्व प्रशिक्षणाद्वारे प्रशिक्षित करण्यात यावे.

६.३ कीड सर्वेक्षकांसाठी गाव व सर्वेक्षण क्षेत्राची निवड:-

- ६.३.१. **कीड सर्वेक्षकांसाठी सर्वसाधारण सुचना:** प्रत्येक कीड सर्वेक्षकाने आठवड्यातील प्रत्येक सोमवार ते शुक्रवार दोन गावे प्रति दिन असे प्रति आठवडा एकूण १० गावांचे सर्वेक्षण करावे. तसेच, दर शनिवारी कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षक उपविभाग स्तरावर एकत्र यावे व सदर आठवड्यात मोबाईलद्वारे कीड रोगांची निरीक्षणे भरण्याबाबत आलेल्या अडचणी व त्या सोडविण्याबाबत केलेल्या उपाय योजनांबद्दल चर्चा करावी. कीड सर्वेक्षकाने सर्वेक्षण करावयाच्या प्रत्येक दिवशी प्रत्येक गावात दोन निश्चित व दोन रॅन्डमचे प्लॉटचे सर्वेक्षण करावे. अशाप्रकारे दहा गावांत मिळून प्रत्येक आठवड्यात प्रत्येक कीड सर्वेक्षकाने एकूण ४० प्लॉटचे सर्वेक्षण करावे. सर्वेक्षणासाठी एकमेकांच्या विरुद्ध दिशेला असलेल्या निश्चित प्लॉट्सची निवड करुन त्यांचे अक्षांश व रेखांशाची नोंद करावी. कीड सर्वेक्षकाने निश्चित प्लॉटच्या विरुद्ध दिशेकडील प्लॉटची रॅन्डम प्लॉट म्हणून निवड करावी. सदर रॅन्डम प्लॉटची निवड कोणत्याही विशिष्ट हेतूने न करता पूर्णतः रॅन्डम पध्दतीने करावी. दर वर्षी त्याच त्या निश्चित व रॅन्डम प्लॉटची निवड न करता प्रत्येक वर्षी त्यामध्ये बदल करावा. याकरीता पुढील प्रमाणे गाव व सर्वेक्षण क्षेत्राची निवड करावी.
- ६.३.२. **कोणत्याही दोन पिकांसाठी (सोयाबीन + कापूस किंवा सोयाबीन अथवा कापूस + भात):-**
- ६.३.२.१. गावनिवडीकरिता प्रत्येक तालुक्यातील सोयाबीन, कापूस व भात पिकांखालील गावनिहाय क्षेत्र निश्चित करावे.
- ६.३.२.२. ज्याठिकाणी सोयाबीन व कापूस पिकांचे सर्वेक्षण होणार असेल त्याठिकाणी सदर पिकांखालील १२००० हे. क्षेत्राप्रमाणे गावांचे गट तयार करावेत व प्रत्येक कीड सर्वेक्षकाला सदर क्षेत्र सर्वेक्षणाकरिता नेमून द्यावे.
- ६.३.२.३. ज्याठिकाणी सोयाबीन अथवा कापूस + भात या पिकांचे सर्वेक्षण होणार असेल त्याठिकाणी सोयाबीन अथवा कापूस पिकांखालील १२००० हे. व भात पिकाचे ५००० हे. असे एकूण १७००० हे. क्षेत्राप्रमाणे गावांचे गट तयार करुन सदर क्षेत्र दोन कीड सर्वेक्षकांना समप्रमाणात (प्रत्येकी ८५०० हे.) सर्वेक्षणाकरिता नेमून द्यावे. **तथापि, नागपूर विभागात भात पिकाचे सलग क्षेत्र असल्याने सोयाबीन अथवा कापूस आणि भात पिकांच्या एकत्रित प्रति १२००० हेक्टर** क्षेत्राप्रमाणे गावांचे गट तयार करुन प्रत्येक कीड सर्वेक्षकाला सदर क्षेत्र सर्वेक्षणाकरिता नेमून द्यावे.
- ६.३.२.४. वरीलप्रमाणे निश्चित केलेल्या गावांच्या गटातील सोयाबीन + कापूस किंवा सोयाबीन अथवा कापूस + भात पिकांखालील जास्तीत जास्त क्षेत्र असणाऱ्या १० गावांची अथवा गावांच्या गटांची निवड करावी. सर्वसाधारणपणे सोयाबीन व कापूस पिकाचे १२०० हेक्टर क्षेत्र असणारे गाव अथवा गावांचा गट यामध्ये सदर १२००० हेक्टरची विभागणी करावी (नागपूर विभागात सोयाबीन+कापूस किंवा सोयाबीन अथवा कापूस+भात). तसेच, ज्याठिकाणी सोयाबीन अथवा कापूस+भात पिकांचे सर्वेक्षण होणार आहे त्याठिकाणी सर्वसाधारणपणे ८५० हेक्टर क्षेत्र असणारे गाव अथवा गावांचा गट यामध्ये सदर ८५०० हेक्टरची विभागणी करावी.

- ६.३.२.५. सोयाबीन + कापूस (नागपूर विभागात सोयाबीन + कापूस किंवा सोयाबीन अथवा कापूस + भात) पिकांचे १२०० हेक्टर क्षेत्र असणाऱ्या गावामधून अथवा गावांच्या गटामधून दोन निश्चित व दोन रॅन्डम प्लॉटची सर्वेक्षणाकरिता निवड करावी. जर एकाच गावात २४०० हेक्टर क्षेत्र असल्यास अशा वेळी चार निश्चित व चार रॅन्डम प्लॉटची सदर गावामधून निवड करावी व त्या संबंधीत एकाच गावात कीड सर्वेक्षकाने संपूर्ण दिवस सर्वेक्षण करावे. ज्यावेळी गावांमधील क्षेत्र १२०० हेक्टर पर्यंत नसेल अशा वेळी जास्तीत जास्त क्षेत्र असणारी गावे विचारात घ्यावीत. गावांची निवड करताना निवडलेली गावे सदर गटाचे प्रतिनिधीत्व करतील याची काळजी घ्यावी.
- ६.३.२.६. सोयाबीन अथवा कापूस + भात पिकांचे ८५० हेक्टर क्षेत्र असणाऱ्या गावामधून अथवा गावांच्या गटामधून दोन निश्चित व दोन रॅन्डम प्लॉटची सर्वेक्षणाकरिता निवड करावी. जर एकाच गावात १७०० हेक्टर क्षेत्र असल्यास अशा वेळी चार निश्चित व चार रॅन्डम प्लॉटची सदर गावामधून निवड करावी व त्या संबंधीत एकाच गावात कीड सर्वेक्षकाने संपूर्ण दिवस सर्वेक्षण करावे. ज्यावेळी गावांमधील क्षेत्र ८५० हेक्टर पर्यंत नसेल अशा वेळी जास्तीत जास्त क्षेत्र असणारी गावे विचारात घ्यावीत. गावांची निवड करताना निवडलेली गावे सदर गटाचे प्रतिनिधीत्व करतील याची काळजी घ्यावी.
- ६.३.२.७. प्रत्येक गावातील पिकांच्या क्षेत्रानुसार निश्चित व रॅन्डम प्लॉटची निवड करावी. ज्यावेळी सोयाबीन+कापूस किंवा सोयाबीन अथवा कापूस + भात पिके ४०-६०:४०-६० या प्रमाणात असतील तर एक निश्चित व एक रॅन्डम प्लॉट (सम प्रमाणात निश्चित व रॅन्डम प्लॉट) सदर पिकांकरिता निवडावेत. जर एका पिकाचे क्षेत्र एकूण क्षेत्राच्या ६० ते ८० टक्के असल्यास दोन निश्चित व एक रॅन्डम (सर्व निश्चित आणि निम्मे रॅन्डम प्लॉट) त्या मुख्य पिकाकरिता निवडावेत व एक रॅन्डम (निम्मे रॅन्डम) प्लॉट दुसऱ्या पिकाकरिता निवडावा. ज्यावेळी एकूण क्षेत्राच्या ८० टक्के पेक्षा जास्त क्षेत्र एकाच पिकाखाली असल्यास त्यावेळी दोन निश्चित व दोन रॅन्डम प्लॉट (सर्व निश्चित व सर्व रॅन्डम प्लॉट) सदर पिकासाठीच निवडावेत.
- ६.३.२.८. ज्या जिल्ह्यांमध्ये वरील पिकांखालील क्षेत्र अत्यंत कमी असेल अशावेळी कीड सर्वेक्षकाने फक्त धावते सर्वेक्षण (Roving Survey) करावे.

६.३.३. तीन पिकांकरिता (सोयाबीन, कापूस व भात):-

- ६.३.३.१. गाव निवडीकरिता प्रत्येक तालुक्यातील सोयाबीन, कापूस व भात या पिकांखालील गावनिहाय क्षेत्र निश्चित करावे.
- ६.३.३.२. ज्याठिकाणी सोयाबीन+कापूस+भात पिकांचे सर्वेक्षण होणार असेल त्याठिकाणी सोयाबीन + कापूस किंवा सोयाबीन अथवा कापूस पिकांखालील १२००० हे. व भात पिकाचे ५००० हे. असे एकूण १७००० हे. क्षेत्र दोन कीड सर्वेक्षकांना समप्रमाणात (प्रत्येकी ८५०० हे.) प्रमाणे सर्वेक्षणाकरिता नेमून द्यावे. **तथापि, नागपूर विभागात भात पिकाचे सलग क्षेत्र असल्याने सोयाबीन, कापूस आणि भात पिकांच्या एकत्रित प्रति १२००० हे.** क्षेत्र प्रत्येक कीड सर्वेक्षकाला सर्वेक्षणाकरिता नेमून द्यावे.
- ६.३.३.३. वरीलप्रमाणे निश्चित केलेल्या गावांच्या गटातील सोयाबीन + कापूस + भात पिकांखालील जास्तीत जास्त क्षेत्र असणाऱ्या १० गावांची अथवा गावांच्या गटांची निवड करावी. याकरिता सर्वसाधारणपणे वरील पिकांचे ८५० हेक्टर क्षेत्र असणारे गाव अथवा गावांचा गट यामध्ये सदर ८५०० हेक्टरची विभागणी करावी. तसेच, नागपूर विभागात सोयाबीन + कापूस + भात किंवा सोयाबीन अथवा कापूस + भात पिकांचे १२०० हेक्टर क्षेत्र असणारे गाव अथवा गावांचा गट यामध्ये १२००० हेक्टरची विभागणी करावी.

- ६.३.३.४. ८५० हेक्टर व नागपूर विभागात १२०० हेक्टर क्षेत्र असणाऱ्या गावामधून अथवा गावांच्या गटामधून दोन निश्चित व दोन रॅन्डम प्लॉटची सर्वेक्षणाकरिता निवड करावी. जर एकाच गावात १७०० हेक्टर व नागपूर विभागात २४०० हेक्टर क्षेत्र असल्यास अशा वेळी चार निश्चित व चार रॅन्डम प्लॉटची सदर गावामधून निवड करावी व त्या संबंधीत एकाच गावात कीड सर्वेक्षकाने संपूर्ण दिवस सर्वेक्षण करावे. ज्यावेळी गावांमधील क्षेत्र ८५० हेक्टर व नागपूर विभागात २४०० हेक्टर पर्यंत नसेल अशा वेळी जास्तीत जास्त क्षेत्र असणारी गावे विचारात घ्यावीत. गावांची निवड करताना निवडलेली गावे सदर गटाचे प्रतिनिधीत्व करतील याची काळजी घ्यावी.
- ६.३.३.५. ज्याठिकाणी वरील तीन पिकांपैकी कोणत्याही एका मुख्य पिकाचे क्षेत्र एकूण क्षेत्राच्या ४० ते ५० टक्के पर्यंत असल्यास तसेच, उर्वरीत दुसऱ्या दोन पिकांचे मिळून ५० ते ६० टक्के पर्यंत क्षेत्र असल्यास व त्या दोन उर्वरीत पिकांच्यापैकी एका पिकाचे क्षेत्र जास्त असल्यास अशा ठिकाणी मुख्य पिकाकरिता एक निश्चित व एक रॅन्डम प्लॉट निवडावा. उर्वरीत दोन पिकांच्यापैकी ज्या पिकाचे क्षेत्र जास्त आहे त्या पिकासाठी एक निश्चित व उर्वरीत तिसऱ्या पिकासाठी एक रॅन्डम प्लॉट निवडावा.
- ६.३.३.६. ज्यावेळी तीन पिकांपैकी कोणत्याही दोन मुख्य पिकांचे मिळून असणारे क्षेत्र हे एकूण क्षेत्राच्या ७० ते ८० टक्के पर्यंत असल्यास तसेच, त्या दोन पिकांच्यापैकी एका पिकाचे क्षेत्र जास्त असल्यास व उर्वरीत तिसऱ्या पिकाचे क्षेत्र २० ते ३० टक्के पर्यंत असल्यास दोन्ही मुख्य पिकांकरीता प्रत्येकी एक निश्चित प्लॉट व त्याच दोन मुख्य पिकांपैकी ज्या पिकाचे क्षेत्र जास्त आहे त्या पिकासाठी एक रॅन्डम प्लॉट निवडावा व उर्वरीत तिसऱ्या पिकासाठी एक रॅन्डम प्लॉट निवडावा.
- ६.३.३.७. ज्यावेळी एकूण क्षेत्राच्या ८० टक्के पेक्षा जास्त क्षेत्र एकाच पिकाखाली असल्यास त्यावेळी सर्व निश्चित (दोन) व रॅन्डम (दोन) प्लॉट सदर पिकासाठीच निवडावेत.
- ६.३.३.८. ज्या जिल्हयांमध्ये कापूस, सोयाबीन व भात पिकाखालील क्षेत्र अत्यंत कमी असेल अशावेळी कीड सर्वेक्षकाने फक्त धावते सर्वेक्षण (Roving Survey) करावे.
- ६.३.४. **भात:-**
- ६.३.४.१. गावनिवडीकरिता प्रत्येक तालुक्यातील भात पिकाखालील गावनिहाय क्षेत्र निश्चित करावे.
- ६.३.४.२. भात पिकाचे ५००० हे. क्षेत्राप्रमाणे **(नागपूर विभागात १२००० हे. क्षेत्राप्रमाणे)** गावांचे गट तयार करावेत व प्रत्येक कीड सर्वेक्षकाला सदर क्षेत्र सर्वेक्षणाकरिता नेमून द्यावे.
- ६.३.४.३. वरीलप्रमाणे निश्चित केलेल्या गावांच्या गटातील जास्तीत जास्त क्षेत्र असणाऱ्या १० गावांची अथवा गावांच्या गटांची निवड करावी. याकरीता सर्वसाधारणपणे ५०० हेक्टर **(नागपूर विभागात १२०० हे)** क्षेत्र असणारे गाव अथवा गावांचा गट यामध्ये सदर क्षेत्राची विभागणी करावी.
- ६.३.४.४. ५०० हेक्टर **(नागपूर विभागात १२०० हे.)** क्षेत्र असणाऱ्या गावामधून अथवा गावांच्या गटामधून दोन निश्चित व दोन रॅन्डम प्लॉटची सर्वेक्षणाकरिता निवड करावी. जर एकाच गावात १००० हेक्टर **(नागपूर विभागात २४०० हे.)** क्षेत्र असल्यास अशा वेळी चार निश्चित व चार रॅन्डम प्लॉटची सदर गावामधून निवड करावी व त्या संबंधीत एकाच गावात कीड सर्वेक्षकाने संपूर्ण दिवस सर्वेक्षण करावे. ज्यावेळी गावांमधील क्षेत्र ५०० हे. **(नागपूर विभागात १२०० हे.)** पर्यंत नसेल अशा वेळी जास्तीत जास्त क्षेत्र असणारी गावे विचारात घ्यावीत. गावांची निवड करताना निवडलेली गावे सदर गटाचे प्रतिनिधीत्व करतील याची काळजी घ्यावी.
- ६.३.४.५. ज्या जिल्हयांमध्ये भात पिकाखालील क्षेत्र अत्यंत कमी असेल अशावेळी कीड सर्वेक्षकाने फक्त धावते सर्वेक्षण (Roving Survey) करावे.

६.३.५. हरभरा:-

- ६.३.५.१. दिनांक २ जानेवारी, २०१७ पासून प्रत्येक कीड सर्वेक्षकाने आठवड्यातील सोमवार ते शुक्रवार प्रति दिन दोन गावे असे प्रति आठवडा एकूण १० गावांतील हरभरा पिकाचे सर्वेक्षण करावे.
- ६.३.५.२. चालूवर्षाच्या पेरणी क्षेत्रानुसार हरभरा पिकाखालील ३००० हे. क्षेत्राच्या गावांचे गट करून सदर क्षेत्र प्रत्येक कीड सर्वेक्षकाला सर्वेक्षणाकरीता नेमून द्यावे.
- ६.३.५.३. वरीलप्रमाणे निश्चित केलेल्या ३००० हे. क्षेत्राचे १० गावांत अथवा गावांच्या गटात विभागणी करावी. प्रत्येक गटात सर्वसाधारणपणे हरभरा पिकाचे ३०० हे. क्षेत्र असणाऱ्या गावाचा अथवा गावांच्या गटाचा अंतर्भाव करावा.
- ६.३.५.४. ३०० हे. क्षेत्र असणाऱ्या गावामधून अथवा गावांच्या गटामधून दोन निश्चित व दोन रॅण्डम प्लॉटस्ची सर्वेक्षणासाठी निवड करावी. जर एकाच गावात ६०० हे. क्षेत्र असल्यास अशा वेळी चार निश्चित व चार रॅण्डम प्लॉटस्ची सदर गावामधून निवड करावी व त्या संबंधीत एकाच गावात कीड सर्वेक्षकाने संपूर्ण दिवस सर्वेक्षण करावे. याप्रमाणे प्रत्येक कीड सर्वेक्षकाने २० निश्चित व २० रॅण्डम प्लॉटस्चे सर्वेक्षण करावे.

६.४ कृषि पर्यवेक्षकांसाठी गाव व सर्वेक्षण क्षेत्राची निवड:-

- ६.४.१. प्रत्येक तालुक्यामधील जी गावे कीड सर्वेक्षकांनी सर्वेक्षणासाठी निवडली नाहीत त्यांची यादी करावी आणि अशा गावांचे कृषि पर्यवेक्षकांनी धावते सर्वेक्षण (Roving Survey) करावे. सर्वेक्षणासाठी दर वेळी नवीन गावाची निवड करावी. प्रत्येक वर्षी तसेच संबंधीत वर्षातील प्रत्येक वेळी त्याच त्या गावाची वा सर्वेक्षण प्लॉटची पुनरावृत्ती होणार नाही याची दक्षता घ्यावी.
- ६.४.२. कृषि पर्यवेक्षकांनी चार वेगवेगळ्या मार्गावर गोलाकार सर्वेक्षण दौऱ्याचा कार्यक्रम (साधारण १०० ते १५० कि.मी.) तयार करावा. यासाठी कीड सर्वेक्षकाकडून सर्वेक्षण न झालेले दूरचे/दुर्गम क्षेत्र विचारात घेण्यात यावे तसेच, सदर दौऱ्यासाठीचा मार्ग ठरविताना त्यांच्याकडील संपूर्ण कार्यक्षेत्र सहा सर्वेक्षण मार्गांमध्ये अंतर्भूत होईल याची काळजी घ्यावी.
- ६.४.३. कृषि पर्यवेक्षकांनी वरील मार्गावरच सोमवार ते शुक्रवारी धावते सर्वेक्षण करावे.
- ६.४.४. वरील पाच दिवसांच्या कार्यक्रमातील प्रत्येक दिवशी कृषि पर्यवेक्षकाने ५ ते ७ प्लॉटचे निश्चित किडींसाठी संख्यात्मक तर इतर सर्व किडींसाठी गुणात्मक सर्वेक्षण करावे (५ ते ७ गावांमधील). त्याचबरोबर, सदर मार्गावरील कीड सर्वेक्षकांच्या (१ ते २ कीड सर्वेक्षक) प्लॉटमधील उपस्थितीबाबत/ कार्यरत असल्याबाबत खात्री करावी.
- ६.४.५. प्रत्येक कृषि पर्यवेक्षकाने त्यांच्या सर्वेक्षण दौऱ्याचा कार्यक्रम (पाच मार्ग), सर्वेक्षण प्रपत्रे, भेट दिलेल्या कीड सर्वेक्षकांची संख्या याबाबतचा सविस्तर तपशिल प्रत्येक वेळी अद्ययावत ठेवावा.
- ६.४.६. कृषि पर्यवेक्षकाने त्याच्या कार्यक्षेत्रातील सर्व कीड सर्वेक्षकांचे भ्रमणध्वनी क्रमांक, त्यांच्या प्रत्येक दिवसाचा कार्यक्रम, ते भेट देणार असलेल्या गावांची यादी स्वतः जवळ ठेवावी व सदर यादी उपविभागीय कृषि अधिकारी व कृषि विज्ञान केंद्रांना उपलब्ध करून द्यावी जेणेकरून त्यांचे अचानक भेटीद्वारे (Surprise Visits) सनियंत्रण करता येईल.
- ६.४.७. कृषि पर्यवेक्षकाने धावते सर्वेक्षणादरम्यान सर्वेक्षणाचे क्षेत्र निवडताना कीड रोगाच्या अचानक प्रादूर्भावाबाबत (असल्यास) शेतकऱ्यांकडील मिळालेल्या माहितीचाही विचार करावा.

७. प्रशिक्षण कार्यक्रम:-

७.१ **कृषि पर्यवेक्षक व कीड सर्वेक्षक यांना सर्वेक्षणाचे प्रशिक्षण:-** कीड रोगाचे सर्वेक्षण व त्याच्या पध्दती, सर्वेक्षण प्लॉटची निवड, किडरोगांची ओळख, त्यांचा जीवनक्रम, हवामानावर आधारीत कीड रोगांचा प्रादुर्भाव तसेच, कीड रोग निहाय उपाययोजना याबाबतचे संबंधीत कृषि विद्यापीठात प्रशिक्षण आयोजित करावीत. सर्वेक्षणासाठी निवड केलेल्या कृषि पर्यवेक्षक व कीड सर्वेक्षक यांना हंगाम सुरु होण्यापूर्वी सोयाबीन, कापूस, भात व तूर पिकांसाठी दोन दिवस, हंगाम मध्य एक दिवस व हरभरा पिकाचे सर्वेक्षण करतेवेळी एक दिवसाचे कीड रोग सर्वेक्षणाचे संबंधीत कृषि विद्यापीठामध्ये प्रशिक्षण द्यावे. सदरची प्रशिक्षणे सोयाबीन, कापूस, भात व तूर पिकांकरीता जूनमध्ये, हंगाम मध्य प्रशिक्षण ऑक्टोबर तर हरभरा पिकाकरीता जानेवारी पुर्वी घेण्यात यावीत. प्रशिक्षणासाठी प्रशिक्षण साहित्य व पायाभूत सुविधांचा खर्च विभागीय कृषि सहसंचालकांनी संबंधीत कृषि विद्यापीठास अदा करावा. प्रशिक्षणासाठी प्रादेशिक कृषि विस्तार व्यवस्थापन प्रशिक्षण संस्था (रामेती) अंतर्गत मान्य प्रमाणकांनुसार खर्च करावा.

रु. ३५०/- प्रति प्रशिक्षणार्थी प्रति दिन याप्रमाणे चार दिवसांकरीता

७.२ **कृषि पर्यवेक्षक व कीड सर्वेक्षक यांना मोबाईलद्वारे सर्वेक्षण अहवाल भरणेबाबत प्रशिक्षण:-** कीड रोगांची निरीक्षणे मोबाईलद्वारे भरणेबाबत राष्ट्रीय सुचना विज्ञान केंद्र, पुणे यांचे मार्फत कृषि पर्यवेक्षक व कीड सर्वेक्षक यांना हंगाम सुरु होण्यापूर्वी प्रशिक्षित करण्यात यावे. याबाबत स्वतंत्र पत्राद्वारे कळविण्यात येईल.

रु. ३५०/- प्रति प्रशिक्षणार्थी प्रति दिन याप्रमाणे एक दिवसाकरीता

कृषि पर्यवेक्षक व कीड सर्वेक्षक यांनी कीड रोगांची निरीक्षणे मोबाईलद्वारे भरावयाची आहेत. मोबाईलद्वारे माहिती भरणेकरिता मोबाईल इंटरनेटसाठीच्या शुल्काची स्वतंत्र तरतूद करण्यात आली असून उपविभाग स्तरावरून ते संबंधीत कृषि पर्यवेक्षक व कीड सर्वेक्षक यांना अदा करावे.

७.३ **जनजागरण प्रशिक्षण:-** शेतकऱ्यांमध्ये जागरुकता निर्माण करण्याकरीता क्षेत्रीय पातळीवरील अधिकारी व कर्मचाऱ्यांना अद्यावत कीड व्यवस्थापनाचे प्रशिक्षण देण्यात यावे. या करिता कृषि विभागाचे उपविभागीय कृषि अधिकारी व प्रति जिल्हा दहा मास्टर ट्रेनर्स तसेच, जिल्हा पातळीवरील कृषि विद्यापीठाचे समन्वयक यांचेसाठी हंगामापूर्वी दोन दिवसाचे प्रशिक्षण संबंधीत कृषि विद्यापीठामध्ये आयोजित करावे. या मास्टर ट्रेनर्सद्वारे कृषि विभागातील सर्व तांत्रिक अधिकारी/कर्मचारी तसेच संबंधीत तालुक्यातील प्रत्येक गावातील पाच प्रगतशिल शेतकऱ्यांची कीड-रोग उपाय योजनांबाबत एसएमएस द्वारे माहिती देण्याकरिता निवड करून त्यांना कीड व रोगांचे एकात्मिक कीड नियंत्रण कसे करावे, मित्रकिटक, शत्रुकिडीची ओळख इत्यादी बाबत गाव पातळीवर माहिती देऊन अवगत करावे. अशा प्रकारे प्रशिक्षण घेतलेल्या अधिकारी/कर्मचाऱ्यांकडून तसेच निवड केलेल्या शेतकऱ्यांमार्फत गावातील इतर शेतकऱ्यांना उपाय योजनांबाबतची माहिती ग्रामपंचायतीच्या फलकावर देण्यात यावी.

७.३.१ **मास्टर ट्रेनर्स प्रशिक्षण:-** शेतकऱ्यांमध्ये जागरुकता निर्माण करण्याकरीता कृषि विभागाचे उपविभागीय कृषि अधिकारी व प्रति जिल्हा दहा मास्टर ट्रेनर्स तसेच, कृषि विद्यापीठाचे जिल्हा प्रतिनिधी यांचेसाठी हंगामापूर्वी दोन दिवसाचे प्रशिक्षण संबंधीत कृषि विद्यापीठामध्ये आयोजित करावे. याकरिता कृषि विद्यापीठाकडून प्रशिक्षण साहित्य व पायाभूत सुविधा उपलब्ध करून घ्याव्यात. प्रशिक्षणासाठी प्रशिक्षण साहित्य व पायाभूत सुविधांचा खर्च विभागीय कृषि सहसंचालक यांनी संबंधीत कृषि विद्यापीठास अदा करावा. प्रशिक्षणासाठी वसंतराव नाईक राज्य कृषि विस्तार व्यवस्थापन प्रशिक्षण संस्था (वनामती) अंतर्गत मान्य प्रमाणकांनुसार खर्च करावा.

रु. ५००/- प्रति प्रशिक्षणार्थी प्रति दिन याप्रमाणे दोन दिवसांकरीता

७.३.२ **गाव बैठका:-** कीड-रोग उपाय योजनांबाबत एसएमएस द्वारे माहिती देण्याकरिता निवड करण्यात करण्यात आलेल्या व कीड रोगांबाबत वरीलप्रमाणे प्रशिक्षित करण्यात आलेल्या तालुक्यातील प्रत्येक गावातून पाच प्रगतीशील शेतकरी तसेच “आत्मा” अंतर्गत निवडण्यात आलेल्या शेतकरी मित्र (FF) यांचेमार्फत त्या गावातील इतर शेतकऱ्यांबरोबर कृषि विभागाच्या क्षेत्रीय कर्मचाऱ्यांच्या मदतीने प्रति आठवड्यास एक याप्रमाणे खरीप हंगामातील सोयाबीन-कापूस-भात-तूर पिकांकरीता दहा व रब्बी हंगामातील हरभरा पिकांकरीता दहा छोट्या गाव बैठका आयोजित कराव्यात. सदर बैठकांमध्ये संबंधित आठवड्यातील पिकांवरील कीड रोगांचे प्रमाण, त्यानुषंगाने एसएमएस द्वारे देण्यात आलेले पीक संरक्षण सल्ले व त्यानुसार करावयाच्या उपाय योजनांबाबत शेतकऱ्यांशी चर्चा करावी व शेतकऱ्यांना कीड रोगाचे सर्वेक्षण व उपाययोजनेबाबतची माहिती वेळोवेळी पुरविण्यात यावी.

७.३.३ **शेतकऱ्यांसाठी पीक संरक्षण सल्ला:-** केंद्र शासनाच्या कीसान पोर्टलवरील एसएमएस सुविधा वापरण्यासाठी आयुक्तालयाचे परिपत्रक संगणक प्रकल्प शाखा जाक्र./संप्र/परिपत्रक/१३७/१३/१६०/२०१५, दि.०१/१२/२०१५ नुसार जिल्हा स्तरावरून एसएमएस पाठविण्याचे धोरण निश्चित झाले असल्याने क्रॉपसॅप प्रकल्पांतर्गत ऑनलाईन अहवालानुसार विद्यापिठाने दिलेले **पीक संरक्षण सल्ले उपविभाग ऐवजी आता जिल्हास्तरावरील नोंदणीकृत युजर्समार्फत संबंधित तालुक्यातील शेतकऱ्यांना एसएमएसद्वारे पाठविण्यात यावेत.** यासाठी सदर परिपत्रकातील सुचना विचारात घ्याव्यात. क्रॉपसॅप प्रकल्पांतर्गत एसएमएस पाठविण्याची जबाबदारी जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांची राहिल.

प्रत्येक जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी त्यांना आठवड्यातून दोन वेळा ऑनलाईन प्राप्त होणारी अॅडव्हायजरी एसएमएसद्वारे शेतकऱ्यांना पाठवावी. तसेच, या अॅडव्हायजरीचा एसएमएस उपविभागीय कृषि अधिकारी व तालुका कृषि अधिकारी यांनाही पाठवावा. तालुका कृषि अधिकारी यांनी सदर एसएमएसची मराठी भाषेतील जम्बो झेरॉक्स प्रत तयार करून त्यांचे अधिनस्त मंडळ कृषि अधिकारी, कृषि पर्यवेक्षक, कृषि सहाय्यक व “आत्मा” अंतर्गत निवडण्यात आलेल्या शेतकरी मित्र (FF) यांचेमार्फत तालुक्यातील प्रत्येक गावातील कृषि वार्ताफलकावर तसेच, कृषि सेवा केंद्रावर लावली जाईल असे पहावे. यासाठी तालुक्यात सर्वेक्षणासाठी कार्यरत असलेल्या कीड सर्वेक्षकांच्या प्रमाणात प्रति कीड सर्वेक्षक रु.२.०० हजार याप्रमाणे प्रत्येक तालुक्यास निधीची स्वतंत्र तरतूद केली आहे.

तालुकानिहाय प्राप्त होणारी अॅडव्हायजरी शेतकऱ्यांपर्यंत वेळीच पोहोचण्याच्या दृष्टिने उपविभागीय कृषि अधिकारी व विभागीय कृषि सहसंचालक यांनी आठवडानिहाय देण्यात येणारी अॅडव्हायजरी वर्तमानपत्रे, रेडिओ, टि.व्ही. व इतर प्रसिध्दी माध्यमांच्या सहाय्याने प्रसिध्द करावी. तसेच, आपत्कालीन परिस्थितीमध्ये कीड रोगाची स्थिती आर्थिक नुकसान संकेत पातळीच्या वर गेल्यास अशा वेळी पत्रकार परिषदा, शेतकरी मेळावे घेऊन उपाययोजनांबाबत शेतकऱ्यांमध्ये जनजागृती करावी.

ज्या ठिकाणी कीड रोग परिस्थिती आर्थिक नुकसान संकेत पातळीच्या वर असेल त्या ठिकाणी किटकनाशकांचा पुरवठा होण्याच्या दृष्टिने युध्दपातळीवर मोहिम हाती घेऊन कीड रोग परिस्थिती नियंत्रणात राहिल यासाठी जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी प्रभावी नियोजन व अंमलबजावणी करावी.

७.३.४ **विभागीय कार्यशाळा:-** प्रकल्पांतर्गत सन २००९-१०, ते २०१५-१६ मध्ये प्राप्त झालेल्या कीड रोग परीस्थितीच्या माहितीचे कृषि विद्यापीठे व सहभागी संस्थांनी केलेल्या विश्लेषणावर अधारीत पिकनिहाय, तालुका निहाय व कालावधी निहाय कीड रोग परीस्थितीमध्ये होत असलेला बदल, कीड रोग प्रवण तालुके व येणाऱ्या हंगामात उद्रेक होऊ शकणाऱ्या कीड रोगांच्या व्यवस्थापनासाठी करावयाच्या उपाय योजना यासाठी विभाग स्तरावर विभागीय कृषि सहसंचालक यांनी संबंधित कृषि विद्यापिठांच्या मदतीने सर्व, जिल्हा

अधिकक कृषि अधिकारी, उपविभागीय कृषि अधिकारी व तालुका कृषि अधिकारी यांच्या खरीप हंगामापूर्वी एक दिवसीय कार्यशाळेचे आयोजन करावे. सदर कार्यशाळेमध्ये मागील वर्षातील अनुभवाचा विचार करता ज्या ठिकाणी सतत हॉट स्पॉट (कीड रोग प्रवण क्षेत्र) निर्माण होत आहे अशी ठिकाणे निश्चित करून त्याठिकाणी भविष्यात उद्धरू शकणाऱ्या कीड रोग व त्यांच्या व्यवस्थापनाच्या दृष्टिने पीक संरक्षण निविष्टा वेळेमध्ये उपलब्ध होण्यासाठी नियोजन करावे.

७.३.५ "आयपीएम व्हीलेज" संबंधीत कृषि सहाय्यक यांचेसाठी प्रशिक्षण:- मुद्दा क्र. १२ मध्ये नमूद केल्यानुसार प्रत्येक जिल्ह्यातील निवड केलेल्या गावात आय.पी.एम संकल्पना प्रभावीपणे राबविण्याच्या दृष्टीने संबंधीत गावातील व त्या लगतच्या गावातील कृषि सहाय्यकांसाठी (एकूण ७० कृषि सहाय्यकांसाठी) राष्ट्रीय वनस्पती आरोग्य व्यवस्थापन संस्था, हैद्राबाद येथे पाच दिवसांचे प्रशिक्षण आयोजित करण्यात येईल व त्याकरीता सदर संस्थेस रुपये १०००/- प्रती दिन प्रती कर्मचारी याप्रमाणे खर्च अदा करण्यात येईल.

८. आऊटसोर्सिंगद्वारे सेवा उपलब्धता:-

प्रकल्पांतर्गत आवश्यक कंत्राटी मनुष्यबळ नोंदणीकृत मनुष्यबळ सेवा पुरवठा करणाऱ्या ठेकेदारांकडून आऊटसोर्सिंगद्वारे उपलब्ध करून घ्यावे. मनुष्यबळ सेवा पुरवठा करणाऱ्या ठेकेदारांच्या नियुक्तीसाठी विभाग स्तरावर विभागीय कृषि सहसंचालक यांनी विहित पध्दतीने निविदा प्रक्रिया पार पाडावी. यासाठी प्रथमतः जिल्ह्याच्या ठिकाणी सहाय्यक कामगार आयुक्त/शासकीय कामगार अधिकारी यांचेकडे कंत्राटी कामगार (नियंत्रण आणि निर्मुलन) अधिनियम, १९७० अंतर्गत प्रिन्सीपल ऍम्पलॉयर म्हणून नोंदणी अद्ययावत करावी. निविदा प्रक्रियेनुसार निश्चित केलेल्या सदर ठेकेदारांना त्यांचेमार्फत उपलब्ध करून दिलेल्या कामगारांच्या मानधनाच्या जास्तीत जास्त ५% पर्यंत सेवा आकाराची रक्कम (Service charges) अदा करावी. याबाबतचा निविदा प्रक्रियेनुसार योग्य निर्णय विभागस्तरावर घेण्यात यावा. क्रॉपसॅप अंतर्गत कंत्राटी मनुष्यबळाचे वेतन किमान वेतन कायदा नुसार "शेतकी कामधंदा" या अंतर्गत संस्थात्मक शेतीसाठी लागू असलेल्या वेतन दराप्रमाणे निश्चित केले जाते. याबाबत उद्योग, उर्जा व कामगार विभागाने दि.८/८/२०१४ च्या अधिसूचनेद्वारे सुधारीत किमान वेतन दर जाहीर केले आहेत त्याचा तपशील मुद्दा क्र. ८.१.५ मध्ये दर्शविण्यात आला आहे. सदर बदलांच्या अनुषंगाने निविदेसोबतच्या लिफापा क्र.२ मध्ये प्रकल्पांतर्गत कार्यरत कामगारांचे वेतन व ठेकेदारांच्या सेवा आकाराच्या दरांमध्ये बदल करावा. खाजगी ठेकेदाराकडून आऊटसोर्सिंगद्वारे सेवा उपलब्ध करावयाच्या कीड सर्वेक्षक (पेस्ट स्काऊट) आणि संगणक प्रणाली मदतनीस यांच्यासाठी निविदा प्रक्रीया राबविणे व त्यांच्या सेवा उपलब्ध करून कीड रोग सर्वेक्षण प्रकल्पासाठी उपयोगात आणण्याची संपूर्ण कार्यवाही विभागीय कृषि सहसंचालक यांनी करावी. कंत्राटी पध्दतीने राबवावयाच्या निविदा प्रक्रिया व कर्मचारी नियुक्तीबाबत भविष्यात उद्धरू शकणाऱ्या समस्या टाळण्यासाठी निविदा निश्चिती करणाऱ्या समितीमध्ये विभास्तारावरील संबंधीत जिल्ह्याच्या सहाय्यक कामगार आयुक्त/शासकीय कामगार अधिकारी कार्यालयातील जाणकार व जबाबदार अधिकारी यांचा समावेश करावा. कंत्राटी पध्दतीने राबवावयाच्या निविदा प्रक्रिया व कर्मचारी नियुक्तीबाबत या संबंधीचे कायदे/अधिनियम, उदा. इंडस्ट्रियल डिस्पूट ॲक्ट, १९४७, महाराष्ट्र रेकगनिशन ऑफ ट्रेड युनियन्स ॲन्ड प्रिव्हेशन ऑफ अनफेअर लेबर प्रॅक्टिसेस ॲक्ट, १९७१, इंडस्ट्रियल एम्प्लॉयमेंट (स्टॅडींग ऑर्डर्स) ॲक्ट, १९४६, बॉम्बे इंडस्ट्रियल एम्प्लॉयमेंट (स्टॅडींग ऑर्डर्स) रुल्स, १९५९, बॉम्बे इंडस्ट्रियल एम्प्लॉयमेंट (स्टॅडींग ऑर्डर्स) रुल्स, १९५९ अंतर्गत मॉडल स्टॅडींग ऑर्डर्स, बॉम्बे शॉप्स ॲन्ड एस्टॅब्लिशमेंट्स ॲक्ट, १९४८, इत्यादींचा अभ्यास करूनच पुर्णतः हंगामी स्वरूपातच नियुक्ती करावी. कंत्राटी पध्दतीने ४५ दिवसांपेक्षा जास्त कालावधीसाठी मनुष्यबळाची नियुक्ती करतांना "आरक्षण अधिनियम २००४" मधील अनुक्रमांक ३ (१) (ग) नुसार अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती (विमुक्त जाती), भटक्या जमाती, विशेष मागास प्रवर्ग आणि नागरीकांचा इतर मागासवर्ग यांमधील व्यक्तींसाठी लोकसेवांमधील व पदाकरीता रिक्त जागांच्या

आरक्षणाकरीता आणि तत्संबंधीत व तदनुषंगीक बाबींसाठी असलेल्या तरतूदींच्या अनुषंगाने आरक्षण अधिनियमानुसार विभागीय कृषि सहसंचालक प्रवर्गनिहाय मनुष्यबळाचा तपशील मनुष्यबळ सेवा पुरवठा करणाऱ्या ठेकेदार यांना कळवतील. त्याप्रमाणे मनुष्यबळ सेवा पुरवठा करणाऱ्या ठेकेदार कर्मचाऱ्यांची निवड करून प्रवर्गनिहाय यादी संबंधीत विभागीय कृषि सहसंचालक यांना कळवतील. विभागीय कृषि सहसंचालक यांनी त्यांच्या संभागासाठी निश्चित केलेल्या मनुष्यबळ संख्येच्या अधिन राहून चालू वर्षाच्या पेरणी क्षेत्रानुसार कीड सर्वेक्षक (पेस्ट स्काऊट), यांचे कार्यक्षेत्र ठरवावे व त्याप्रमाणे नेमणूका कराव्यात. तसेच, याबाबत आवश्यकतेनुसार कायदेशीर सल्लागारांचा सल्ला घेण्यात यावा व यासाठीचा खर्च आकस्मिक निधीतून करावा. मनुष्यबळाच्या सेवा पुरविणाऱ्या ठेकेदारांची कार्यपध्दती व आऊटसोर्सिंगद्वारे उपलब्ध करून घेतलेल्या मनुष्यबळाच्या सेवांचे नियमन व वेतन वितरण कार्यपध्दती मुद्दा क्र. ९ प्रमाणे राहिल. सदर निवड व पदस्थापनेची प्रक्रिया ३० जून, २०१६ पुर्वी पूर्ण करण्यात यावी. विभागात नियुक्त करावयाच्या कंत्राटी कर्मचाऱ्यांच्या संख्येनुसार आवश्यक मासिक वेतन नियमितपणे अदा करण्याची क्षमता असल्याबाबत सेवा पुरवठादाराची आर्थिक क्षमता विचारात घेण्याचे दृष्टीने अट निविदा प्रक्रीयेत अंतर्भूत करावी. मनुष्यबळ उपलब्ध होण्यासाठी मागवावयाच्या निविदेतील अटी शर्ती पुढीलप्रमाणे असतील.

८.१ क्रॉपसॅप प्रकल्पाकरीता कृषि क्षेत्रातील कुशल व अर्धकुशल कामगारांच्या सेवा उपलब्धतेबाबत राबवावयाच्या निविदासाठीच्या सर्वसाधारण अटी व शर्ती:-

- ८.१.१ नोंदणीकृत / परवानाधारक मनुष्यबळाच्या सेवा पुरवठादार ठेकेदारांकडून मोहोरबंद निविदा मागविण्यात येत आहेत.
- ८.१.२ नोंदणीकृत / परवानाधारक मनुष्यबळाच्या सेवा पुरवठादार ठेकेदाराची निविदा मंजूर झाल्यास त्या ठेकेदाराकडे कंत्राटी कामगार (नियंत्रण आणि निर्मुलन) अधिनियम, १९७० अंतर्गत संबंधीत जिल्हयासाठी २० किंवा त्यापेक्षा जास्त कामगार संख्या असल्यास अशा ठिकाणी नोंदणी परवाना असणे आवश्यक आहे.
- ८.१.३ विभागीय कृषि सहसंचालक यांना जुलै, २०१६ ते फेब्रुवारी, २०१७ पर्यंत सोबतच्या प्रपत्रातील वेगवेगळ्या कालावधीनुसार आवश्यक संख्येप्रमाणे मासिक वेतनावर कुशल/ अर्धकुशल मनुष्यबळाची आवश्यकता आहे.
- ८.१.४ कंत्राटी पध्दतीने ४५ दिवसांपेक्षा जास्त कालावधीसाठी मनुष्यबळाची नियुक्ती करतांना आरक्षण अधिनियम २००४ मधील अनुक्रमांक ३ (१) (ग) नुसार अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती (विमुक्त जाती), भटक्या जमाती, विशेष मागास प्रवर्ग आणि नागरीकांचा इतर मागासवर्ग यांमधील व्यक्तींसाठी लोकसेवांमधील व पदाकरीता रिक्त जागांच्या आरक्षणाकरीता आणि तत्संबंधीत व तदनुषंगीक बाबींसाठी असलेल्या तरतूदींच्या अनुषंगाने आरक्षण अधिनियमानुसार संबंधीत मनुष्यबळ सेवा ठेकेदाराने विभागीय कृषि सहसंचालक यांच्या मागणीनुसार प्रवर्गनिहाय मनुष्यबळ उपलब्ध करून देणे आवश्यक राहिल. घर भाडे भत्ता, कामगार भविष्य निर्वाह निधी, राज्य कामगार विमा, सेवा कर, रजा रोखीकरण, लाभांश इत्यादी कामगार कायद्याप्रमाणे निश्चित केले असून निविदे सोबतच्या प्रपत्रात दर्शविण्यात येतील. कीड सर्वेक्षक, संगणक प्रणाली मदतनीस, लेखापाल व कॉम्प्युटर ऑपरेटर यांच्या जबाबदाऱ्या व कामाच्या ठिकाणाबाबत निविदेतील तपशिलाचे अवलोकन करून त्यानुसार सेवा आकाराचे दर नमूद करावेत. पुरवठा करण्यात येणाऱ्या मनुष्यबळाच्या बाबतीत प्रत्यक्ष अथवा अप्रत्यक्ष संपूर्णतः दायित्व संबंधीत मनुष्यबळ सेवा ठेकेदाराचे असेल.
- ८.१.५ इच्छूक मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदाराने संगणक प्रणाली मदतनीस यांना रु. ८१००/-, कॉम्प्युटर ऑपरेटर यांना रु. ५४००/-, लेखापाल यास रु. ६७५०/- इतके मूळ मासिक वेतन, तसेच, कामगार कायद्याप्रमाणे निश्चित असलेल्या घरभाडे भत्ता, विशेष भत्ता, रजा रोखीकरण व लाभांश यांच्या आधारावर टक्केवारीमध्ये सेवा आकाराचे (Service charges) दर राहतील. तर कीड सर्वेक्षक यांना रु. ४६८०/- इतके मूळ मासिक वेतन, कामगार कायद्याप्रमाणे निश्चित असलेल्या घरभाडे भत्ता, विशेष भत्ता, रजा रोखीकरण, लाभांश यांचेसह रु. १५००/- इतका मासिक प्रवास भत्ता यांच्या आधारावर टक्केवारीमध्ये सेवा आकाराचे (Service charges) दर राहतील. घर भाडे भत्ता, विशेष भत्ता, कामगार भविष्य निर्वाह

निधी, राज्य कामगार विमा, सेवा कर, रजा रोखीकरण, लाभांश इत्यादी कामगार कायद्याप्रमाणे निश्चित केले असून निविदे सोबतच्या प्रपत्रात दर्शविण्यात येतील. कीड सर्वेक्षक, संगणक प्रणाली मदतनीस, लेखापाल व कॉम्प्युटर ऑपरेटर यांच्या जबाबदाऱ्या व कामाच्या ठिकाणाबाबत निविदेतील तपशिलाचे अवलोकन करून त्यानुसार सेवा आकाराचे दर नमूद करावेत. पुरवठा करण्यात येणाऱ्या मनुष्यबळाच्या बाबतीत प्रत्यक्ष अथवा अप्रत्यक्ष संपुर्णतः दायित्व संबंधीत मनुष्यबळ सेवा ठेकेदाराचे असेल.

- ८.१.६ मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदाराकडून ही सेवा पुरविण्यासाठी कळविण्यात आलेल्या सेवा आकाराच्या दराचा (Service charges) विचार निविदा मंजुरीबाबत निर्णय घेण्यासाठी करण्यात येईल.
- ८.१.७ निविदे सोबत रु. २५,०००/- (अक्षरी रुपये पंचवीस हजार मात्र) इतक्या अनामत रकमेचा धनाकर्ष जोडणे बंधनकारक आहे.
- ८.१.८ निविदा अर्जाची ना परतावा रक्कम रु. ५००/- (अक्षरी रुपये पाचशे मात्र) राहिल.
- ८.१.९ संबंधीत सेवा करार कालावधी कीड सर्वेक्षक व संगणक प्रणाली मदतनीस यांचेकरीता सोयाबीन, तूर, कापूस व भात पिकांकरीता सहा महिने व हरभरा पिकांकरीता दिड महिना तर लेखापाल व कॉम्प्युटर ऑपरेटर यांचेकरीता बारा महिने इतका असेल. तथापि, विभागीय कृषि सहसंचालक आवश्यकतेनुसार यामध्ये बदल करू शकतील.
- ८.१.१० मनुष्यबळ सेवा पुरवठादारांकडून कंत्राटी पध्दतीच्या कामगार कायद्याची (Contract Labour Act) पूर्तता होत असली पाहिजे यासाठी यापूर्वीच्या एक वर्षातील केलेल्या कामाचा तपशिल जोडणे आवश्यक राहिल.
- ८.१.११ मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदाराकडून या बाबतीत लागू असलेल्या अन्य कामगार कायद्यांची पूर्तता करणे आवश्यक राहिल.
- ८.१.१२ मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदाराकडे भविष्य निर्वाह निधी खात्याकडे नोंदणीबाबत कोड नंबर, सेवा कर, व्यवसाय कर, लागू असेल तेथे राज्य कामगार विमा योजनेचा कोड नंबर अथवा कामगार भरपाई कायदानुसार (Workmen's Compensation Act) विमा पॉलिसी नंबर असणे आवश्यक आहे. निविदेसोबत वरील बाबींच्या प्रमाणित प्रती जोडाव्यात.
- ८.१.१३ मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदाराची मागील दोन वर्षातील आर्थिक उलाढाल/ लेखा व्यवहार सनदी लेखापालाकडून प्रमाणित करण्यात आलेले असावेत.
- ८.१.१४ मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदाराने शासकीय/निमशासकीय किंवा नामांकीत संस्थांना विविध प्रकारचे मनुष्यबळ उपलब्ध करून देत असलेबाबत कमीत कमी दोन वर्षांच्या अनुभवाचा पुरावा जोडावा.
- ८.१.१५ मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदारास कंत्राट देण्यापूर्वी संबंधीत मनुष्यबळ सेवा पुरवठादाराकडून कर्तव्यपालनाबाबत रु.१,००,०००/- (अक्षरी रुपये एक लाख) (अमरावती व नागपूर विभागासाठी रु.२,००,०००/- अक्षरी रुपये दोन लाख) रकमेची बँक हमी देणे बंधनकारक आहे. सदर ठेकेदाराने बँक हमी दिल्यानंतर त्या ठेकेदारास अनामत रक्कम परत करण्यात येईल व सदर बँक हमी संपूर्ण कंत्राटी कालावधी यशस्वीरीत्या पूर्ण झाल्यानंतर मुद्दा क्र. ८.१.१६, ८.१.१७ तसेच, याबाबतीत आवश्यक अभिलेखांची पडताळणी केल्यानंतर परत करण्यात येईल. वरीलप्रमाणे द्यावयाची बँक हमी लेखा अधिकारी, विभागीय कृषि सहसंचालक यांचे नावे देण्यात यावी.
- ८.१.१६ मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदारांस देय असलेली रक्कम राज्य/केंद्र सरकारच्या वेळोवेळी निर्गमित होणाऱ्या विविध नियमांच्या अधिन असलेल्या कर/उपकराची वजावट तसेच, महिना अखेर सोपविण्यात आलेल्या कामाची पूर्तता केल्यानंतर देण्यात येईल.
- ८.१.१७ मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदारास केंद्र व राज्य शासनाकडून कामगार कायद्या अंतर्गत वेळोवेळी ठरविले जाणारे सेवा कर, उत्पन्न कर, निर्वाह निधी, कंपनी कायदा कर व्यवसाय कर व इतर अतिरिक्त कर वजावटीचे दायित्व, कर्मचारी कल्याण व इतर अनुषांगीक जबाबदाऱ्या की ज्या इथे नमूद केलेल्या नाहीत पार पाडणे बंधनकारक आहे. याबाबतच्या कायदांचे पालन करण्याची सर्वस्वी जबाबदारी ठेकेदाराची राहिल. याबाबतीत संबंधीत ठेकेदाराकडून प्रत्येक महिन्याला पालन केले जाईल याची खात्री देण्यात यावी.

- ८.१.१८ सदर ठेकेदाराने संबंधीत कामगारांना दिलेल्या वेतनाची नोंद स्वतंत्ररित्या ठेवली पाहिजे याबाबत मुंबई दुकाने व संस्था अधिनियम, १९४८ अंतर्गत नियमानुसार पगारपत्रक/हजेरीपत्रक (Muster Roll Cum Wage Register) ठेवले पाहिजे. कामगार कायद्याप्रमाणे कामगारांचे नावे जमा करावयाच्या कामगार भविष्य निर्वाह निधी, लागू असेल तेथे राज्य कामगार विमा रक्कम अथवा कामगार भरपाई कायद्यानुसार (Workmen's Compensation Act) विमा पॉलिसी रक्कम, सेवा कर, व्यवसाय कर, व इतर रक्कमा संबंधीत महिन्यात चलनाने भरणे बंधनकारक आहे. सदर रक्कमा भरल्याचे चलनाच्या प्रमाणित प्रती, मुंबई दुकाने व संस्था अधिनियम, १९४८ अंतर्गत नियमानुसार पगारपत्रक/हजेरीपत्रकाची (Muster Roll Cum Wage Register) प्रमाणित प्रत व इतर माहिती संबंधीत जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी व विभागीय कृषि सहसंचालक यांना सादर करणे आवश्यक राहिल. तसेच, याबाबत कृषि आयुक्तालयाने मागणी केल्यास उपलब्ध करून देणे आवश्यक राहिल.
- ८.१.१९ प्रत्येक महिन्याच्या एक तारखेपर्यंत मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदाराने कामगारांचा उपस्थिती अहवाल, मुंबई दुकाने व संस्था अधिनियम, १९४८ अंतर्गत नियमानुसार पगारपत्रक/हजेरीपत्रकाची (Muster Roll Cum Wage Register) प्रमाणित प्रतीसह कामगारांचे वेतन देयक (शासकीय वजावटीच्या तपशिलासह) व मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदाराचे सेवा आकाराचे देयक अशी दोन स्वतंत्र देयके तसेच, मुद्दा क्र. ८.१.१६ व ८.१.१७ मध्ये नमुद केलेल्या रकमा चलनाने भरल्याच्या प्रमाणित प्रती (मागील महिन्याच्या) जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी यांना सादर कराव्यात. मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदाराकडून सादर करण्यात आलेला उपस्थिती अहवाल, वेतन देयक, मुंबई दुकाने व संस्था अधिनियम, १९४८ अंतर्गत नियमानुसार पगारपत्रक/हजेरीपत्रकाची (Muster Roll Cum Wage Register) प्रमाणित प्रत व मागील महिन्यात भरणा केलेल्या चलनाच्या प्रमाणित प्रतीची तपासणी व पडताळणी उपविभागीय कृषि अधिकारी यांच्या अहवाल व हजेरीपत्रकाआधारे जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी यांचेकडून करण्यात येईल व संबंधीत मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदारास दहा तारखेपर्यंत देयक अदा करण्यात येईल. प्रकल्पांतर्गत पुरवठा केलेल्या कामगारांच्या नावे जमा करावयाच्या कामगार भविष्य निर्वाह निधी, लागू असेल तेथे राज्य कामगार विमा रक्कम अथवा कामगार भरपाई कायद्यानुसार (Workmen's Compensation Act) विमा पॉलिसी रक्कम, सेवा कर, व्यवसाय कर, व इतर रक्कमा या प्रकल्पाकरीता स्वतंत्र चलनाद्वारे भरणे आवश्यक राहिल व त्याची चलनाच्या प्रतीसह यादी देयकासोबत दर्शविणे बंधनकारक राहिल.
- ८.१.२० मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदाराकडून संबंधीत कंत्राटी कामगारांचे वेतन त्यांच्या बँक खात्यामध्येच जमा करणे बंधनकारक राहिल.
- ८.१.२१ वेतन अदायगीच्या विवादाबद्दल अथवा इतर विवादांमुळे कामगारांना वेतन दिले न गेल्यास मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदारास देय असलेली रक्कम विभागीय कृषि सहसंचालक यांच्या तडजोडीनंतर किंवा संबंधीत प्राधिकरणाच्या आदेशानंतर अदा करणेत येईल. सदर विवाद मिटविण्याची सर्वस्वी कायदेशीर जबाबदारी संबंधीत मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदारांची राहिल. त्याबाबत न्यायालयीन प्रकरणे, कायदेशीर प्रक्रिया यास सदर ठेकेदार पूर्णतः जबाबदार राहिल.
- ८.१.२२ मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदाराकडून उपलब्ध करून देण्यात येणाऱ्या कोणत्याही कामगाराच्या बाबतीत निर्माण होणाऱ्या कोणत्याही विवादाची पूर्णतः जबाबदारी संबंधीत मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदाराची असेल तसेच, मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदाराकडून नियुक्त केलेले कामगार हे पूर्णपणे संबंधीत ठेकेदाराचे राहतील त्यांचा शासकीय सेवेशी कोणताही संबंध असणार नाही. तसेच, त्यांना शासनाकडून या सेवा नियमित करणेबाबत कोणताही हक्क सांगता येणार नाही याची मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदाराने संबंधीत मनुष्यबळाला लेखी स्वरूपात कल्पना देणे व याबाबत त्यांची लेखी संमती त्यांचे स्वाक्षरीने घेणे बंधनकारक आहे.
- ८.१.२३ ठेकेदाराने संबंधीत कामगारास तो करीत असलेल्या कर्तव्य कालावधीत होणाऱ्या अपघाताच्या जोखमीची खात्री देणे बंधनकारक आहे. पुरवठा करण्यात आलेल्या कामगारांना होणाऱ्या कोणत्याही प्रकारच्या इजा, अपघाताची सर्वस्वी जबाबदारी पूर्णतः संबंधीत ठेकेदाराची राहिल.

- ८.१.२४ कोणत्याही कामगारास झालेल्या इजेबाबत, अपघाताबाबत वा आजाराबाबत कोणत्याही प्रकारच्या भरपाईचे संपूर्ण दायित्व संबंधीत मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदाराचेच असेल. कामगारांना लागू असेल तेथे राज्य कामगार विमा अथवा कामगार भरपाई कायदानुसार (Workmen's Compensation Act) विमा संरक्षण संबंधीत ठेकेदाराने देणे बंधनकारक आहे.
- ८.१.२५ **आवश्यकता वाटल्यास**, विभागीय कृषि सहसंचालक ठरवून देतील तो व मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदाराकडून पुरवण्यात येणारा गणवेश संबंधीत कामगाराने त्याच्या नावासह परीधान करणे आवश्यक आहे. यामध्ये कसूर केल्यास त्या कामगाराचे संबंधीत दिवसाचे वेतन कपात करण्यात येईल.
- ८.१.२६ मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदाराने विविध कामगार कायदांतर्गत विहित अभिलेख, दैनंदिन उपस्थिती नोंदवही ठेवावी व त्यामध्ये दररोज हजर असलेल्या कामगारांची नावे व संख्यांची नोंद घेण्यात यावी ही सर्वस्वी संबंधीत ठेकेदाराचीच जबाबदारी राहिल.
- ८.१.२७ मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदाराने त्यांनी उपलब्ध करून द्यावयाच्या मनुष्यबळावरील कामकाजाच्या देखरेखीची स्वतंत्र व्यवस्था त्यांचे स्तरावरून करावी.
- ८.१.२८ मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदाराकडून पुरविण्यात येणाऱ्या कामगारांची प्रकल्पातील कामाच्या दृष्टीने योग्यता विभागीय कृषि सहसंचालक यांच्या अध्यक्षतेखालील समिती मार्फत तपासून योग्य कामगारांची निवड करण्यात येईल. यासाठी ठेकेदाराने आवश्यक कामगार संख्येच्या १:३ या संख्या (एक कामगारासाठी तीन कामगार) याप्रमाणत कामगार तयार ठेवावेत. तसेच, कृषि विभागाच्या नियंत्रण/पर्यवेक्षण अधिकाऱ्याकडून विशिष्ट कामगाराच्या कामाबाबत तक्रारी असल्यास सदर कामगाराचे बदल्यात व त्याच वेतनात दुसरा कामगार तात्काळ उपलब्ध करून देणे आवश्यक राहिल जेणेकरून सेवा कामात व्यत्यय येणार नाही, हे पहाणे ही पूर्णतः ठेकेदाराची जबाबदारी राहिल.
- ८.१.२९ मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदाराकडून उपलब्ध करून द्यावयाच्या कीड सर्वेक्षक व संगणक प्रणाली मदतनीस यांचेकडे खालीलप्रमाणे किमान स्पेसिफिकेशन्सचा स्मार्ट मोबाईल फोन असणे बंधनकारक राहिल.

Mandatory Features	Properties	Description
Platform	Operating System (OS)	Android (version ४.४ and above), GPS, Camera
Memory	RAM	१ GB (Recommended २ GB)
	Internal	४ GB (or More Expandable)
Camera	Primary	Min ५ MP, auto focus, LED flash
	Features	Geo-tagging, touch focus, face detection, HDR,
Communication	Supported Networks (Internet Plans)	३G (Recommended ४G)
	GPS	Yes
Feature	Sensors	Accelerometer, compass
	Browser	HTML५
Optional Features		Thermometer (Temperature and Humidity) Sensor
		Panorama camera feature

● **Compulsory Required Internet Connection**

- ८.१.३० मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदाराकडून त्यांच्या कार्यालयात तक्रार नोंदवही ठेवण्यात यावी. तक्रार नोंदवहीत नोंदविलेल्या तक्रारी, तसेच प्राप्त होणाऱ्या इतर तक्रारींची दखल ठेकेदाराने घेऊन त्यांचे वेळोवेळी कायदेशीरपणे निराकरण करणे व त्याचा अहवाल कामगार आयुक्त कार्यालय व संबंधीत विभागीय कृषि सहसंचालक कार्यालयास सादर करणे बंधनकारक राहिल.
- ८.१.३१ मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदाराकडून आवश्यक असणारे मनुष्यबळ पुरविण्यात यावे. आवश्यक संख्येपेक्षा कमी मनुष्यबळ उपलब्ध करून दिल्यास पर्यायी व्यवस्थेसाठी शासनास जो काही खर्च येईल तो दंड म्हणून विभागीय कृषि सहसंचालक संबंधीत मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदाराकडून वसूल करतील.

- ८.१.३२ मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदारास स्वेच्छेने अथवा इतर कारणासाठी अचानकपणे कंत्राट रद्द करत येणार नाही. असे करावयाचे असल्यास किमान ६० दिवस अगोदर विहित नोटिसेद्वारे संबंधीत विभागीय कृषि सहसंचालक यांना कळविणे आवश्यक आहे याचे पालन न झाल्यास अशा परिस्थितीत कराराचा भंग केल्या प्रकरणी संबंधीत ठेकेदाराची अनामत रक्कम जप्त करण्यात येईल तसेच, दुसरी पर्यायी सोय होण्यासाठी इतर ठेकेदारास कंत्राट देईपर्यंत येणाऱ्या खर्चाची व इतर बाकी असल्यास त्याची वसूली संबंधीत ठेकेदाराकडून करण्यात येईल व आवश्यकतेनुरूप कायदेशीर कारवाई करण्यात येईल.
- ८.१.३३ मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदाराकडून अटी व शर्तीचा वेळोवेळी भंग झाल्यास अथवा आवश्यक मनुष्यबळ पुरवठा करण्यास अपयशी झाल्यास अशा परिस्थितीत विभागीय कृषि सहसंचालक संबंधीतास त्वरीत कारणे दाखवा नोटीसीद्वारे कळवतील तसेच, परीस्थितीनुरूप सदर ठेकेदाराचे कंत्राट समाप्त करून अनामत रक्कम जप्त करण्यात येईल व पुढील कायदेशीर कारवाई कामगार आयुक्त व विधी सल्लागाराच्या सल्ल्याने करण्यात येईल.
- ८.१.३४ मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदाराकडून शासकीय मालमत्तेचे नुकसान झाल्यास त्याची लवादामार्फत किंमत ठरविली जाईल या लवादामध्ये विभागीय कृषि सहसंचालक, विभागीय कृषि सहसंचालक कार्यालयातील अधीक्षक कृषि अधिकारी, दोन जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी, विभागीय कृषि सहसंचालक कार्यालयातील लेखा अधिकारी व नुकसानी संबंधीत विशेषज्ञ यांचा समावेश असेल. संबंधीत ठेकेदाराने ही रक्कम दोन महिन्यांच्या आत भरपाई करून देण्याबाबत रु.१००० च्या अशासकीय मुद्रांकावर सक्षम अधिकाऱ्यापुढे शपथ पत्राद्वारे लिहून देणे आवश्यक आहे. याबाबत पुर्तता न झाल्यास प्रचलित कायदानुसार योग्य ती कार्यवाही करण्यात येईल.
- ८.१.३५ मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदाराकडून उपलब्ध करून दिलेल्या कामगाराकडून कर्तव्यामध्ये दुर्लक्ष/कसूर केल्यामुळे शासनाचे नुकसान झाल्यास संबंधीत सेवा पुरवठादार ठेकेदार व विभागीय कृषि सहसंचालक यांच्या संयुक्त समितीच्या चौकशीनंतर संबंधीत ठेकेदाराकडून नुकसान भरपाई वसूल करण्याचा अधिकार विभागीय कृषि सहसंचालक यांना राहिल.
- ८.१.३६ निविदेमधील मनुष्यबळाच्या संख्येमध्ये तसेच, त्यांच्या कालावधीमध्ये आवश्यकतेनुसार सेवा पुरवठादार ठेकेदाराशी चर्चा करून कमी अथवा जादा बदल होऊ शकतो.
- ८.१.३७ सेवा पुरवठादार ठेकेदाराकडून पुरविण्यात येणारे मनुष्यबळ त्यांचे कार्य पार पाडण्यासाठी शारीरिक दृष्ट्या सक्षम असणे बंधनकारक राहिल.
- ८.१.३८ शासन निर्णय रोजगार व स्वयंरोजगार विभाग क्रमांक रोस्वरो-२००२/प्र.क्र.२६७/रोस्वरो-१, दिनांक १७ ऑगस्ट, २००२ तसेच, कृषि व पदुम विभागाचे शासन परीपत्रक क्रमांक रोजगार- १००४/प्र.क्र. ७९/ १३- अ, दिनांक १८ ऑगस्ट, २००५, शासन निर्णय रोजगार व स्वयंरोजगार विभाग क्रमांक इएसई-२००३/प्र.क्र.१९१/रोस्वरो-१, दिनांक १ फेब्रुवारी, २००६ नुसार बेरोजगारांच्या सेवा सहकारी संस्था/लोकसेवा केंद्र यांना अनामत रक्कम व अनुभवाच्या अटीमध्ये सूट देण्यात येईल तथापि, त्यांना इतर अटी व शर्तीचे पालन करणे अनिवार्य राहिल. (सदर बेरोजगारांच्या सेवा सहकारी संस्था/ लोकसेवा केंद्र यांनी निविदे सोबत महाराष्ट्र राज्य सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० व नियम १९६१ नुसार नोंदणी प्रमाणपत्र जोडावे)
- ८.१.३९ विभागीय कृषि सहसंचालक हे कोणत्याही ठेकेदारास कंत्राट देण्यापूर्वी कोणतेही कारण न देता संबंधीत निविदाधारक किंवा निविदाधारकांच्या बाबतीत कोणतेही दायित्व अथवा जबाबदारी न स्विकारता कोणतीही निविदा स्विकारणे/नाकारणे/रद्द करणे किंवा सर्व निविदा नाकारण्याचा अधिकार राखून ठेवत आहेत.
- ८.१.४० मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदारास वरील नियम व अटी मान्य असलेबाबत जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी यांचेबरोबर रु. १००० च्या अशासकीय मुद्रांकावर सेवा करारनामा लिहून द्यावा लागेल.

सहभागी संस्थासाठी आवश्यक संशोधन सहयोगी व संगणक ऑपरेटर यांच्या सेवा निश्चित कालावधी करीता संबधित संस्थांकडून आऊटसोर्सिंगद्वारे/भारतीय कृषि संशोधन परिषद यांच्या प्रमाणकांप्रमाणे उपलब्ध करून

घ्याव्यात. तथापि, भारतीय कृषि संशोधन परीषद यांच्या प्रमाणकांप्रमाणे उपलब्ध करून घेण्यात येणाऱ्या कामगारांचा शासकीय सेवेशी कोणताही संबंध असणार नाही तसेच, त्यांना शासनाकडून या सेवा नियमित करणेबाबत कोणताही हक्क सांगता येणार नाही व याबाबत सर्वस्वी जबाबदारी संबंधित संस्थांची राहिल. कृषि आयुक्तालय स्तरावरील कक्षासाठी संशोधन सहयोगी महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी यांचेकडून उपलब्ध करून घ्यावेत.

कीड सर्वेक्षकांच्या सनियंत्रणासाठी कृषि पर्यवेक्षक यांनी काम करावयाचे असल्याने विभागीय कृषि सहसंचालकांनी संबंधीत विभागातून त्यांची उपलब्धता करून घ्यावी. याबाबतचे आदेश विभागीय कृषि सहसंचालक यांनी निर्गमित करून सदर कृषि पर्यवेक्षक संबंधीत मुख्यालयी निर्धारित वेळेत सर्वेक्षण कामाकरीता हजर होतील याबाबतची कार्यवाही करावी. **कीड रोग सर्वेक्षणाचे काम निर्धारित वेळेत करावयाचे असल्याने सर्वेक्षणकामी सेवा अधिगृहीत केलेल्या कृषि पर्यवेक्षकांकडे इतर योजनांची कामे सोपऊ नयेत.**

प्रकल्पांतर्गत आवश्यक कामगारांची जिल्हानिहाय संख्या सोबत जोडण्यात आली असून त्यांची अर्हता कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या पुढील प्रमाणे राहतील.

८.२ कीड सर्वेक्षक (पेस्ट स्काऊट):- ज्याठिकाणी सोयाबीन, कापूस, भात तसेच तूर हे कापूस पिकात अंतरपिक म्हणून घेतले जाते त्या ठिकाणी सोयाबीन, कापूस, पिकाच्या प्रति १२००० हे. व भाताचे ५००० हे. असे एकूण १७००० हे. साठी दोन कीड सर्वेक्षक (तथापि, नागपूर विभागात भात पिकाचे सलग क्षेत्र असल्याने सोयाबीन, कापूस आणि भात पिकांच्या एकत्रित प्रति १२००० हेक्टर क्षेत्राकरीता एका कीड सर्वेक्षक राहिल.) तसेच, केवळ भाताचे ५००० हे. साठी व हरभरा पिकाच्या प्रति ३००० हे. साठी एक कीड सर्वेक्षक राहिल. त्यांना दरमहा रुपये ४६८०/- इतके मूळ मासिक वेतन, रु. १५००/- प्रवास भत्ता तसेच, इतर सेवा कर व सेवा आकारासह रु. १०७२०/- पर्यंत (मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदाराच्या सेवा आकारासह) वेतन राहिल.

कीड सर्वेक्षकाकडे मुद्दा क्र.८.१.२९ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे किमान स्पेसिफिकेशन्सचा स्मार्ट मोबाईल फोन असणे बंधनकारक राहिल.

किमान अर्हता: १. उमेदवार कृषि पदविकाधारक असावा.

२. स्थानिक तालुक्यात व उपविभागात राहणाऱ्या उमेदवारास प्राधान्य राहिल.

३. वय २१ ते ४५ वर्षे

सेवा कालावधी: १. कापूस- सोयाबीन- भात व तूर- १ जुलै, २०१६ ते ३१ डिसेंबर, २०१६

एकूण ८२३ कीड सर्वेक्षक (सहा महिने)

२. हरभरा- १ जानेवारी, २०१६ ते १५ फेब्रुवारी, २०१७

एकूण ४६९ कीड सर्वेक्षक (दीड महिना)

८.२.१ कर्तव्य व जबाबदाऱ्या:-

८.२.१.१. कीड सर्वेक्षकांसाठी गाव व क्षेत्र निवडीसाठी देण्यात आलेल्या मार्गदर्शक सुचनांप्रमाणे पुर्व निश्चित क्षेत्रात कीड सर्वेक्षक सोयाबीन, कापूस, भात, तूर व हरभरा पिकांकरीता कीड सर्वेक्षण करतील.

८.२.१.२. कीड सर्वेक्षक कृषि पर्यवेक्षकांच्या अधिनस्त काम करतील.

८.२.१.३. कीड सर्वेक्षक निश्चित केलेल्या शेताकरीता (२ प्लॉट) कीड व रोगांची निरीक्षणे घेतील आणि प्रत्येक गावातील रॅण्डम पध्दतीने २ शेत (२ प्लॉट) / ठरवून दिलेली क्षेत्र किंवा एकाच गावातील २ पेक्षा जास्त शेत (पिकाच्या लागवडीखालील क्षेत्रावर अवलंबून) याकरीता सुध्दा कीड व रोगांची निरीक्षणे घेतील. अशाप्रकारे कीड सर्वेक्षक एकाच गावातील एकूण ४ शेतांतील (प्लॉट) कीड व रोगांची निरीक्षणे घेतील. अशाप्रकारे प्रत्येक दिवशी २ गावे याप्रमाणे कीड सर्वेक्षक दर सोमवार ते शुक्रवार या पाच दिवशी कीड रोगांचे सर्वेक्षणाद्वारे निरीक्षणे घेतील.

- ८.२.१.४. सोयाबीन, कापूस, भात तूर व हरभरा पिकांकरीता वरील मुद्दा क्र. ६.३ नुसार कीड सर्वेक्षक कीड सर्वेक्षणाचे कार्य करेल.
- ८.२.१.५. कीड सर्वेक्षणाचे अहवाल सर्वेक्षणाच्या दिवशीच एनआयसी- पुणे यांनी विकसित केलेल्या संगणक प्रणालीवर मोबाईलद्वारे कीड सर्वेक्षक अपलोड करतील.
- ८.२.१.६. कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षक हे कृषि विद्यापीठ व कृषि विभाग यांचेकडून आयोजित केलेल्या प्रशिक्षणात दिलेल्या तांत्रिक निकषांनुसार कीड रोग सर्वेक्षणाचे काम करतील.
- ८.२.१.७. कीड सर्वेक्षक हे ग्रामीण भागातच राहून पिकांवरील कीड व रोगाकरीताची निरीक्षणे घेतील.
- ८.२.१.८. कीड सर्वेक्षक यांनी त्यांच्यासाठी आयोजित केलेल्या विविध प्रशिक्षण कार्यक्रमांमधून कीड रोग सर्वेक्षणासंबंधीची माहिती घेतली पाहिजे.
- ८.२.१.९. कृषि पर्यवेक्षकांच्या मार्गदर्शानुसार सर्वेक्षणाकरीता निवडलेल्या शेतात कामगंध सापळे बसविणे तसेच, वेळोवेळी कामगंध सापळ्यातील ल्युर बदलणे ही कीड सर्वेक्षकाची जबाबदारी राहिल.
- ८.२.१.१०. शेतामधील निरीक्षणे वेळीच घेण्यासाठी कीड सर्वेक्षकाजवळ प्रवासाची साधने, प्रवासाबद्दलची माहिती व प्रवासाची आवड असावी तसेच, मोबाईलवरून माहिती पाठविण्याचे चांगले ज्ञान असणे आवश्यक राहिल.
- ८.२.१.११. कीड सर्वेक्षकाने शेतकरी, कृषि विभाग आणि इतर अधिकारी यांचेशी सतत संपर्कात रहावे.
- ८.२.१.१२. मार्गदर्शक सुचनांप्रमाणे कीड सर्वेक्षकाने नेमून दिलेल्या क्षेत्राकरीता धावते सर्वेक्षण (रोव्हिंग सर्व्हे) करावयाचे आहे.

८.३ कृषि पर्यवेक्षक:- प्रति १० कीड सर्वेक्षकांच्या सनियंत्रणसाठी एक कृषि पर्यवेक्षक राहिल. कीड सर्वेक्षण कामाच्या आवश्यक फिरतीकरीता वाहन उपलब्ध करून देण्यासाठी रू. २००००/- रक्कम दरमहा प्रमाणे संबंधित उपविभागीय कृषि अधिकारी यांचेकडे तरतूद करून देण्यात आली आहे. विभागीय कृषि सहसंचालक यांनी यासाठी त्यांचे विभागातून योग्य कृषि पर्यवेक्षकांची नावे निश्चित करून ते उपलब्ध करून घ्यावेत.

कृषि पर्यवेक्षक यांचेकडे मुद्दा क्र.८.१.२९ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे किमान स्पेसिफिकेशन्सचा स्मार्ट मोबाईल फोन असणे बंधनकारक राहिल.

किमान अर्हता: १. कृषि पर्यवेक्षक कृषि पदवीधर असावा.पदव्युत्तर पदवीधारकांस प्राधान्य देण्यात यावे.

२. कृषि पर्यवेक्षक शक्यतो टि.ओ.एफ.प्रशिक्षित असावा.

३. स्थानिक तालुक्यात, उपविभागात राहणाऱ्या कृषि पर्यवेक्षकांस प्राधान्य द्यावे.

४. वय २१ ते ४५ वर्षे

सेवा कालावधी: १. कापूस- सोयाबीन- भात व तूर- १ जुलै, २०१६ ते ३१ डिसेंबर, २०१६

एकूण - ८४ कृषि पर्यवेक्षक (सहा महिने)

२. हरभरा- १ जाने. २०१७ ते २८ फेब्रुवारी, २०१७

एकूण ४७ कृषि पर्यवेक्षक (दोन महिने)

८.३.१ कर्तव्य व जबाबदाऱ्या:-

- ८.३.१.१. उपविभागीय कृषि अधिकारी व कीड सर्वेक्षकांमध्ये कीड-रोग सर्वेक्षणाबाबत कृषि पर्यवेक्षक समन्वय साधेल.
- ८.३.१.२. ऑनलाईन प्रपत्रे पाठविणे, सर्वेक्षणाचे कार्य व्यवस्थित पार पाडणे व त्यामध्ये समन्वय ठेवण्याची संपूर्ण जबाबदारी कृषि पर्यवेक्षकांची राहिल.
- ८.३.१.३. कृषि पर्यवेक्षक हे संपुर्णतः उपविभागीय कृषि अधिकारी यांचे अधिनस्त व नियंत्रणात काम करतील

- ८.३.१.४. कृषि पर्यवेक्षक त्यांच्या कार्यक्षेत्रातील कीड सर्वेक्षकांकडून सर्वेक्षण प्रपत्रे मोबाईलद्वारे ऑनलाईन संकेतस्थळावर भरली जात असल्याची खात्री करतील व त्याबाबत उपविभागीय कृषि अधिकारी यांना अवगत करतील.
- ८.३.१.५. कृषि पर्यवेक्षक कृषि विद्यापीठ जिल्हा प्रतिनिधी, कीड सर्वेक्षक व शेतकरी यांचेशी कीड सर्वेक्षण कार्यक्रमाच्या परिणामकारक नियोजनाबाबत संपर्क ठेवतील.
- ८.३.१.६. कीड सर्वेक्षण कार्यक्रम तसेच, उपविभागीय कृषि अधिकारी यांचे मार्गदर्शनाखाली एकात्मिक कीड व्यवस्थापन कार्यक्रम राबविण्याबाबतचे संनियंत्रण करतील. जर एकात्मिक कीड व्यवस्थापनाचा कार्यक्रम समाधानकारकपणे राबविला जात नसल्यास उपविभागीय कृषि अधिकारी संबंधीत जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी व कृषि विद्यापीठ यांचे निदर्शनास आणतील व त्यामध्ये सुधारणा प्रस्तावीत करतील.
- ८.३.१.७. कृषि पर्यवेक्षक काही शेतकऱ्यांच्या जनजागरण कार्यक्रमास उपस्थित राहतील व प्रगतशील शेतकऱ्यांना, कीड सर्वेक्षकांना तसेच, क्षेत्रीय कर्मचाऱ्यांना कीडरोग सर्वेक्षणाबाबत मार्गदर्शन करतील.
- ८.३.१.८. ज्या तालुक्यात कीड रोग प्रादुर्भाव जास्त आहे किंवा आर्थिक नुकसान पातळीपर्यंत पोहचला आहे अशा कमीत कमी एका तालुक्यास कृषि पर्यवेक्षक प्रत्येक आठवड्यास भेट देतील व त्याबाबतचा अहवाल उपविभागीय कृषि अधिकारी यांना देतील व त्यामध्ये राबविल्या जात असलेल्या एकात्मिक कीड व्यवस्थापनाबाबतची स्थिती, गुणवत्ता, येणाऱ्या अडचणी व त्यावरील उपाय सुचवतील.
- ८.३.१.९. जिल्हा नोडल अधिकारी, कृषि विद्यापीठ व कृषि विज्ञान केंद्र प्रतिनिधी यांच्याशी संपर्कात राहून कीड रोग सर्वेक्षण कार्यक्रम परीणामकारक होत असलेबाबत कृषि पर्यवेक्षक खात्री करतील.
- ८.३.१.१०. कीड सर्वेक्षकांच्या कामाबाबतचा अहवाल व उपस्थिती याबाबतची माहिती संबंधीत उपविभागीय कृषि अधिकारी यांना सादर करतील.
- ८.३.१.११. प्रत्येक कृषि पर्यवेक्षकांनी आपले अधिनस्त कीड सर्वेक्षकांना दर शनिवारी एकत्र उपविभाग स्तरावर एकत्र बोलवावे व सदर आठवड्यात मोबाईलद्वारे कीड रोगांची निरीक्षणे भरण्याबाबत आलेल्या अडचणी व त्या सोडविण्याबाबत केलेल्या उपाय योजनांबद्दल चर्चा करावी.

वरील जबाबदाऱ्या व्यतिरिक्त कृषि पर्यवेक्षक यांनी उपविभागीय कृषि अधिकारी यांचेकडून सर्वेक्षण व एकात्मिक कीड व्यवस्थापनासंबंधीत देण्यात आलेले कार्य पार पाडावे तसेच, **कृषि पर्यवेक्षकांसाठी गाव व क्षेत्र निवडीसाठी मुद्दा क्र. ६.४ नुसार देण्यात आलेल्या मार्गदर्शक सूचनांप्रमाणे कार्य पाडावे.**

८.४ संगणक प्रणाली मदतनीस (सॉफ्टवेअर सपोर्टर):- कीड सर्वेक्षण अहवाल ऑनलाईन संगणक प्रणालीवर अपलोड करताना कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षक यांना संगणक प्रणाली संबंधी येणाऱ्या अडचणींची सोडवणूक करणेकरिता विभागस्तरावर संगणक प्रणाली मदतनीस राहिल. त्यांना दरमहा रु. ८१००/- इतके मूळ मासिक वेतन तसेच, इतर सेवा कर व सेवा आकारासह रु. १४४५०/- पर्यंत (मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदाराच्या सेवा आकारासह) वेतन राहिल.

संगणक प्रणाली मदतनीसकडे मुद्दा क्र.८.१.२९ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे किमान स्पेसिफिकेशन्सचा स्मार्ट मोबाईल फोन असणे बंधनकारक राहिल.

किमान अर्हता:- १. उमेदवार संगणकशास्त्र/संगणक ऍप्लिकेशन्स मधील पदव्युत्तर पदवीधारक असावा

२. मायक्रोसॉफ्ट मधील नेट तंत्रज्ञान अवगत असावे

३. वय २१ ते ४५ वर्षे

सेवा कालावधी: १ जूलै, २०१६ ते १५ फेब्रु., २०१७ (ठाणे विभाग- १ जूलै, २०१६ ते १६ नाव्हें., २०१६)

८.४.१ कर्तव्य व जबाबदाऱ्या:-

- ८.४.१.१. कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षक यांना कीड सर्वेक्षण अहवाल ऑनलाईन संगणक प्रणालीवर अपलोड करताना येणाऱ्या संगणक प्रणाली संबंधीत अडचणी सोडविणे व नियमित ऑनलाईन कीड सर्वेक्षण अहवाल प्रपत्रे भरण्यासाठीचे कार्य सुरळीत पार पाडण्यासाठी मदत करणे.
- ८.४.१.२. ऑनलाईन प्रपत्रे भरण्यामध्ये काही अडचणी आल्यास त्या सोडवण्यासाठी संबंधीत कीड सर्वेक्षक अथवा कृषि पर्यवेक्षक यांना फोनद्वारे सूचना देणे अथवा इंटरनेटद्वारे संपर्क साधून सदर अडचणी सोडविणे.
- ८.४.१.३. जर क्रॉपसॅप प्रकल्पाच्या सॉफ्टवेअर संबंधीत अडचण असल्यास राष्ट्रीय सुचना विज्ञान केंद्र, पुणे यांनी दिलेल्या प्रशिक्षणानुसार सदर सॉफ्टवेअर संबंधीत कीड सर्वेक्षक अथवा कृषि पर्यवेक्षक यांच्या मोबाईलमध्ये पुन्हा स्थापित करणे. वरीलप्रमाणे निराकरण न झाल्यास मदतीसाठी राष्ट्रीय सुचना विज्ञान केंद्र, पुणे यांच्या अधिकाऱ्यांशी संपर्क करणे व दुरुस्तीबाबतची कार्यवाही करणे.

८.५ संगणक ऑपरेटर:- प्रकल्पांतर्गत ऑनलाईन भरलेल्या अहवालांची संकेतस्थळावरून माहिती घेणे, विहित प्रपत्रात माहितीचे संकलन करणे, विविध बैठकींसाठी आवश्यक माहिती तयार करणे यासाठी राज्यस्तरीय सनियंत्रण कक्षासाठी एक संगणक ऑपरेटर राहिल. त्यास दरमहा रु. ५४००/- इतके मूळ मासिक वेतन तसेच, इतर सेवा कर व सेवा आकारासह रु. १००२०/- पर्यंत (मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदाराच्या सेवा आकारासह) वेतन राहिल.

किमान अर्हता: १. उमेदवार कोणत्याही शाखेचा पदवीधर असावा.

२. संगणकामधील एक वर्षाचा प्रमाणपत्र / पदविका अभ्यासक्रम पूर्ण केलेला असावा तसेच, तो मराठी व इंग्रजी टंकलेखनाची परीक्षा उत्तीर्ण असावा.

३. वय २१ ते ४५ वर्षे

सेवा कालावधी: १ एप्रिल, २०१६ ते ३१ मार्च, २०१७ (बारा महिने)

८.५.१ कर्तव्य व जबाबदाऱ्या:-

- ८.५.१.१. संगणक ऑपरेटर हे कृषि उपसंचालक (पीक संरक्षण) यांचे अधिनस्त काम करतील.
- ८.५.१.२. ऑनलाईन भरलेल्या अहवालांची संकेतस्थळावरून माहिती घेणे व ज्या ठिकाणी अहवालांची संख्या ८० टक्केपेक्षा कमी असेल ती ठिकाणे कृषि उपसंचालक (पीक संरक्षण) यांचे निदर्शनास आणणे.
- ८.५.१.३. कृषि उपसंचालक (पीक संरक्षण) यांच्या मार्गदर्शनाखाली व संशोधन सहयोगी यांच्या मदतीने एनसीआयपीएम, नवी दिल्ली तसेच राष्ट्रीय सुचना विज्ञान केंद्र, पुणे यांनी त्यांच्या संकेत स्थळावर (वेब साईट) प्रकल्प संबंधीत पुरविलेल्या माहितीचे विहित प्रपत्रात संकलन तयार ठेवणे तसेच, अभिलेखांचे वर्गिकरण, व्यवस्थापन व जतन करण्याची जबाबदारी संगणक ऑपरेटरची राहिल.
- ८.५.१.४. प्रकल्पांतर्गत जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी पाठविलेल्या एसएमएसच्या अहवालांची माहिती अद्ययावत ठेवणे, कृषि उपसंचालक (पीक संरक्षण) यांच्या मार्गदर्शनाखाली व संशोधन सहयोगी यांच्यामदतीने क्षेत्रीय पातळीवर व सहभागी संस्थांना एसएमएस, ई-मेल व इतर माध्यमांद्वारे माहिती पाठविणे, सहभागी संस्थांकडून आलेले पीक संरक्षण सल्ले क्षेत्रीय पातळीवर तसेच संबंधितांना संगणकाधारीत संपर्क साधनांद्वारे अग्रेषित करण्याची जबाबदारी संगणक ऑपरेटरची राहिल.
- ८.५.१.५. प्रकल्प संबंधीत सर्व पत्रव्यवहार व अहवालांचे टंकलेखन करणे.
- ८.५.१.६. संगणक/लॅपटॉप व इतर अनुषंगिक साहित्याची योग्य काळजी घेणे, यासंबंधीत अनुषंगिक साहित्यांची दुरुस्ती व देखभालीबाबत कृषि उपसंचालक (पीक संरक्षण) व संशोधन सहयोगी यांना सुचित करून आवश्यक ते मार्गदर्शन घेऊन पाठपुरावा करणे.
- ८.५.१.७. विविध बैठकींसाठी आवश्यक माहिती व पॉवर पॉईंटमध्ये सादरीकरण तयार करणे.

८.६ राज्यस्तरीय सनियंत्रण कक्षासाठी लेखापाल:- प्रकल्पांतर्गत सहभागी संस्थांना निधी वाटप करणे, त्याचा विहित प्रपत्रात हिशेब ठेवणे, मासिक प्रगती अहवाल अद्ययावत ठेवणे, विविध बैठकींसाठी आवश्यक माहिती तयार करणे यासाठी राज्यस्तरीय सनियंत्रण कक्षासाठी एक लेखापाल राहिल. त्यांना दरमहा रु. ६७५०/- इतके मूळ मासिक वेतन तसेच, इतर सेवा कर व सेवा आकारासह रु. १२२५०/- पर्यंत (मनुष्यबळ सेवा पुरवठादार ठेकेदाराच्या सेवा आकारासह) वेतन राहिल.

किमान अर्हता: १. उमेदवार कोणत्याही शाखेचा पदवीधर असावा. तथापि, वाणिज्य शाखेच्या पदवीधरास प्रधान्य देण्यात यावे.

२. उमेदवार महाराष्ट्र ज्ञानमंडळाचा एम.एस.सी.आय.टी. संगणक प्रमाणपत्र धारक असावा. तसेच, तो मराठी व इंग्रजी टंकलेखनाची परीक्षा उत्तीर्ण असावा.

३. वय २१ ते ४५ वर्षे

सेवा कालावधी - १ एप्रिल, २०१६ ते ३१ मार्च, २०१७ (बारा महिने)

८.६.१ कर्तव्य व जबाबदाऱ्या:-

८.६.१.१. लेखापाल हे कृषि उपसंचालक (पीक संरक्षण) यांचे अधिनस्त काम करतील.

८.६.१.२. प्रकल्पांतर्गत सहभागी संस्थांना निधी वाटप करणे, त्याचा विहित प्रपत्रात हिशेब ठेवणे, त्याचबरोबर मासिक प्रगती अहवाल अद्ययावत ठेवण्याची जबाबदारी लेखापाल यांची असेल.

८.६.१.३. निधी वाटपाबाबत लेखा शाखेकडे पाठपुरावा करणे.

८.६.१.४. सहभागी संस्था तसेच, क्षेत्रीय पातळीवरील निधी संबंधीत पत्रव्यवहार करणे.

८.६.१.५. प्रकल्पाचे उपयोगिता प्रमाणपत्र तयार करणे.

८.६.१.६. विविध बैठकींसाठी आवश्यक माहिती तयार करणे.

८.६.१.७. निधी संबंधीत कार्यालयीन अभिलेखांचे देखभाल व जतन करणे.

८.७ संशोधन सहयोगी: (पदव्युत्तर पदवीधारक उमेदवार रु. ३८०००/- प्रती महिना अधिक घरभाडे. अथवा पी.एचडी उमेदवार रु.४००००/- प्रती महिना प्रति कर्मचारी अधिक घरभाडे):- राष्ट्रीय एकात्मिक किड व्यवस्थापन केंद्र नवी दिल्ली, वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी, महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी, डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली, कापूस संशोधन संस्था, नागपूर, सोयाबीन संशोधन संचालनालय, इंदोर, केंद्रिय भात संशोधन संस्था, कटक, केंद्रीय कोरडवाहू संशोधन केंद्र, हैद्राबाद, भारतीय कडधान्य संशोधन संस्था, कानपूर प्रति संस्था १ संशोधन सहयोगी, डॉ.पंजाबराव देशमुख कृषि विद्यापीठ, अकोला-२ व कृषि विभाग (कृषि कीटकशास्त्र-१ व वनस्पती रोगशास्त्र-१) याप्रमाणे संशोधन सहयोगी राहतील.

किमान अर्हता: भारतीय कृषि अनुसंधान परिषद यांनी निश्चित केलेल्या किमान अर्हतेनुसार कृषि कीटकशास्त्र (कृषि विभागाकरीता कृषि कीटकशास्त्र व वनस्पती रोगशास्त्र) विषयातील पदव्युत्तर पदवी.

सेवा कालावधी: वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी, महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी, केंद्रीय कोरडवाहू संशोधन केंद्र, हैद्राबाद, डॉ.पंजाबराव देशमुख कृषि विद्यापीठ, अकोला येथे जुलै ते मार्च दरम्यान ९ महिन्यांकरीता, डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली, कापूस संशोधन संस्था, नागपूर, सोयाबीन संशोधन संचालनालय, इंदोर, केंद्रिय भात संशोधन संस्था, कटक, येथे जुलै ते डिसेंबर दरम्यान ६ महिन्यांकरीता व भारतीय कडधान्य संशोधन संस्था, कानपूर येथे आक्टो. ते मार्च दरम्यान ६ महिन्यांकरीता, कृषि विभाग व राष्ट्रीय एकात्मिक किड व्यवस्थापन केंद्र नवी दिल्ली येथे एप्रिल ते मार्च दरम्यान १२ महिन्यांकरीता संशोधन सहयोगींचा कालावधी राहिल.

८.७.१ कर्तव्य व जबाबदाऱ्या:-

- ८.७.१.१. तालुकानिहाय ऑनलाईन संकेतस्थळावर भरण्यात आलेल्या किडरोग सर्वेक्षण अहवालावर आधारीत माहितीचे विश्लेषण करणे व किडरोगाचे तालुकानिहाय एसएमएस साठी तसेच, जाहीर निवेदनासाठीचे सल्ले व उपाययोजना, ऑनलाईन संकेतस्थळावर आठवड्यातून दोन वेळा (दर सोमवार व गुरुवार) उपलब्ध करून देणे. आर्थिक नुकसान पातळीवरील गावांत करावयाच्या उपाय योजनांबाबत संबंधीत जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांना इशारा (अलर्ट) देऊन कळविणे.
- ८.७.१.२. कीड रोगाचे तिव्रतेचे संनियंत्रण ऑनलाईन अहवालावरून करणे, किडरोगाचे तीव्रतेवर लक्ष ठेवून तीव्रता वाढणाऱ्या व वाढलेल्या ठिकाणी भेटी देऊन कारण मिमांसा तपासणे, उपाययोजना सुचविणे व कीड रोग स्थितीबाबत विहित प्रपत्रातील माहिती संकेतस्थळावर भरणे.
- ८.७.१.३. कृषि विद्यापीठ स्तरावरील तसेच कापूस संशोधन संस्था, नागपूर यांच्या स्तरावरील संशोधन सहयोगी यांनी कीड रोगांचा प्रादुर्भाव आर्थिक नुकसान पातळी जवळ अथवा आर्थिक नुकसान पातळीच्या वर गेलेल्या गावांत (हॉट स्पॉट) आठवड्यातील किमान दोन दिवस क्षेत्रीय भेटी देऊन कीड रोग स्थितीबाबत विहित प्रपत्रातील माहिती संकेतस्थळावर भरणे. त्यादृष्टीने विद्यापीठ कार्यक्षेत्रातील सर्व जिल्ह्यांत क्षेत्रीय भेटीचे नियोजन करावे.
- ८.७.१.४. कीड रोग सर्वेक्षण व सल्ला प्रकल्प अंमलबजावणी व सल्ल्याबाबत कृषि उपसंचालक (पीक संरक्षण) कृषी आयुक्तालय, पुणे आणि उपविभागीय कृषि अधिकारी व सहभागी संस्था यांचेमध्ये समन्वय साधणे.
- ८.७.१.५. ऑनलाईन माहिती अधारे आठवड्यातील कीड-रोगाच्या स्थितीचा अहवाल तयार करणे, आर्थिक नुकसान पातळीच्या जवळ व त्यावरील गावांबाबत कृषी आयुक्तालयास अवगत करणे
- ८.७.१.६. पीक संरक्षणाबाबत विविध प्रसार माध्यमांद्वारे प्रसिद्धीसाठी द्यावयाची तांत्रिक माहिती तयार करणे
- ८.७.१.७. प्रकल्पाधारीत माहितीवर विभागनिहाय शोधनिबंध प्रकाशीत करणे तसेच पिकांवरील कीड रोग व्यवस्थापनाचे दृष्टीने क्षेत्र व पिकनिहाय पीक संरक्षण व सल्ला मोड्युल्स तयार करणे.
- ८.७.१.८. जिल्हानिहाय कृषि विभागातील मास्टर ट्रेनर्स, कीड सर्वेक्षक (पेस्ट स्काऊट) व कृषि पर्यवेक्षक यांना हंगाम पूर्व व हंगामात प्रशिक्षण देणे करीता विभाग प्रमुख, कृषि कीटकशास्त्र विभाग यांना सहाय्य करणे
- ८.७.१.९. सोयाबीन, कापूस, भात, तूर व हरभरा पिकांसाठी एकात्मिक कीड व्यवस्थापनावर आधारीत पीक संरक्षण पध्दती तयार करणे, सल्ला देणे.
- ८.७.१.१०. जिल्हानिहाय किडरोग सर्वेक्षणांचे बाबत कृषि विद्यापिठाचे जिल्हा समन्वयकांचेमार्फत संपर्क ठेवून वेळोवेळी आढावा घेण्याकरीता विभाग प्रमुख, कृषि कीटकशास्त्र विभाग यांना सहाय्य करणे
- ८.७.१.११. कृषि विज्ञान केंद्राच्या सेवा या प्रकल्पासाठी उपलब्ध करून घेणे त्यांचा सहभाग वाढवून शेतकऱ्यांना संपर्क व मार्गदर्शन करण्यासाठी विभाग प्रमुख, कृषि कीटकशास्त्र विभाग यांना सहाय्य करणे
- ८.७.१.१२. भविष्यात उदभवणाऱ्या कीड रोगांवर संशोधन करण्यासाठी माहिती संकलीत करणे व एकात्मिक कीड व्यवस्थापन पध्दती तयार करण्यासाठी शेतकऱ्यांकडून माहिती घेणे.
- ८.७.१.१३. प्रकल्पामधील सोयाबीन, कापूस, भात, तूर व हरभरा पिकांचे सर्वेक्षण, उपाययोजना व संशोधनात्मक बाबींवर अहवाल देणे.
- ८.७.१.१४. कीड रोगांबाबत ऑनलाईन अहवालानुसार विश्लेषण करून आगामी पीक हंगामाकरीता आवश्यक उपाय योजनांबाबत कृषि आयुक्तालयास वार्षिक प्रकल्प अहवाल सादर करणे.

९. प्रकल्पांतर्गत उपलब्ध करून घेतलेल्या मनुष्यबळाचे संनियंत्रण, त्यांच्या सेवांचे नियमन व वेतन वितरण कार्यपध्दती:-

- ९.१ निवड प्रक्रिया:- कीड सर्वेक्षक, संगणक प्रणाली मदतनीस, संगणक ऑपरेटर व लेखापाल यांच्या सेवा उपलब्ध करून घेणेसाठी विभागीय स्तरावर विभागीय कृषि सहसंचालक यांनी मुद्दा क्र. ८ मध्ये नमूद केल्यानुसार विहित पध्दतीने निविदा प्रक्रिया पार पाडावी. त्यासाठी जिल्हयाच्या ठिकाणी सहाय्यक कामगार आयुक्त/शासकीय कामगार अधिकारी यांचेकडे कंत्राटी कामगार (नियंत्रण आणि निर्मुलन) अधिनियम, १९७० अंतर्गत प्रिन्सीपल ऍम्पलॉयर म्हणून नोंदणी अद्ययावत करावी.
- ९.२ कीड सर्वेक्षक, संगणक प्रणाली मदतनीस, संशोधन सहयोगी, संगणक ऑपरेटर व लेखापाल या पदांसाठी निविदा प्रक्रिया पार पाडणे व योग्यते बाबत पुढीलप्रमाणे कार्यवाही करावी-

अ. क्र.	पदाचे नांव	मनुष्यबळ उपलब्धता प्रक्रिया राबविणे	संबंधीत पदासाठी उमेदवारांची योग्यता ठरविणारे अधिकारी/ संस्था	कामाचे ठिकाण निश्चित करणे
१	कीड सर्वेक्षक व संगणक प्रणाली मदतनीस	संबंधीत विभागीय कृषि सहसंचालक	संबंधीत विभागीय कृषि सहसंचालक	संबंधीत विभागीय कृषि सहसंचालक
२	राज्यस्तरीय सनियंत्रण कक्षासाठी लेखापाल व संगणक ऑपरेटर	विभागीय कृषि सहसंचालक, पुणे	विभागीय कृषि सहसंचालक, पुणे	संचालक, विस्तार व प्रशिक्षण, कृषि आयुक्तालय, पुणे
३	राज्यस्तरीय सनियंत्रण कक्षासाठी संशोधन सहयोगी	महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी	महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी	संचालक, विस्तार व प्रशिक्षण, कृषि आयुक्तालय, पुणे
४	संशोधन सहयोगी, संगणक ऑपरेटर	संबंधीत संस्था	संबंधीत संस्था	संबंधीत संस्था

९.३ वेतन वितरण कार्यपध्दती:-

- ९.३.१ कीड सर्वेक्षक, संगणक प्रणाली मदतनीस, संगणक ऑपरेटर व लेखापाल यांची योग्यता तपासल्यानंतर त्यांचे करीता मुद्दा क्र.७.१ नुसार कृषि विद्यापीठ स्तरावर आयोजित केलेल्या दोन दिवसाच्या तांत्रिक प्रशिक्षणास उपस्थित राहणेसाठी त्यांना वेतन/भत्ता देय राहणार नाही.
- ९.३.२ कीड सर्वेक्षकांच्या कामाबाबतचा अहवाल व उपस्थिती याबाबतची माहिती कृषि पर्यवेक्षक संबंधीत उपविभागीय कृषि अधिकारी यांना सादर करतील.
- ९.३.३ उपविभागीय कृषि अधिकारी हे कीड सर्वेक्षकांना नेमून दिलेले काम व उपस्थितीनुसार संबंधितांचे वेतन अदा करण्याबाबत हजेरीपत्रकासह अहवाल तयार करून जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी यांना दर महिन्याच्या तीन तारखेपर्यंत सादर करतील. कृषि उपसंचालक (पीक संरक्षण) हे कृषि आयुक्तालय स्तरावरील लेखापाल व संगणक ऑपरेटर यांचा उपस्थिती अहवाल जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी, पुणे यांना दर महिन्याच्या तीन तारखेपर्यंत पाठवतील.
- ९.३.४ मनुष्यबळ सेवा पुरवठा ठेकेदार संबंधीत कामगारांचा त्यांचे स्तरावर स्वतंत्र उपस्थिती अहवाल ठेवतील. सदर उपस्थिती अहवाल तसेच मुंबई दुकाने व संस्था अधिनियम, १९४८ अंतर्गत नियमानुसार पगारपत्रक/हजेरीपत्रक (Muster Roll Cum Wage Register), कामगारांचे वेतन देयक (शासकीय वजावटीच्या तपशिलासह) व मनुष्यबळ सेवा पुरवठा ठेकेदाराचे सेवा आकाराचे देयक अशी दोन स्वतंत्र देयके जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी यांना दर महिन्याच्या एक तारखेस सादर करतील. तसेच, त्याच्या

मागील महिन्यात त्यांचेकडील कामगारांच्या भविष्य निर्वाह निधी, राज्य कामगार विमा, सेवा कर, व्यवसाय कर व इतर शासकीय नियमाप्रमाणे देय रकमा शासनास चलनाद्वारे भरलेल्या चलनाच्या प्रमाणित प्रती व मागील महिन्यात मुंबई दुकाने व संस्था अधिनियम, १९४८ अंतर्गत नियमानुसार पगारपत्रक/हजेरीपत्रकानुसार (Muster Roll Cum Wage Register) संबंधीत कर्मचाऱ्यांना मिळालेल्या वेतनाची संबंधीत कर्मचाऱ्यांची स्वाक्षरी असलेली प्रमाणित प्रत जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी यांना दर महिन्याच्या एक तारखेस सादर करतील.

- ९.३.५ उपविभागीय कृषि अधिकारी यांचा अहवाल व हजेरीपत्रक याच्या अधारे मनुष्यबळ सेवा पुरवठा ठेकेदाराकडून सादर करण्यात आलेला उपस्थिती अहवाल, पगारपत्रक/हजेरीपत्रक व देयकांचीही जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी तपासणी करतील.
- ९.३.६ सेवा पुरवठा ठेकेदाराने मागील महिन्यात त्यांचेकडील संबंधीत कामगारांच्या भविष्य निर्वाह निधी, राज्य कामगार विमा, सेवा कर व इतर शासकीय नियमाप्रमाणे देय रकमा शासनास चलनाद्वारे भरल्याची जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी खात्री करतील त्याचबरोबर संबंधीत कर्मचाऱ्यांना ठेकेदाराने सादर केलेल्या पगारपत्रक/हजेरीपत्रकानुसार वेतन मिळत असल्याबाबत खात्री करून जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी विहित लेखा कार्यपध्दती तसेच, निर्धारित अटी व शर्तीच्या अधीन राहून संबंधीत मनुष्यबळ सेवा पुरवठा ठेकेदारास दर महिन्याच्या दहा तारखेपर्यंत देयके अदा करतील. याबाबतच्या कार्यवाहीची संपुर्ण जबाबदारी जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी यांची राहिल.

९.४ सर्वेक्षण चमूचे पर्यवेक्षण व सनियंत्रण:-

प्रकल्पांतर्गत नियुक्त कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षकांकडून योग्य प्रकारे सर्वेक्षण होण्यासाठी त्यांचेवर देखरेख ठेवणे जरूरी आहे. याकरीता प्रत्येक उपविभागीय कृषि अधिकारी यांनी त्यांच्या कार्यक्षेत्रात कार्यरत असलेले कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षक मुख्यालयी हजर असलेबाबत खात्री तसेच, कीड रोग सर्वेक्षणाचे काम तांत्रिक दृष्ट्या योग्य प्रकारे होत असल्याबाबतची तपासणी करावी. सदर तपासणी ज्या दिवशी कीड सर्वेक्षकाने/कृषि पर्यवेक्षकाने निरीक्षणे घेतली आहेत त्याच दिवशी करण्यात यावी व याबाबतचा अहवाल पुढील प्रपत्रात दर आठ दिवसांनी जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी यांना सादर करावा. जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी यांनी त्यांच्या दौऱ्यामध्ये सदर निरीक्षणाच्या नोंदीची जाणीवपूर्वक तपासणी करावी तसेच, अधिनस्त उपविभागीय कृषि अधिकारी यांचेकडील तपासणी अहवालाबाबत वेळोवेळी आढावा घ्यावा. कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षक मुख्यालयी हजर नसल्यास तसेच, त्यांनी घेतलेले निष्कर्ष व तपासणीमध्ये तफावत दिसून आल्यास त्याबाबत सविस्तर अभिप्राय विभागीय कृषि सहसंचालक यांना सादर करावा. कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षक त्यांना नेमून दिलेल्या कर्तव्य व जबाबदारीमध्ये वारंवार कसूर करत असल्यास जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी यांनी संबंधीत ठेकेदाराकडून तात्काळ कीड सर्वेक्षक बदलून घ्यावा तर कृषि पर्यवेक्षकांचे बाबत कामामध्ये कसूर केल्याबाबत आवश्यक ती प्रशासकीय कार्यवाही करावी.

उपविभागीय कृषि अधिकारी यांनी सादर करावयाच्या अहवालाचे प्रपत्र

उपविभागाचे नाव:

कालावधी: / /२०१ ते / /२०१

अ.क्र	तपशील	कीड सर्वेक्षक	कृषि पर्यवेक्षक
१	आठवडा निहाय सर्वेक्षण केलेल्या रॅन्डम व फिक्सड प्लॉटची संख्या		
२	उपविभागीय कृषि अधिकारी यांनी तपासणी केलेल्या रॅन्डम व फिक्सड प्लॉटची संख्या		
३	तपासणी निष्कर्ष		

९.५ कृषि विज्ञान केंद्र (केव्हीके) मार्फत कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षकांच्या कामावर देखरेख:-

- ९.५.१ प्रकल्पांतर्गत नियुक्त कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षकांच्या कामावर देखरेख ठेवण्याकरीता प्रत्येक जिल्ह्यासाठी एका कृषि विज्ञान केंद्राची नियुक्ति करण्यात यावी. देखरेख ठेवण्यासाठी केलेल्या फीरस्तीसाठी त्यांना इंधन व आकस्मिक खर्च देण्यात यावा. संबंधीत विभागीय कृषि सहसंचालक यांनी दिनांक ३० जून, २०१६ पुर्वी प्रत्येक जिल्ह्यासाठी एका कृषि विज्ञान केंद्राची नियुक्ति करावी. सदर कृषि विज्ञान केंद्रे पुढीलप्रमाणे कार्यवाही करतील.
- ९.५.२ प्रत्येक आठवडयातील एका दिवसात जिल्ह्यातील कार्यरत कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षक मुख्यालयी हजर असलेबाबत खात्री करतील, त्यांचेकडून कीड रोग सर्वेक्षणाचे काम तांत्रिक दृष्ट्या योग्य प्रकारे होत असल्याबाबतची तपासणी करतील. कीड रोग सर्वेक्षणाबाबत कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षकांना मार्गदर्शन करतील व याबाबत विहित प्रपत्रातील अहवाल जिल्हा कृषि अधिकारी यांना सादर करतील. कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षक त्यांना नेमून दिलेल्या कर्तव्य व जबाबदारीमध्ये वारंवार कसूर करत असल्यास जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी संबंधीत ठेकेदाराकडून कीड सर्वेक्षक बदलून घेतील तर कृषि पर्यवेक्षकांचे बाबत कामामध्ये कसूर केल्याबाबत आवश्यक ती प्रशासकीय कार्यवाही करतील.
- ९.५.३ उपविभागीय कृषि अधिकारी यांनी त्यांचे अधिनस्त कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षक करीत असलेल्या सर्वेक्षण कामाच्या साप्ताहिक दौऱ्याचा कार्यक्रम पुढील प्रपत्रानुसार प्रत्येक कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षक यांच्या संपर्क क्रमांकासह संबंधीत कृषि विज्ञान केंद्रास उपलब्ध करून द्यावा.

कीड सर्वेक्षक/कृषि पर्यवेक्षक यांच्या साप्ताहिक दौऱ्याचा कार्यक्रम

उपविभाग:-

जिल्हा:-

अ. क्र.	कृषि पर्यवेक्षक / कीड सर्वेक्षकाचे नाव	मुख्यालय	भ्रमण ध्वनी क्रमांक	गावाचे नाव व सर्वेक्षणाची सर्वसाधारण वेळ	सोमवार		मंगळवार		बुधवार		गुरुवार		शुक्रवार	
					गाव क्र. १	गाव क्र. २	गाव क्र. ३	गाव क्र. ४	गाव क्र. ५	गाव क्र. ६	गाव क्र. ७	गाव क्र. ८	गाव क्र. ९	गाव क्र. १०
१				गावाचे नाव वेळ										
२				गावाचे नाव वेळ										

(प्रथमतः कृषि पर्यवेक्षक व त्यानंतर त्यांचे अधिनस्त कीड सर्वेक्षक याप्रमाणे एकाच प्रपत्रात यादी तयार करावी)

- ९.५.४ कृषि विज्ञान केंद्र यांनी प्रत्येक आठवडयातील एक दिवस याप्रमाणे सदर कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षकांच्या देखरेखीकरीता दर महिन्यात चार वेळा दौऱ्याचे नियोजन करावे. याकरीता वरील मुद्दा क्र. ९.५.३ मधील सर्वेक्षण दौऱ्याचा विचार करावा.
- ९.५.५ कृषि विज्ञान केंद्र यांनी प्रत्येक भेटीत किमान ४ किंवा जिल्ह्यातील १० टक्के कीड सर्वेक्षक + कृषि पर्यवेक्षक यांच्या देखरेखीबाबतचे नियोजन करून अहवाल सादर करावा.
- ९.५.६ कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षक यांच्या देखरेखीबाबत अचानक भेट द्यावयाची असल्याने प्रत्येक भेटीच्या वेळी शक्यतो पुर्वी भेट दिलेल्या कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षक यांची निवड करणे टाळावी.
- ९.५.७ कृषि विज्ञान केंद्राच्या तज्ञांनी सदर भेटीदरम्यान कीड सर्वेक्षक/कृषि पर्यवेक्षक यांनी निवड केलेल्या क्षेत्रातील कीड रोगांसाठी नमुनेवजा ३ ते ५ झाडांची निरीक्षणे घ्यावीत व ती कीड सर्वेक्षक/कृषि पर्यवेक्षक यांनी घेतलेल्या निरीक्षणांसोबत पडताळून पहावीत. कीड सर्वेक्षक/कृषि पर्यवेक्षक यांनी घेतलेली निरीक्षणे व प्रत्यक्ष क्षेत्रामधील निरीक्षणांमध्ये तफावत असल्यास त्याप्रमाणे सदर अहवालात नोंद करावी.

- ९.५.८ कीड सर्वेक्षक/कृषि पर्यवेक्षक त्या ठिकाणी हजर नसल्यास संबंधीत कीड सर्वेक्षक/कृषि पर्यवेक्षक यांची त्या ठिकाणची, त्या कालावधीचे सर्वेक्षण अहवाल क्रॉपसॅप प्रकल्पाच्या संकेतस्थळावरून कृषि विज्ञान केंद्राच्या तज्ञांनी प्राप्त करून घ्यावेत व त्यानुसार त्यांनी घेतलेल्या निरीक्षणांसोबत पडताळून पहावीत.
- ९.५.९ कीड सर्वेक्षक/कृषि पर्यवेक्षक यांच्याकडून निरीक्षणावेळेस योग्य तांत्रिक पध्दतीचा अवलंब केला जात आहे काय तसेच सदर निरीक्षणांचे काम तांत्रिकदृष्ट्या योग्य प्रकारे होण्यासाठी संबंधीत कृषि विज्ञान केंद्राकडून मार्गदर्शन करण्यात यावे.
- ९.५.१० कृषि विज्ञान केंद्र यांनी सदर दौऱ्याचा अहवाल पुढील प्रपत्रानुसार तयार करून जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी यांचेकडे सुपूर्त करावा.

कृषि विज्ञान केंद्र यांनी सर्वेक्षण व संनियंत्रणाबाबत सादर करावयाचा साप्ताहिक अहवाल

जिल्हा:-

भेटीचा दिनांक:-

कृषि विज्ञान केंद्राचे नांव:-

(टिप: प्रत्येक कीड सर्वेक्षक/कृषि पर्यवेक्षकाकरीता स्वतंत्र प्रपत्र वापरावे)

१. भेट दिलेल्या गावाचे नांव :
२. कीड सर्वेक्षक/कृषि पर्यवेक्षकाचे नाव :
३. भेट दिलेल्या ठिकाणी कीड सर्वेक्षक/कृषि पर्यवेक्षक हजर होते काय? : होय / नाही
४. कीड सर्वेक्षक/कृषि पर्यवेक्षकांनी नोंदविलेली निरीक्षणे व प्रत्यक्ष क्षेत्रातील निरीक्षणे यात दखल घेण्यायोग्य तफावत आहे काय? : होय / नाही
५. तफावत असल्यास त्याची कारणे नमुद करावीत. :
६. तफावत असल्यास त्याबाबत केलेले मार्गदर्शन :
७. कीड सर्वेक्षक/कृषि पर्यवेक्षक यांचेकडून तांत्रिकदृष्ट्या योग्य प्रकारे कीड/रोग सर्वेक्षण होते काय? : होय / नाही
८. नसल्यास कारणे नमुद करावीत.
९. तांत्रिकदृष्ट्या योग्य प्रकारे कीड/रोग सर्वेक्षणाकरीता केलेले मार्गदर्शन :
१०. प्रत्यक्ष निरीक्षणानुसार सदर भागात कीड रोगाची असामान्य स्थिती अढळून येत आहे काय? : होय / नाही
११. प्रत्यक्ष निरीक्षणानुसार सदर भागात कीड रोग व्यवस्थापनाबाबत तातडीने उपाय योजना हाती घेणे आवश्यक आहे काय? : होय / नाही
१२. तांत्रिकदृष्ट्या योग्य सर्वेक्षणाकरीता तसेच निरीक्षणातील तफावती या कारणांस्तव कीड सर्वेक्षक/कृषि पर्यवेक्षकास यापुर्वी मार्गदर्शन केले होते काय? : होय / नाही

**पर्यवेक्षण अधिकाऱ्याचे नाव व
दिनांकीत स्वाक्षरी**

- ९.५.११ कृषि विज्ञान केंद्राच्या तज्ञाने त्यांच्या प्रत्यक्ष भेटीमध्ये संबंधीत भागामध्ये कीड रोगाचे प्रमाण जास्त असल्यास तातडीने उपाययोजना हाती घेणे बाबत अहवालामध्ये तसे नमूद करावे. जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी यांनी याबाबत संबंधीत तालुका कृषि अधिकारी यांना सुचना द्यावी व त्याप्रमाणे जिल्हा अधीक्षक कृषि व तालुका कृषि अधिकारी यांनी कीड रोग आटोक्यात राहण्यासाठी या प्रकल्पाच्या मार्गदर्शक सूचना नुसार कार्यवाही करावी.
- ९.५.१२ कृषि विज्ञान केंद्राच्या अहवालातील तपशीलानुसार कीड सर्वेक्षक/कृषि पर्यवेक्षक त्यांना नेमून दिलेल्या कर्तव्य व जबाबदारीमध्ये कसूर करत असल्यास जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी यांनी संबंधीतांना समज द्यावी. समज देवूनही याबाबतीत सुधारणा होत नसल्यास जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी यांनी मनुष्यबळ पुरवठा करणाऱ्या ठेकेदाराकडून संबंधीत कीड सर्वेक्षक बदलून घेण्याबाबत कार्यवाही करावी. तर कृषि पर्यवेक्षकांचे बाबत कामामध्ये कसूर केल्याबद्दल आवश्यक त्या प्रशासकीय कार्यवाहीचा प्रस्ताव विभागीय कृषि सहसंचालक यांना सादर करून व संबंधीत विभागीय कृषि सहसंचालकांनी आवश्यकतेनुसार योग्य ती कार्यवाहीसह सदरचा कृषि पर्यवेक्षक बदलण्याची कार्यवाही करावी.
- ९.५.१३ कृषि विज्ञान केंद्र यांनी प्रत्येक महिन्यास झालेल्या खर्चाचा अहवाल जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी यांचेकडे दर महिन्याच्या पाच तारखेपर्यंत सादर करावा व जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी सदर खर्चाचा अंतर्भाव प्रकल्पाच्या मासिक प्रगती अहवालात करावा.

९.६ सर्वेक्षण कालावधीनिहाय नेमणूकीतील फेरबदल व सेवा समाप्ती:-

- ९.६.१ सोयाबीन, कापूस भात व तूर पिकांकरीता नेमण्यात आलेल्या कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षक यांचेकडून दि.३०/१२/२०१६ पर्यंत सर्वेक्षण करण्यात यावे. दि.२/१/२०१७ पासून सुधारीत कार्यक्रमानुसार हरभरा पिकांकरीता नेमून दिलेल्या कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षक यांचे कडून दि.१४ फेब्रुवारी, २०१७ पर्यंत सर्वेक्षण करण्यात यावे. हरभरा पिकाचे सर्वेक्षण दि.१४ फेब्रुवारी अखेर करून अंतिम अडवायझरी दि.१६ फेब्रुवारी रोजी देण्यात यावी. दि.१५ फेब्रुवारी रोजी कीड सर्वेक्षकांकडील सर्वेक्षण साहित्य उपविभाग स्तरावर जमा करावे व त्याच दिवशी कीड सर्वेक्षक व संगणक प्रणाली मदतनीस यांना कार्यमुक्त करावे.
- ९.६.२ ज्या कीड सर्वेक्षकांकडे हरभरा पिकाचे क्षेत्र नाही अशा कीड सर्वेक्षकांच्या सेवा तूर पिकाचे अंतीम सर्वेक्षण दि.३० डिसेंबर, २०१६ रोजी करून त्यांच्याकडील सर्वेक्षण साहित्य दि.३१ डिसेंबर, २०१६ रोजी उपविभाग स्तरावर जमा करावे व त्यांच्या सेवा त्याच दिवशी समाप्त कराव्यात. कोकण विभाग तसेच ज्या कीड सर्वेक्षकाचे कार्यक्षेत्रामध्ये तूर व हरभरा या दोन्ही पिकांचे क्षेत्र नाही अशा कीड सर्वेक्षकांच्या सेवा कापूस/भात पिकाचे दि. १५ नोव्हेंबर, २०१६ रोजी अंतीम सर्वेक्षण करून त्यांच्याकडील सर्वेक्षण साहित्य दि. १६ नोव्हेंबर, २०१६ रोजी उपविभाग स्तरावर जमा करून त्यांच्या व संगणक प्रणाली मदतनीस यांच्या सेवा त्याच दिवशी समाप्त कराव्यात. कोकण विभागातील संगणक प्रणाली मदतनीस यांच्या सेवा दि.१६ नोव्हेंबर, २०१६ रोजी समाप्त कराव्यात.
- ९.६.३ दि. १६ फेब्रुवारी ते दि. २८ फेब्रुवारी, २०१७ दरम्यान सर्वेक्षणासाठी नियुक्त केलेल्या कृषि पर्यवेक्षक यांचेकडून सोयाबीन, कापूस, भात, तूर व हरभरा पिकांकरीता कीड रोग पुर्व इतिहास पुस्तिका तयार करून त्यांना दि. २८ फेब्रुवारी, २०१७ रोजी कार्यमुक्त करावे. उपविभागीय कृषि अधिकारी यांनी सदर कीड रोग पुर्व इतिहास पुस्तिका तयार करावी.
- ९.६.४ कोकण विभाग तसेच, ज्या ठिकाणी कापूस/ भात पिकाचे सर्वेक्षण करण्यात येत असेल तेथील सर्वेक्षणासाठी नियुक्त केलेल्या कृषि पर्यवेक्षक यांचेकडून दि.१६ नोव्हेंबर, २०१६ ते दि.३० नोव्हेंबर, २०१६ दरम्यान त्याठिकाणी सर्वेक्षण केलेल्या पिकांची कीड रोग पुर्व इतिहास पुस्तिका तयार करून त्यांना दि.३० नोव्हेंबर, २०१६ रोजी कार्यमुक्त करावे.

- ९.६.५ विभागीय सहसंचालक यांनी विभागातून एका उपविभागाची निवड करून त्या उपविभागाची कीड रोग पुर्व इतिहास पुस्तिका कोकण विभाग दि.१० डिसेंबर, २०१६ पर्यंत व इतर विभागांनी दि.१० मार्च, २०१७ पर्यंत कृषि आयुक्तालयास संगणकीय प्रतीसह सादर करावी व उर्वरीत उपविभागांनी कीड रोग पुर्व इतिहास पुस्तिकेची केवळ संगणकीय प्रत कृषि आयुक्तालयास सादर करावी. याबाबत सविस्तर पत्राद्वारे कळविण्यात येईल.
- ९.६.६ हरभरा पिकाच्या सर्वेक्षणासाठी ज्याटिकाणी सोयाबीन, कापूस, भात व तूर अंतर्गत कार्यरत असलेल्या कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षकांच्या व्यतिरीक्त अतिरीक्त कर्मचाऱ्यांची आवश्यकता असेल (पुणे विभाग) त्याटिकाणी संबंधीत विभागीय कृषि सहसंचालक आवश्यक असणाऱ्या कर्मचाऱ्यांच्या उपलब्धतेबाबत माहे डिसेंबर, २०१६ पुर्वीच नियोजन करावे व नियोजित वेळी सदर कर्मचारी हजर होतील असे पहावे. नवीन नियुक्त होणाऱ्या कर्मचाऱ्यांस आवश्यकतेप्रमाणे दि.२ जानेवारी, २०१७ पुर्वी प्रशिक्षित करण्यात यावे.
- ९.६.७ हरभरा पिकाचे सर्वेक्षण दिनांक १४ फेब्रुवारी, २०१७ पर्यंत करावे व अंतिम अँडव्हायजरी दिनांक १६ फेब्रुवारी, २०१७ रोजी द्यावी. दिनांक १५ फेब्रुवारी, २०१७ रोजी कीड सर्वेक्षकांकडील सर्वेक्षण साहित्य उपविभाग स्तरावर जमा करून त्यांच्या सेवा समाप्त करव्यात.

१०. कीड नियंत्रण चमूसाठी कीड सर्वेक्षण साहित्याची उपलब्धता:-

- १०.१ क्रॉपसॅप प्रकल्पांतर्गत कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षक यांचेकडून जमा करून घेतलेल्या सर्वेक्षण साहित्याचा (सर्वेक्षण कीट, लॅपटॉप, इंटरनेट मोडेम, जीपीएस यंत्र, कॅमेरा) विभागीय कृषि सहसंचालक यांनी आढावा घेऊन सन २०१६-१७ मध्ये राबवावयाच्या पिकांवरील कीड रोग सर्वेक्षण व सल्ला प्रकल्पातील कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षक यांना सर्वेक्षणाचे वेळी सदर साहित्य उपलब्ध होईल याचे नियोजन करावे.
- १०.२ क्रॉपसॅप प्रकल्पांतर्गत यापुर्वी उपलब्ध करून दिलेले लॅपटॉप नादुरुस्त असल्यास त्यांच्या दुरुस्तीबाबत खातरजमा करण्यात यावी. सदर लॅपटॉप दुरुस्त होत नसल्यास तशी तांत्रिकदृष्ट्या नोंद घेऊन नवीन लॅपटॉप विहित लेखा पद्धतीचा अवलंब करून विभागीय स्तरावरील आकस्मिक खर्चाच्या निधीतून खरेदी करण्यात यावेत अथवा विविध योजनांतर्गत उपलब्ध करून दिलेले लॅपटॉप क्रॉपसॅप प्रकल्पासाठी वापरण्यात यावेत.
- १०.३ यापुर्वी उपलब्ध करून दिलेल्या सर्वेक्षण किटचा (भिंग, किटक जमा करण्याच्या डब्या, निडल, गम बुट, रेनकोट, टोपी, बॅग इ.) बाबत विभागीय पातळीवर आढावा घेऊन वापरण्यास अयोग्य सर्वेक्षण किटचे विहित पद्धतीनुसार निर्लेखन करावे व आवश्यक सर्वेक्षण कीट सदर प्रकल्पाच्या आकस्मिक खर्चाच्या निधीतून उपलब्ध करून देण्याचे विभागीय कृषि सहसंचालकांनी नियोजन व कार्यवाही करावी.
- १०.४ सोयाबीन, कापूस, भात व तूर या प्रकल्पांतर्गत कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षक यांच्या सर्वेक्षण साहित्यामध्ये सर्वेक्षण कीट, लॅपटॉप, पेनड्राईव्ह, कॅमेरा, बूट, रेनकोट इत्यादि बाबींचा समावेश असेल व हरभरा पिकासाठीच्या सुधारित कार्यक्रमानुसार कीड सर्वेक्षक, कृषि पर्यवेक्षक व संगणक प्रचालक यांचे मुख्यालयामधील बदलानुसार वरील बाबींचा आढावा जिल्हा पातळीवर व विभागीय पातळीवर घेऊन कीड सर्वेक्षक, कृषि पर्यवेक्षक व संगणक प्रचालक यांच्या संख्येनुसार वरील वस्तुंचे गरजेनुसार जिल्हानिहाय हस्तांतरण करावे. सदर हस्तांतरणाच्या नोंदी दोन्ही टिकाणी घेण्यात याव्यात. (सोबत हरभरा पिकाचे कीड रोग सर्वेक्षणासाठी जिल्हानिहाय व विभागनिहाय लागणाऱ्या कीड सर्वेक्षक, कृषि पर्यवेक्षक व संगणक प्रचालक यांची संख्या दर्शविणारे प्रपत्र जोडण्यात आले आहे). जिल्हानिहाय हस्तांतरणानंतर अतिरिक्त असलेले सर्वेक्षण कीट सेट उपविभाग स्तरावर संकलीत व जतन करून ठेवावेत.

११. आपत्कालीन परिस्थितीत पिकांवरील कीड रोगांचे व्यवस्थापन करणे:-

आपत्कालीन परिस्थितीत एकात्मिक कीड व्यवस्थापनासाठी वापरावयाच्या निविष्टांकरीता ऑनलाईन संगणक प्रणालीद्वारे उपलब्ध होणाऱ्या शिफारसीच्या आधारे अथवा कृषि विद्यापीठांकडील जिल्हा समन्वयक व उपविभागीय कृषि अधिकारी यांनी शिफारस केल्यानुसार एकात्मिक कीड व्यवस्थापनाच्या जैविक/रासायनिक बाबी/घटक गरजेनुसार निर्धारित करावेत. त्यानुसार आवश्यक तो पुरवठा ५० टक्के अनुदान व जास्तीत जास्त ₹ ७५०/- प्रति हेक्टर मर्यादेत शेतकऱ्यांना करावा.

आपत्कालीन परिस्थितीमध्ये आर्थिक नुकसान संकेत पातळीच्या वरील कीड-रोग प्रादुर्भावग्रस्त क्षेत्राची व्याप्ती मोठ्या प्रमाणावर असल्यास आपत्कालीन निविष्टांचा वापर करावा. त्याचबरोबर त्या ठिकाणी राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान, केंद्र पुरस्कृत सधन कापूस विकास कार्यक्रम/ कापूस तंत्रज्ञान अभियान, गळीत धान्य विकास कार्यक्रम, कडधान्य विकास कार्यक्रम इत्यादी योजनांमधील एकात्मिक कीड व्यवस्थापनासाठी उपलब्ध तरतूदीतून पीक संरक्षण निविष्टांचा वापर करून सदर प्रादुर्भावग्रस्त क्षेत्र आर्थिक नुकसान संकेत पातळीच्या खाली ठेवण्यासाठी आवश्यक ती सर्व कार्यवाही करावी. आवश्यकतेनुसार जिल्हा नियोजन व विकास योजना किंवा तत्सम जिल्हा स्तरावरील योजनांच्या निधीचे समन्वयाने याबाबत कार्यवाही करावी.

- ११.१ आपत्कालीन परिस्थितीत कीड रोग नियंत्रणासाठीच्या जैविक/रासायनिक किटकनाशकांची नियोजन व नियंत्रण संबंधित विभागीय कृषि सहसंचालक यांनी करावे.
- ११.२ आपत्कालीन निविष्टांची मागणी, खरेदी, उपलब्धता, पुरवठा याबाबत संबंधित विभागीय कृषि सहसंचालक यांनी कार्यवाही करावी. निविष्टांची शासन नियुक्त पुरवठा संस्थांकडे मागणी नोंदविताना “**क्रॉपसॅप अंतर्गत आपत्कालीन निविष्टा**” असा उल्लेख करून सदरचा पुरवठा प्राधान्याने करण्याबाबत पुरवठादारास सुचित करावे.
- ११.३ किडनाशकांची मागणी निश्चित करताना जैविक किटकनाशकांची प्राधान्याने मागणी नोंदवावी. तथापि, मागील वर्षातील अनुभवाचा विचार करता जिल्हानिहाय ज्या ठिकाणी सतत हॉट स्पॉट (कीड रोग प्रवण क्षेत्र) निर्माण होत आहे अशी ठिकाणे विचारात घेऊन किडींची तीव्रता वाढणार नाही यादृष्टीने आवश्यक जैविक अथवा रासायनिक निविष्टांची मागणी नोंदवावी. आर्थिक नुकसान पातळीच्या वर गेलेल्या गावांबाबत कृषि आयुक्तालयाकडून वेळोवेळी कळविण्यात आल्यानुसार व राष्ट्रीय एकात्मिक कीड व्यवस्थापन केंद्र, नवी दिल्ली यांचे <http://www.ncipm.org.in/> या संकेतस्थळावरील व एनआयसी- पुणे यांनी विकसित केलेल्या <http://mahaagriiqc.gov.in/cropsap/> या संकेतस्थळावरील “**क्रॉपसॅप प्रकल्पांतर्गत**” याबाबत उपलब्ध माहितीनुसार नियोजन करावे. **कीड रोगांचे नियंत्रण करण्यासाठी शिफारशीत जैविक व रासायनिक किटकनाशकांची पिकनिहाय यादी कृषि आयुक्तालयाचे पत्र जा.क्र./उसंपीसं/विप्र-७/क्रॉपसॅप११-१२/प्रक्र-०१/७५२/११, दिनांक २६/०५/२०११** नुसार कळविण्यात आली आहे. मागणी नोंदविताना केंद्रीय किटकनाशक मंडळ व नोंदणी समितीने शिफारस केलेली किटकनाशके विचारात घ्यावीत. त्याचबरोबर, किडनाशकांची मागणी व पुरवठ्याबाबत संचालक, निविष्टा व गुण नियंत्रण, कृषि आयुक्तालय, यांचेकडून वेळोवेळी निर्गमित होणाऱ्या मार्गदर्शक सुचनांनुसार कार्यवाही करावी.
- ११.४ सदर खरेदी करताना शासकीय जैविक कीड नियंत्रण प्रयोगशाळांमधून प्राधान्याने खरेदी करावी. शासकीय जैविक कीड नियंत्रण प्रयोगशाळांमध्ये जैविक कीडनाशकांची उपलब्धता असताना खाजगी पुरवठादारांना पुरवठा आदेश देण्यात येऊ नयेत. मागणी नोंदविणे, गुणवत्ता तपासणे व देयके अदायगीची च्यानुषंगाने संचालक (निविष्टा व गुण नियंत्रण) यांचेकडून दर निश्चितीबाबत वेळोवेळी निर्गमित होणाऱ्या सुचनांनुसार कार्यवाही करावी.

- ११.५ मागील वर्षातील अनुभवाचा विचार करता ज्या ठिकाणी सतत हॉट स्पॉट (कीड रोग प्रवण क्षेत्र) निर्माण होत आहे अशा ठिकाणी स्थानिक गरज व कीड रोगाची तीव्रता विचारात घेऊन आपत्कालीन निविष्ठा वेळेमध्ये उपलब्ध होण्याच्या दृष्टीने कीड रोगांच्या उद्रेक परीस्थितीपूर्वी निविष्ठांचा सोयीच्या ठिकाणी साठा करावा. सध्या अस्तित्वात असलेल्या शेतकरी गटामार्फत अथवा गट नसल्यास नव्याने गटांची स्थापना करून त्यांच्यामार्फत आपत्कालीन निविष्ठांचा पुरवठा करावा. तथापि, संबंधीत गट आत्मा संस्थेत नोंदणीकृत असणे बंधनकारक राहिल.
- ११.६ निविष्ठांचा साठा करताना त्या निविष्ठा खराब होणार नाहीत याची पूर्ण दक्षता संबंधीत अधिकारी यांनी घ्यावी. तसेच, निविष्ठा खरेदी करताना उत्पादन दिनांक व मुदतबाह्य दिनांक याची खात्री करावी. जर निविष्ठा खरीप हंगामात उपयोगात आल्या नाहीत तर त्यांचा रब्बी हंगामातील पिकांकरीता मुदतीमध्ये उपयोग करावा. निविष्ठा कोणत्याही परिस्थितीत मुदतबाह्य होणार नाहीत याची कटाक्षाने दक्षता घ्यावी.
- ११.७ सर्वेक्षण अहवालानुसार ज्या ठिकाणी हॉट स्पॉट (कीड रोग प्रवण क्षेत्र) निर्माण होईल त्या ठिकाणी संबंधीत कृषि विद्यापीठाचे जिल्हा समन्वयक व कृषि विभागाचे उपविभागीय कृषि अधिकारी यांनी शिफारस केल्यानुसार औषधे त्वरीत उपलब्ध करून द्यावीत व कोणत्याही परिस्थितीत किडींची तीव्रता वाढणार नाही याची संपूर्ण दक्षता घ्यावी.
- ११.८ या प्रकल्पांतर्गत उपलब्ध करून दिलेल्या अर्थसहाय्याचा वापर करून सोयाबीन, कापूस, भात, तूर व हरभरा पिकांवर येणाऱ्या सर्व प्रकारच्या कीड व रोगांच्या व्यवस्थापनासाठी आपत्कालीन निविष्ठांचा वापर करावा.
- ११.९ आपत्कालीन परिस्थिती न उदभवल्यास, उपलब्ध सदर निविष्ठा परिस्थितीचा पुरेसा आढावा व अंदाज घेऊन रब्बी हंगामातील पिकांकरीता इतर योजनांमध्ये शिफारशीनुसार वाटप कराव्यात.
- ११.१० आपत्कालीन निविष्ठांचा लाभार्थ्यांना ५० टक्के अनुदानावर पुरवठा करावयाचा आहे. **क्षेत्रीय कर्मचाऱ्यांनी अनुदान वजा जाता लाभार्थी हिस्स्याची रक्कम कोणत्याही परिस्थितीत रोख स्वरूपात गोळा करू नये.** याबाबत सद्यस्थितीत गाव पातळीवर कार्यरत असलेल्या नोंदणीकृत विविध शेतकरी उत्पादक कंपन्या, कृषि विज्ञान मंडळे, शेतकरी स्वयंसहाय्यता गट, शेतकरी बचत गट इत्यादींमार्फत त्यांच्या शेतकरी सभासद व इतर शेतकऱ्यांना निविष्ठांचा पुरवठा करावा. लाभार्थीने लाभार्थी हिस्स्याची रक्कम संबंधीत शेतकरी उत्पादक कंपन्या, कृषि विज्ञान मंडळे, शेतकरी स्वयंसहाय्यता गट, शेतकरी बचत गटाकडे जमा करावी. संबंधीत गट प्रमुखाने लाभार्थी हिस्स्याच्या एकूण रकमेचा धनादेश/धनाकर्ष निविष्ठा पुरवठादार संस्थेच्या नावे काढून तो संबंधीत तालुका कृषि अधिकारी यांच्याकडे सादर करावा. तालुका कृषि अधिकारी यांनी सदर धनादेश/धनाकर्ष संबंधीत निविष्ठा पुरवठादार संस्थेस पाठवावा.
- ११.११ निविष्ठा खरेदी करताना त्या गुणवत्तापूर्ण राहतील याची दक्षता घेण्यात यावी. प्राप्त निविष्ठांचे नमुने काढून संचालक निविष्ठा व गुणनियंत्रण यांचे मार्गदर्शक सुचनांनुसार तपासणी करून गुणवत्ता योग्य असलेल्या निविष्ठांचीच देयके अदा करावीत व त्यांचे साठा नोंदवहया व अन्य आवश्यक ते विहित अभिलेख व्यवस्थितरित्या तयार करण्यात यावेत.

आपत्कालीन निविष्ठांकरिता जिल्हानिहाय नियोजित क्षेत्राचा तपशिल

विभाग	जिल्हा	पिकनिहाय क्षेत्र हेक्टरमध्ये					एकूण क्षेत्र हेक्टर
		भात	सोयाबीन	कापूस	तूर	हरभरा	
ठाणे	ठाणे	५०	०	०	०	०	५०
	पालघर	७०	०	०	०	०	७०
	रायगड	९०	०	०	०	०	९०
	रत्नागिरी	६०	०	०	०	०	६०
	सिंधुदुर्ग	५०	०	०	०	०	५०
ठाणे वि.	५	३२०	०	०	०	३२०	

विभाग	जिल्हा	पिकनिहाय क्षेत्र हेक्टरमध्ये					एकूण क्षेत्र हेक्टर
		भात	सोयाबीन	कापूस	तूर	हरभरा	
नाशिक	नाशिक	५०	५०	३०	२०	२०	१७०
	धुळे	२०	२०	१३०	२०	२०	२१०
	नंदूरबार	२०	२०	६०	२०	२०	१४०
	जळगांव	०	३०	३५०	२०	२०	४२०
नाशिक वि.	४	९०	१२०	५७०	८०	८०	९४०
पुणे	अहमदनगर	२०	३०	६०	२०	६०	१९०
	पुणे	४०	२०	०	०	२०	८०
	सोलापूर	०	२०	०	२०	४०	८०
पुणे वि.	३	६०	७०	६०	४०	१२०	३५०
कोल्हापूर	सातारा	४०	५०	०	०	२०	११०
	सांगली	२०	५०	०	०	२०	९०
	कोल्हापूर	८०	३०	०	०	२०	१३०
कोल्हापूर वि.	३	१४०	१३०	०	०	६०	३३०
औरंगाबाद	औरंगाबाद	०	२०	३३०	२०	४०	४१०
	जालना	०	११०	२३०	४०	३०	४१०
	बीड	०	१४०	२५०	३०	८०	५००
औ. बाद वि.	३	०	२७०	८१०	९०	१५०	१३२०
लातूर	लातूर	०	३१०	०	८०	१३०	५२०
	उस्मानाबाद	२०	१४०	२०	५०	११०	३४०
	नांदेड	०	२३०	२३०	५०	४०	५५०
	परभणी	०	१५०	१४०	३०	४०	३६०
	हिंगोली	०	१९०	६०	३०	५०	३३०
लातूर वि.	५	२०	१०२०	४५०	२४०	३७०	२१००
अमरावती	बुलढाणा	०	३६०	१४०	६०	८०	६४०
	अकोला	०	२००	८०	४०	५०	३७०
	वाशिम	०	२५०	३०	४०	४०	३६०
	अमरावती	२०	२८०	१६०	८०	८०	६२०
	यवतमाळ	०	२२०	४००	१००	७०	७९०
अमरावती वि.	५	२०	१३१०	८१०	३२०	३२०	२७८०
नागपूर	वर्धा	०	११०	१९०	५०	३०	३८०
	नागपूर	८०	११०	१७०	४०	६०	४६०
	भंडारा	१३०	०	०	२०	२०	१७०
	गोंदीया	१३०	०	०	२०	२०	१७०
	चंद्रपूर	१४०	७०	१२०	३०	३०	३९०
	गडचिरोली	११०	०	२०	२०	०	१५०
नागपूर वि.	६	५९०	२९०	५००	१८०	१६०	१७२०
एकूण राज्य	३४	१२४०	३२१०	३२००	९५०	१२६०	९८६०

वरील तक्त्यात दर्शविलेले क्षेत्र हे नियोजित असून प्रत्यक्ष प्रादुर्भावानुरूप संबंधीत विभागीय कृषि सहसंचालक हे त्या विभागासाठी मंजूर असलेल्या एकूण क्षेत्राच्या मर्यादेत जिल्हांतर्गत बदल करू शकतील.

विभागीय कृषि सहसंचालक यांनी प्रकल्प सनियंत्रण समितीच्या बैठकीत आपत्कालीन निविष्टांच्या मागणी व पुरवठ्याबाबत खालील प्रपत्रानुसार जिल्हानिहाय आढावा घेऊन विभागाची एकत्रीत माहिती दर महिन्याला प्रकल्पाच्या मासिक प्रगती अहवालासोबत आयुक्तालयास सादर करावी. तसेच, सदर माहिती ईमेलद्वारेही न चुकता आयुक्तालयास पाठवावी.

प्रपत्र: क्रॉपसॅप २०१६-१७ अंतर्गत आपत्कालीन निविष्टा मागणी व पुरवठ्याचा जिल्हानिहाय तपशील

अ. क्र.	किटकनाशक नाव	मागणी (लिटर/ की.ग्रॅ.)	मागणी केल्याचा दिनांक	अहवाल दिनांकास एकूण पुरवठा (लिटर/ की.ग्रॅ.)	अहवाल दिनांकास प्रत्यक्ष वाटप (लिटर/ की.ग्रॅ.)	शेतकऱ्यांना अद्याप वाटप न झालेल्या निविष्टांची मात्रा (लिटर/ की.ग्रॅ.)	निविष्टांचे वाटप झाले नसल्यास त्याची कारणे
१	२	३	४	५	६	७ (५-६)	८

१२. एकात्मिक कीड व्यवस्थापन अधारीत “आयपीएम गाव” संकल्पना राबविणे:- प्रत्येक जिल्ह्यातून एका गावात त्या गावातील प्रमुख पिकाच्या ५० हेक्टर क्षेत्रावर समुह प्रात्यक्षिक स्वरूपात खालीलप्रमाणे आय.पी.एम गाव संकल्पना राबवावी.

१२.१ **गावाची/प्रात्यक्षिक क्षेत्राची निवड:-** जिल्ह्यातील पीक पद्धतीचा विचार करून प्रकल्पांतर्गत पिकांपैकी त्या गावातील प्रमुख पिकाची प्रात्यक्षिकासाठी निवड करावी. प्रात्यक्षिक समुह स्वरूपात राबवायचे असून प्रात्यक्षिकाच्या ५० हेक्टर क्षेत्राएवढेच क्षेत्र स्थानिक पद्धतीसाठी (कंट्रोल प्लॉट) म्हणून निवडावे. म्हणजेच सदर निवड केलेल्या गावातील निवडलेल्या पिकाखालील क्षेत्र किमान १०० हेक्टर असणे आवश्यक राहिल. गावातील क्षेत्र त्यापेक्षा कमी असल्यास नजीकच्या गावातील/वाडीतील सलग क्षेत्राचा विचार करावा. पिकाची निवड करताना मागील वर्षातील सर्वेक्षणाचा आढावा घेवून कीड/रोगाचे “हॉटस्पॉट” (कीड रोग प्रवण क्षेत्र) अभ्यासावेत व त्यानुसार पिकाची निवड करावी. सदर प्रात्यक्षिकास शेतकऱ्यांनी भेटी देवून आय.पी.एम. संकल्पना दृढ करण्याच्या दृष्टीने निवडलेले गाव हे दळणवळणासाठी सोईचे असावे. गाव, प्रात्यक्षिक पीक व प्रात्यक्षिक क्षेत्र निवडीची सर्वस्वी जबाबदारी संबंधीत जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांची राहिल. तसेच “आयपीएम गाव” संकल्पना प्रत्यक्ष राबविणे ही संबंधीत उपविभागीय कृषि अधिकारी यांची जबाबदारी राहिल.

१२.२ **आय.पी.एम. प्रात्यक्षिक पद्धती:-** निवड केलेल्या पिकाबाबत आयुक्तालयाचे पत्र जा.क्र/उसंपिसं/विप्र-७/क्रॉपसॅप१२-१३/प्र.क्र.१/६१२/१२, दिनांक ६/७/२०१२ अन्वये पिकनिहाय दिलेल्या आय.पी.एम मोड्यूलनुसार शेतकरी सहभागातून आयपीएम घटक राबविण्याची कार्यवाही करण्यात यावी. यासाठी संबंधीत पिकाच्या केंद्र/राज्य पुरस्कृत अन्य योजनांमधील आयपीएम घटकांचाही वापर करता येईल.

१२.३ **अनुदान उपलब्धता:-** सदर कार्यक्रमांतर्गत निवड केलेल्या गावांसाठी ५० % किंवा कमाल ₹ ७५०/- प्रति हेक्टर इतके अनुदान देय राहिल. प्रकल्पांतर्गत आपत्कालीन निविष्टांकरीता तरतूद केलेली रक्कम आयपीएम निविष्टांकरीता वापरण्यात यावी तसेच याव्यतिरीक्त अनुदानाची आवश्यकता भासल्यास त्याप्रमाणे कृषि आयुक्तालयाकडे त्वरीत मागणी करावी.

१२.४ सदर कार्यक्रमाचे समन्वयन प्रकल्पांतर्गत कृषि विद्यापीठ स्तरावर नियुक्त केलेले संशोधन सहयोगी करतील. निवड केलेल्या आयपीएम गावातील पिकाच्या लागवड तंत्रज्ञानाच्या विविध बाबी व आयपीएम घटकांची निश्चिती करणे, संबंधीत गावातील कृषि सहाय्यकांच्या सहाय्याने त्याची अंमलबजावणी करणे,

राबविलेल्या घटकांची नोंद करुन संबंधीत पिकाच्या हंगाम अखेर पुढील प्रपत्रातील अहवाल पीक संबंधीत प्रकल्पांतर्गत सहभागी संशोधन संस्था व कृषि आयुक्तालयास इंगजीमधून व संबंधीत उपविभागीय कृषि अधिकारी यांना मराठीमधून सादर करण्याची जबाबदारी संशोधन सहयोगी यांची असेल.

- १२.५ सदर कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीबाबत जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी प्रकल्पाच्या पाक्षिक व विभागीय कृषि सहसंचालक यांनी त्यांच्या अध्यक्षतेखाली प्रकल्प सनियंत्रण समितीच्या मासिक बैठकीत तसेच वेळोवेळी आढावा घ्यावा व सदर कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीच्या दृष्टीने प्रभावी सनियंत्रण करावे.
- १२.६ संबंधीत उपविभागीय कृषि अधिकारी यांनी आय.पी.एम गाव संकल्पनेबाबतच्या अहवालाचा कीड-रोग पूर्व इतिहास पुस्तिकेत समावेश करुन मुद्दा क्र.९.६.५ मध्ये नमूद केल्यानुसार सदर कीड-रोग पूर्व इतिहास पुस्तिका आयुक्तालयास सादर करावी.

क्रॉपसॅप प्रकल्पांतर्गत आय.पी.एम गाव संकल्पनेवर अधारीत राबविलेल्या घटकांचा तपशील

गावाचे नाव: तालुका: उपविभाग: जिल्हा:
पिकाचे नाव

अ. क्र.	राबविलेली बाब	आय.पी.एम पद्धती	स्थानिक पद्धती
१	पिकाचे वाण		
२	क्षेत्र (हे.)		
३	पीक लागवड तंत्रज्ञानाच्या वापरलेले घटक (प्रमाण प्रति हेक्टरी) उदा.		
	अ. बियाणे		
	आ. खते		
	इ. पीक संरक्षण औषधे		
	ई.		
४	पीक कापणी प्रयोगानुसार उत्पादन (कीलो/हे.)		
५	प्रति हेक्टरी उत्पादन खर्च		

१३. प्रकल्प सनियंत्रण कार्यपध्दती:-

या प्रकल्पातील सर्वेक्षणाद्वारे प्राप्त होणाऱ्या निरीक्षणांवर अधारीत तालुकानिहाय व जिल्हानिहाय विश्लेषण करुन आवश्यक त्या उपाययोजना अत्यंत तातडीने हाती घेणे आवश्यक असल्याने खालीलप्रमाणे कीड रोग व्यवस्थापनासाठी सनियंत्रण कार्यपध्दती निर्धारित करण्यात येत आहे.

१३.१ कृषि आयुक्तालय स्तर:- कृषि आयुक्तालय स्तरावरील पीक संरक्षण कक्षाकडून प्राप्त निरीक्षणांच्या आधारे विश्लेषण केले जाईल व जिल्हानिहाय विश्लेषण विभागीय कृषि सहसंचालक व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांना ई-मेलद्वारे पाठविण्यात येईल. ज्या ठिकाणी कीड रोगांची तीव्रता आर्थिक नुकसान संकेत पातळीच्यावर दिसून येईल त्या ठिकाणी तालुकानिहाय विश्लेषण कृषि आयुक्तालयामार्फत पाठविण्यात येईल. राज्यातील पिकांवरील कीडींची तीव्रता आर्थिक नुकसान संकेत पातळीचे खाली राहण्यासाठी कृषि सहसंचालक (विस्तार व प्रशिक्षण-३) हे संबंधीत विभागीय कृषि सहसंचालकांकडे वेळोवेळी पाठपुरावा करुन आढावा घेतील. तसेच, संचालक, विस्तार व प्रशिक्षण सदर प्रकल्पाचा वेळोवेळी आढावा घेऊन व क्षेत्रीय भेटी देऊन कीड रोग परिस्थिती नियंत्रणात आहे याबाबत खात्री करतील.

१३.२ विभागस्तर:- विभागीय स्तरावर विभागीय कृषि सहसंचालक हे प्रकल्पाचे नियोजन व अंमलबजावणी बाबत आढावा घेवून सनियंत्रण करतील. ऑनलाईन विश्लेषणाप्रमाणे प्राप्त अॅडव्हायझरीनुसार करावयाच्या आवश्यक त्या उपाययोजना युध्दपातळीवर मोहिम स्वरूपात राबविणे तसेच, ज्या ठिकाणी कीड रोगाची

परिस्थिती आर्थिक नुकसान संकेत पातळीच्या वर असेल, अशा परीस्थितीत वेळच्या वेळी पाठपुरावा करून विभागातील कीड रोगांच्या नियंत्रणासाठी उपाययोजना, नियोजन व अंमलबजावणी करून कीड रोगांची तीव्रता आर्थिक नुकसान संकेत पातळीचे खाली ठेवण्याची संपूर्ण जबाबदारी संबंधीत विभागाचे विभागीय कृषि सहसंचालक यांची राहिल. आपत्कालीन परिस्थितीत कीड रोग नियंत्रणासाठीच्या निविष्टांच्या खरेदी, पुरवठा व नियंत्रण संबंधीत विभागीय कृषि सहसंचालक करतील. तसेच, आपत्कालीन परीस्थितीमध्ये आर्थिक नुकसान संकेत पातळीच्यावरील कीड रोग प्रदुर्भावग्रस्त क्षेत्राची व्याप्ती मोठ्या प्रमाणावर असल्यास आपत्कालीन परीस्थितीतील उपलब्ध करून दिलेल्या पीक संरक्षण निविष्टांसह त्या ठिकाणी राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान, केंद्र पुरस्कृत सधन कापूस विकास कार्यक्रम, गळीत धान्य विकास कार्यक्रम, कडधान्य विकास कार्यक्रम इ. योजनांमधील एकात्मिक कीड व्यवस्थापनासाठी तरतूद असलेल्या पीक संरक्षण निविष्टांचा वापर करून सदर प्रदुर्भावग्रस्त क्षेत्र आर्थिक नुकसान संकेत पातळीच्या खाली आणण्याकरीता नियोजन व सनियंत्रण संबंधीत विभागीय कृषि सहसंचालक करतील. तसेच, आवश्यकतेनुरूप जिल्हा नियोजन व विकास योजना किंवा तत्सम जिल्हा स्तरावरील योजनांच्या निधीचे समन्वयाने निविष्टा उपलब्धतेबाबत कार्यवाही करावी. विभागातील कीड रोग स्थितीबाबतची आकडेवारीसह माहिती रेडिओ, आकाशवाणी, वृत्तपत्रे तसेच, इतर माध्यमांद्वारे प्रसिध्दीस देण्याची जबाबदारी विभागीय कृषि सहसंचालक यांची राहिल.

विभागीय स्तरावर विभागीय कृषि सहसंचालक यांच्या अध्यक्षतेखाली विभागातील सर्व जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी यांची विभागीय प्रकल्प संनियंत्रण समिती स्थापन करावी. विभागीय कृषि सहसंचालक यांचे कार्यालयातील अधीक्षक कृषि अधिकारी हे या समितीचे सदस्य सचिव असतील. या समितीची प्रत्येक महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यात बैठक घेण्यात यावी. सदर बैठकीमध्ये प्रकल्पाच्या प्रगतीबाबत आढावा घेण्यात यावा व बैठकीच्या इतिवृत्ताबरोबर प्रकल्पाचा जिल्हानिहाय भौतिक, आर्थिक, लक्ष व साध्य याबाबतचा मासिक प्रगती अहवाल तसेच मुद्दा क्र. ११.११ मध्ये नमूद केल्यानुसार आपत्कालीन निविष्टा मागणी व पुरवठ्याचा जिल्हानिहाय तपशील कृषि आयुक्तालयास सादर करावा.

१३.३ जिल्हास्तर:- जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी प्रत्येक आठवड्यासाठी तालुकानिहाय ऑनलाईन अॅडव्हायझरीचा एसएमएस तालुका कृषि अधिकारी यांना पाठवतील. जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी प्रत्येक आठवड्यामध्ये त्यांचे कार्यक्षेत्रातील शेतकरी, उपविभागीय कृषि अधिकारी व तालुका कृषि अधिकार्यांना दोन वेळा एसएमएसद्वारे अॅडव्हायझरी पाठवतील.

जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी यांचे अध्यक्षतेखालील जिल्हा मासिक सत्र तसेच, जिल्हास्तरावर नव्याने स्थापन केलेल्या जिल्हास्तरीय कीड/रोग सर्वेक्षण, निदान व सल्लागार पथक तसेच जिल्हा मासिक चर्चासत्राद्वारे कीड रोग परीस्थितीचा दर महिन्याला आढावा घेणे, जनजागृती प्रशिक्षणाचे नियोजन करणे, मागील वर्षातील अनुभवाचा विचार करता ज्या ठिकाणी सतत हॉट स्पॉट (कीड रोग प्रवण क्षेत्र) निर्माण होत आहे अशी ठिकाणे निश्चिती करणे व त्यानुसार जैविक/रासायनिक किडनाशकांची निश्चिती करणे, आपत्कालीन निविष्टा हॉट स्पॉटच्या ठिकाणी वेळेमध्ये उपलब्ध होतील अशा सोयीच्या ठिकाणी त्यांचा साठा करणे, सर्वेक्षण अहवालानुसार ज्या ठिकाणी हॉट स्पॉट (कीड रोग प्रवण क्षेत्र) निर्माण होईल त्या ठिकाणी औषधे त्वरीत उपलब्ध करून देऊन कीड रोगांची तीव्रता आर्थिक नुकसान संकेत पातळीचे खाली ठेवण्यासाठी कीड रोग नियंत्रणाची मोहिम राबवून कीड रोगांची तीव्रता आर्थिक नुकसान संकेत पातळीच्या खाली आणण्याची संपूर्ण जबाबदारी संबंधीत जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी व तालुका कृषि अधिकारी यांची राहिल. जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी हे त्यांच्या जिल्ह्यातील या प्रकल्पाचे संपूर्ण संनियंत्रण त्यांचे कार्यालयातील कृषि उपसंचालकामार्फत करतील.

कृषि उपसंचालक दर पंधरवड्यास ऑनलाईन अहवाल नोंदणी, विद्यापीठाकडून प्राप्त होणाऱ्या अडव्हायजरी, एसएमएस द्वारे द्यावयाचे शेतकरी संदेश, अहवालानुसार कीड-रोग परिस्थिती, कीड रोगाबाबत आर्थिक नुकसान संकेत पातळीच्यावर गेलेली गावे/ तालुके व याबाबत केलेली कार्यवाही, कीड रोगाबाबत आपत्कालीन परिस्थिती निर्माण झालेली गावे / तालुके याबाबत केलेल्या निविष्ठांच्या पुरवठ्याबाबतचे नियोजन, प्रसिध्दीबाबत केलेली कार्यवाही इत्यादीबाबत पुढील प्रपत्रात वस्तुस्थिती अहवाल (Fact sheet) तसेच, प्रकल्पाच्या भौतिक-आर्थिक, लक्ष-साध्य प्रगतीबाबत मासिक अहवाल तयार करुन विभागीय प्रकल्प सनियंत्रण समितीच्या बैठकीस सादर करावा. सदर बैठकीत यावर चर्चा करुन काही अडचणी असल्यास त्या सोडविण्याच्या दृष्टीने कार्यवाही करण्यात यावी.

कृषि उपसंचालक (जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांचे कार्यालय) यांनी सादर करावयाचा पाक्षिक वस्तुस्थिती अहवाल (Fact sheet)

विभाग:-

जिल्हा:-

अहवालाचा कालावधी:-

अ. क्र.	तपशिल	केलेल्या कार्यवाहीची माहिती
१	कीड सर्वेक्षकांच्या ऑनलाईन नोंदणी केलेल्या सर्वेक्षण अहवालांची पाक्षिक संख्या	
२	कृषि पर्यवेक्षकांच्या ऑनलाईन नोंदणी केलेल्या सर्वेक्षण अहवालांची पाक्षिक संख्या	
३	कृषि विद्यापीठाकडून प्राप्त झालेल्या तालुकानिहाय अडव्हायजरींची पाक्षिक संख्या.	
४	प्रत्येक तालुक्यासाठी संबंधित पंधरवड्यासाठी आठवड्यातून दोन वेळा प्रत्येक सर्वेक्षित पिकाकरीता अडव्हायजरी प्राप्त झाली आहे काय? नसल्यास तालुक्याचे नांव, कालावधी व कारणे.	
५	एसएमएसद्वारे अडव्हायजरी देण्यासाठी नोंदवलेल्या शेतकऱ्यांची संख्या.	
६	शेतकऱ्यांना पाठवलेल्या पाक्षिक अडव्हायजरी एसएमएसची संख्या.	
७	विविध प्रसिध्दी माध्यमांद्वारे प्रसारीत केलेल्या पाक्षिक अडव्हायजरींची संख्या.	
	अ) आकाशवाणी	
	ब) दूरदर्शन / खाजगी वाहिन्या	
	क) वृत्तपत्रे	
	ड) पत्रकार परिषद	
	इ) मेळावे/ इतर	
८	जम्बो झेरॉक्सची संख्या	
८	प्रगतशील शेतकऱ्यांच्या मदतीने किती गावांत साप्ताहिक बैठका घेतल्या जातात?	
९	संबंधित पंधरवड्यात घेण्यात आलेल्या साप्ताहिक गांव बैठकांची संख्या.	
१०	संबंधित पंधरवड्यात कीड रोगामुळे आर्थिक नुकसान संकेत पातळीच्यावर गेलेल्या गावांची व तालुक्यांची संख्या.	
११	संबंधित पंधरवड्यात कीड रोग परिस्थिती आर्थिक नुकसान पातळीच्याखाली ठेवण्यासाठी केलेली कार्यवाही.	
१२	संबंधित पंधरवड्यात कीड रोगामुळे आपत्कालीन परिस्थिती उद्भवली आहे काय? असल्यास या परिस्थितीत पीक संरक्षण निविष्ठांचा पुरवठा करण्यात आला आहे काय? तसेच, पीक संरक्षण निविष्ठांबाबत केलेले नियोजन.	
१३	मनुष्यबळ सेवा पुरवठादारामार्फत नियुक्त कामगारांना वेतन वेळेवर दिले जाते काय? नसल्यास कारण व निराकरणाबाबत केलेली कार्यवाही	
१४	मनुष्यबळाच्या क्षेत्रिय कामाबाबत व संगणक प्रणालीबाबत अडचणी आहेत काय? असल्यास निराकरणाबाबत केलेली कार्यवाही.	

१३.४ उपविभागस्तर:- या प्रकल्पाची संपूर्ण क्षेत्रीय स्तरावरील कार्यन्वयनाची जबाबदारी उपविभागीय कृषि अधिकारी यांची राहिल. “आयपीएम गाव” संकल्पना राबविणे, त्यांचे कार्यक्षेत्रातील सोबतचे प्रपत्रानुसार उपलब्ध असलेल्या कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षक यांचे मदतीने संपूर्ण प्रकल्पाचे वेळच्यावेळी योग्य नियोजन करून सर्वेक्षण, उपाययोजना सल्ला, नियोजन, अंमलबजावणी व संनियंत्रण करणे. प्रकल्पांतर्गत नियुक्त कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षकांकडून योग्य प्रकारे सर्वेक्षण होण्यासाठी त्यांचेवर देखरेख ठेवणे तसेच, ते मुख्यालयी हजर असलेबाबत खात्री करण्याची जबाबदारी उपविभागीय कृषि अधिकारी यांची राहिल. प्रत्येक आठवड्यासाठी तालुकानिहाय ऑनलाईन अॅडव्हायझरी संकेतस्थळावरून प्राप्त करून घेणे तसेच सदर अॅडव्हायझरी रेडीओ, आकाशवाणी, वृत्तपत्रात निवेदनाद्वारे प्रसिध्दीस देण्याची जबाबदारी उपविभागीय कृषि अधिकारी यांची राहिल. या योजनेची परिणामकारक अंमलबजावणी आणि एकूणच यश उपविभागीय कृषि अधिकारी यांच्या नियोजन आणि प्रत्यक्ष कामावर अवलंबून आहे. त्या दृष्टीने उपविभागीय कृषि अधिकारी यांची भूमिका अत्यंत महत्त्वाची राहिल.

१३.५ तालुकास्तर:- या प्रकल्पांतर्गत कृषि विभागाच्या क्षेत्रीय कर्मचाऱ्यांनी प्रगतशील शेतकऱ्यांच्या मदतीने खरीपातील सोयाबीन-कापूस-भात-तूर पिकविणाऱ्या प्रत्येक गावामध्ये पूर्ण हंगामात दहा व रब्बी मधील हरभरा पिकविणाऱ्या प्रत्येक गावामध्ये पूर्ण हंगामात दहा याप्रमाणे साप्ताहिक बैठकांचे नियोजन व अंमलबजावणी करणे तसेच, जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांचेकडून आठवडानिहाय ऑनलाईन सर्वेक्षणावर अधारीत एएमएसद्वारे प्राप्त झालेल्या अॅडव्हायजरीच्या मराठी भाषेतील जम्बो झेरॉक्स करून प्रत्येक गावातील कृषि वार्ता फलकावर तसेच, कृषि सेवा केंद्राच्या नोटीस बोर्डवर वेळोवेळी लावल्या जातील याकडे व्यक्तिशः लक्ष देण्याची संपूर्ण जबाबदारी तालुका कृषि अधिकारी यांची राहिल. **जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांचेकडून अॅडव्हायजरीचा एसएमएस प्राप्त करून घेणे व सदर एसएमएसची मराठी भाषेतील जम्बो झेरॉक्स प्रती तयार करून तालुक्यातील प्रत्येक गावातील कृषि वार्ताफलकावर तसेच, कृषिसेवा केंद्रांवर लावण्याची संपूर्ण जबाबदारी तालुका कृषि अधिकारी व त्यांचे अधिनस्त मंडळ कृषि अधिकारी, कृषि पर्यवेक्षक व कृषि सहाय्यक यांची राहिल. तसेच, ज्या ठिकाणी कीड रोगांची तीव्रता वाढलेली आहे त्याठिकाणी कीड रोग नियंत्रणाची मोहिम राबविण्याकरिता आपत्कालीन परिस्थितीत विविध योजनांतर्गत पुरवठा करण्यात आलेल्या निविष्टा शेतकऱ्यांना वेळीच उपलब्ध करून कीड रोगांची तीव्रता आर्थिक नुकसान संकेत पातळीच्या खाली आणण्याची संपूर्ण जबाबदारी तालुका कृषि अधिकारी यांची राहिल.**

१४. लेखाविषयक:-

या प्रकल्पासाठीचा निधी राज्य वार्षिक योजने मधून “अर्थसंकल्प वितरण प्रणाली” (बीडीएस) द्वारे उपलब्ध करून देण्यात येईल. या प्रकल्पासाठी मंजूर केलेला निधी खर्च करण्यास आयुक्तालय स्तरावर सहाय्यक संचालक, लेखा-१, यांना आंहरण व संवितरण अधिकारी व कृषि संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) यांना नियंत्रण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. तसेच त्यांना प्रकल्पांतर्गत निधीचे जिल्हानिहाय वितरण करण्यास प्राधिकृत करण्यात येत आहे. त्याचप्रमाणे सदर प्रयोजनार्थ विभागीय कृषि सहसंचालक स्तरावर, विभागीय कृषि सहसंचालक कार्यालयातील लेखाधिकारी, जिल्हा स्तरावर जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी, उपविभाग स्तरावर उपविभागीय कृषि अधिकारी, व तालुका स्तरावर तालुका कृषि अधिकारी यांना आंहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. क्षेत्रीय स्तरावर निधी वितरीत करण्याचे दृष्टीने संचालक, (विस्तार व प्रशिक्षण) संबंधीत अधिकाऱ्यांना प्राधिकृत करत आहेत. प्रकल्पांतर्गत सहभागी संस्थांना सदरचा निधी त्यांच्या आगाऊ देयकांचे अधारे कृषि आयुक्तालय स्तरावर आहरीत करून त्यांच्या बँक खात्यावर आरटीजीएस द्वारे वर्ग करण्यात येईल. प्राप्त अनुदानाचा वापर करताना

विहीत लेखा विषयक कार्यपध्दतीचा अवलंब करावा. प्रकल्पांतर्गत दरमहा झालेल्या खर्चाचा अहवाल कृषि आयुक्तालयाकडून देण्यात येणाऱ्या विहीत प्रपत्रात प्रत्येक महीन्याच्या १० तारखेस कृषि आयुक्तालयास पोहोचेल याबेताने पत्र तसेच ई-मेलद्वारे सादर करावा. तसेच, **सादर प्रकल्प सर्वेक्षण जिल्हा कृषि आराखडयात समाविष्ट करावा याबाबत संबंधीत कार्यालयांनी कार्यवाही करावी.**

प्रकल्पांतर्गत क्षेत्रिय स्तरावर “अर्थसंकल्प वितरण प्रणाली” (बीडीएस) द्वारे उपलब्ध करून देण्यात आलेला निधी पुढील तक्त्यात दर्शविल्यानुसार आहरीत व संवितरीत करण्यासाठी संबंधीत अधिकारी यांना संचालक, (विस्तार व प्रशिक्षण) हे प्राधिकृत करत आहेत.

अ. क्र.	बाब	आहरण व संवितरण अधिकारी
१	१. प्रचार व प्रसिद्धी तसेच एसएमएस सेवेसाठीचा आवर्ती खर्च, २. प्रकल्प समन्वयन तसेच, प्रकल्प मुल्यमापन, राज्यस्तरीय क्रॉपसॅप प्रकल्प सनियंत्रण कक्ष, सर्वेक्षण चमूसाठी लॅपटॉप, स्कॅनर, संगणक, प्रिंटर, कॅमेरा, जीपीएस उपकरणे, सर्वेक्षण कीट, इंटरनेट सुविधा, स्टेशनरी, कार्यालयीन सुविधा, व इतर अनुषंगिक साहित्य, ३. आकस्मिक खर्च, प्रवास भत्ता, ४. सहभागी संस्थांच्या आगाऊ देयकांच्या आधारे त्यांना देय असलेला निधी आहरीत करून त्यांच्या बँक खात्यावर आरटीजीएस द्वारे वर्ग करणे, ५. कृषि आयुक्तालय स्तरावरील संशोधन सहयोगी यांचे वेतन महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहूरी यांना वर्ग करणे.	सहाय्यक संचालक, लेखा-१ कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
२	१. संगणक प्रणाली मदतनीस वेतन व यासाठीच्या सेवा पुरवठादार संस्थेच्या सेवा आकार, २. मास्टर ट्रेनर्स तसेच कीड रोग सर्वेक्षण चमूसाठी कृषि विद्यापीठात प्रशिक्षण आयोजित करणे, ३. सर्वेक्षण चमूसाठी फेरोमेन सापळे, ल्यूर्स, सर्वेक्षण कीट खरेदी करणे, ४. सर्वेक्षण प्रपत्रे छपाई करणे, ५. एक दिवसीय विभागीय कार्यशाळेचे आयोजन करणे, ६. विभागीय कृषि सहसंचालक यांच्याकरीता आकस्मिक निधी.	लेखाधिकारी, विभागीय कृषि सहसंचालक कार्यालय
३	१. कृषि विज्ञान केंद्र यांच्या प्रतिनिधींसाठी आकस्मिक निधी व प्रवास इंधन. २. कीड सर्वेक्षक व कृषि आयुक्तालय स्तरावरील लेखापाल, संगणक ऑपरेटर यांचे वेतन, त्यासाठीचा सेवा पुरवठादार संस्थेच्या सेवा आकार	जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
४	१. कृषि पर्यवेक्षकांच्या फिरस्तीकरीता मासिक भाडेतत्वावर वाहन घेणे, २. कीड सर्वेक्षण चमूसाठी आकस्मिक खर्च. ३. कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षकांसाठी मोबाईलद्वारे माहिती भरण्याकरीता मोबाईल इंटरनेटसाठीचे शुल्क	उपविभागीय कृषि अधिकारी
५	ऑनलाईन अॅडव्हायजरी जंबो झेरॉक्स करून प्रत्येक गावात प्रसिध्द करणे.	तालुका कृषि अधिकारी

१५. प्रकल्पातील विविध बाबी अंतर्गत निधीची आवश्यकता:-

प्रकल्पातील सहभागी संस्था, विभाग यांना बाबनिहाय लागणारा निधी, त्यामधील वाढ, कपात अथवा बाब बदल करण्याचे अधिकार प्रकल्पांतर्गत कार्यरत सुकाणू समितीस राहतील. पुढील “प्रपत्र अ” मध्ये दर्शविल्यानुसार बाबनिहाय निधी संबंधीतांना उपलब्ध करून देण्यात येईल.

“प्रपत्र अ”

पिकांवरील कीड- रोग सर्वेक्षण व सल्ला प्रकल्प (क्रॉपसॅप) २०१६-१७
सोयाबीन-कापूस, तूर, भात व हरभरा पिकांकरिता बाबनिहाय लागणाऱ्या निधीचा तपशील

(रु. लाखात)

अ. क्र.	बाब	बाबनिहाय खर्चाचा तपशील	लागणारे अनुदान	संस्था
अ) वेतन				
१	कीड सर्वेक्षक (रु. १०७०० पर्यंत प्रती महिना प्रति मनुष्यबळाच्या सेवाकरिता मानधन व प्रवास भत्ता): अ) सोयाबीन-कापूस, तूर व भात पिकांकरिता :- ७४३ कीड सर्वेक्षक ६ महिन्यांकरिता व कोकण विभाग ८० कीड सर्वेक्षक ५ महिन्यांकरिता असे एकूण ८२३ कीड सर्वेक्षक ब) हरभरा पिकारीता:- ४६९ कीड सर्वेक्षक १.५ महिन्यांकरिता	कृषि पर्यवेक्षकांचे अधिनस्त क्षेत्रिय पातळीवर सर्वेक्षणाचे व माहिती गोळा करण्याचे काम करणे.	५१९.८१ ७५.२७	कृषि विभाग
२	संशोधन सहयोगी (कृषि कीटकशास्त्र विषयातील पदव्युत्तर पदवीधारक उमेदवार रु.३८०००/- प्रती महिना अधिक घरभाडे. अथवा पी.एचडी उमेदवार रु.४००००/- प्रती महिना प्रति कर्मचारी अधिक घरभाडे):- अ) व.ना.म.कृ.वि., परभणी, म.फु.कृ.वि., राहुरी, क्रीडा, हैद्राबाद करीता प्रत्येकी एक याप्रमाणे ३ संशोधन सहयोगी, डॉ.पी.डी.के.व्ही, अकोला यांचेकरीता २ संशोधन सहयोगी, असे एकूण ५ संशोधन सहयोगी जुलै ते मार्च दरम्यान ९ महिन्यांकरिता ब) डॉ. बा.सा.को.कृ.वि., दापोली तसेच केंद्रिय कापूस संशोधन संस्था, नागपूर, सोयाबीन संशोधन संचालनालय, इंदौर, केंद्रिय भात संशोधन संस्था, कटक, यांचेकरीता जुलै ते डिसेंबर दरम्यान व भारतीय कडधान्य संशोधन संस्था, कानपूर यांचेकरीता आक्टो. ते मार्च दरम्यान प्रत्येकी एक असे एकूण ६ महिन्यांकरिता पाच संशोधन सहयोगी क) कृषि विभाग-२ (कृषि कीटकशास्त्र-१ व वनस्पती रोगशास्त्र-१), राष्ट्रीय एकात्मिक किड व्यवस्थापन केंद्र नवी दिल्ली-१ (कृषि कीटकशास्त्र), असे एकूण ३ संशोधन सहयोगी १२ महिन्यांकरिता (एप्रिल ते मार्च)	आयपीएम मोड्युल, अहवाल विश्लेषण, प्रसिध्दी साहित्य तयार करणे, साप्ताहिक सल्ले प्रसारीत करणे, प्रकल्पाधारीत माहितीवर विभागनिहाय शोधनिबंध प्रकाशीत करणे इ.	२१.९६ १४.६४ १७.४७	सर्व संबधीत संस्था

“प्रपत्र अ”

पिकांवरील कीड- रोग सर्वेक्षण व सल्ला प्रकल्प (क्रॉपसॅप) २०१६-१७
सोयाबीन-कापूस, तूर, भात व हरभरा पिकांकरिता बाबनिहाय लागणाऱ्या निधीचा तपशील

(रु. लाखात)

अ. क्र.	बाब	बाबनिहाय खर्चाचा तपशील	लागणारे अनुदान	संस्था
३	संगणक ऑपरेटर (रु. ८५००/- प्रती महिना प्रति कर्मचारी):- अ) व.ना.म.कृ.वि., परभणी, म.फु.कृ.वि., राहुरी, केंद्रीय कोरडवाहू संशोधन केंद्र, हैद्राबाद यांचेकरीता प्रत्येकी एक संगणक ऑपरेटर, डॉ. पी.डी.के.व्ही, अकोला यांचेकरीता दोन संगणक ऑपरेटर असे एकूण ५ संगणक ऑपरेटर ९ महिन्यांकरीता (जुलै ते मार्च)	किडरोग व हवामानावर आधारीत माहिती संकलीत करणे व विश्लेषण करणे.	३.८३	सर्व संबंधित संस्था
	ब) डीओएसआर इंदोर, सीआयसीआर नागपूर, केंद्रीय भात संशोधन संस्था, कटक व डॉ बीएसकेकेव्ही, दापोली यांचेकरीता जुलै ते डिसेंबर दरम्यान व आयआयपीआर कानपूर यांचेकरीता आक्टोबर ते मार्च दरम्यान, प्रत्येकी एक संगणक ऑपरेटर असे एकूण पाच संगणक ऑपरेटर सहा महिन्यांकरीता	किडरोग व हवामानावर आधारीत माहिती संकलीत करणे व विश्लेषण करणे.	२.५५	
	क) कृषि विभागाकरीता एक संगणक ऑपरेटर १२ महिन्यांकरीता (एप्रिल ते मार्च)		१.२०	
४	सॉफ्टवेअर सपोर्टर (संगणक प्रणाली मदतनीस) रु.१४४५० प्रति महिना प्रति कर्मचारी याप्रमाणे:- प्रत्येक विभागा करीता विभागीय कृषि सहसंचालक कार्यालयात प्रत्येकी एक संगणक प्रणाली मदतनीस (कोकण विभाग पाच महिने व उर्वरीत विभाग ८.५ महिने)	कीड नियंत्रकांचे कडील लॅपटॉप संबंधी अडचणी सोडवण्याकरिता विभागीय स्तरावर नेमणूक करणे	९.३२	कृषि विभाग
५	एनसीआयपीएम नवी दिल्ली येथील इंटरनेट सर्व्हरच्या व्यवस्थापनासाठी एक सर्व्हर सपोर्टर रु.२५००० प्रति महिना याप्रमाणे १२ महिन्यांसाठी (एप्रिल ते मार्च)	इंटरनेट सर्व्हरची देखभाल व व्यवस्थापन करणे	३.००	राष्ट्रीय एकात्मिक कीड व्यवस्थापन केंद्र, नवी दिल्ली
६	राज्यस्तरीय कक्षासाठी एक लेखापाल रु.१२२५० प्रति महिना याप्रमाणे १२ महिन्यांसाठी (एप्रिल ते मार्च)	अनुदान वाटप करणे, हिशेब तपासणे, हिशेबाच्या नोंदी ठेवणे इत्यादी	१.४७	कृषि विभाग
	एकूण अ		६७०.५२	

“प्रपत्र अ”

पिकांवरील कीड- रोग सर्वेक्षण व सल्ला प्रकल्प (क्रॉपसॅप) २०१६-१७
सोयाबीन-कापूस, तूर, भात व हरभरा पिकांकरिता बाबनिहाय लागणाऱ्या निधीचा तपशील

(रु. लाखात)

अ. क्र.	बाब	बाबनिहाय खर्चाचा तपशील	लागणारे अनुदान	संस्था
ब) प्रशिक्षण				
७	<p>कीड रोग सर्वेक्षण व सल्ला चमुसाठी कृषि विद्यापीठात प्रशिक्षण:-</p> <p>अ) सोयाबीन-कापूस, तूर व भात पिकांसाठी:- (हंगाम सुरु होण्यापुर्वी कीड सर्वेक्षणाचे दोन दिवसाचे व मोबाईलद्वारे ऑनलाईन माहिती भरणेबाबत एक दिवसाचे व हंगाम मध्य एक दिवसाचे प्रशिक्षण आयोजित करणे) रु.१४००/- प्रती प्रशिक्षणार्थी चार दिवसांकरीता या प्रमाणे ८२३ कीड सर्वेक्षक व ८४ कृषि पर्यवेक्षक करीता (एकुण ९०७)</p>	कीड रोग सर्वेक्षण ऑनलाईन माहिती भरणे व कीड रोग ओळख व सर्वेक्षण याबाबतचे प्रशिक्षण आयोजित करणे	१२.७०	कृषि विभाग
	<p>ब) हरभरा पिकासाठी:- हंगाम सुरु होण्यापुर्वी कीड सर्वेक्षणाचे एक दिवसाचे प्रशिक्षण आयोजित करणे (पुणे विभाग कीड सर्वेक्षणाचे व मोबाईलद्वारे ऑनलाईन माहिती भरणेबाबतचे प्रशिक्षण) रु. ३५०/- प्रती प्रशिक्षणार्थी या प्रमाणे ४६९ कीड सर्वेक्षक व ४७ कृषि पर्यवेक्षक करीता (एकुण ५१६)</p>		१.८१	
८	<p>मास्टर ट्रेनर प्रशिक्षण- सर्व ९० उविकृअ, १० कर्मचारी प्रती जिल्हा असे ४३० कर्मचारी, विद्यापीठांचे ३४ जिल्हांचे प्रतिनिधी असे एकूण ४६४ अधिकारी रु.१०००/- प्रती कर्मचारी दोन दिवसांकरीता कृषि विद्यापीठात प्रशिक्षण दोन दिवसाचे प्रशिक्षण आयोजित करणे</p>	कापूस, सोयाबीन, भात, तूर व हरभरा पिकांसाठी मास्टर ट्रेनर्स व आयपीएम मोड्युल तयार करण्यासाठी.	४.६४	कृषि विभाग
९	<p>विभागस्तरावर कृषि विद्यापीठांच्या मदतीने सर्व विकृससं, जिअकृअ, उविकृअ व ताकृअ यांच्या एक दिवसीय विभागीय कार्यशाळेचे आयोजन करणे रु.५०० प्रति अधिकारी याप्रमाणे ४८३ अधिकाऱ्यांसाठी</p>	कापूस, सोयाबीन, तूर व हरभरा पिकांवरील कीड रोग स्थितीचा गेल्या दोन वर्षातील आढावा, तालुकानिहाय Hot spots याबाबत CICR, DSR, IIPR, CRIDA, NCIPM, SAUs यांचे विश्लेषण व सूचना तसेच यानुषंगाने २०१६-१७ मध्ये विविध स्तरावर हाती घ्यावयाच्या उपाय योजनांचे नियोजन करणे	२.४२	कृषि विभाग

“प्रपत्र अ”

पिकांवरील कीड- रोग सर्वेक्षण व सल्ला प्रकल्प (क्रॉपसॅप) २०१६-१७
सोयाबीन-कापूस, तूर, भात व हरभरा पिकांकरिता बाबनिहाय लागणाऱ्या निधीचा तपशील

(रु. लाखात)

अ. क्र.	बाब	बाबनिहाय खर्चाचा तपशील	लागणारे अनुदान	संस्था
१०	राष्ट्रीय वनस्पती आरोग्य व्यवस्थापन संस्था, हैद्राबाद येथे भात, सोयाबीन, कापूस, तूर व हरभरा पिकांचे एकात्मिक कीड व्यवस्थापनासाठी जैविक कीड नियंत्रण औषधे तयार करणेबाबत "आयपीएम व्हीलेज" संबंधीत व त्या लगतच्या गावातील कृषि सहाय्यक यांचेसाठी पाच दिवसीय प्रशिक्षण. रुपये ५०००/-प्रती कर्मचारी याप्रमाणे ७० कर्मचाऱ्यांसाठी	प्रशिक्षणार्थीच्या निवास, भोजन, प्रशिक्षण साहित्य व प्रवासासाठी.	३.५०	एन आय पी एच एम- हैद्राबाद
	एकूण ब		२५.०७	
क) सर्वेक्षण साहित्य व ऑनलाईन संगणक प्रणाली				
११	सर्वेक्षणासाठी फेरोमेन ट्रॅप्स व ल्यूर्स:- अ) सोयाबीन-कापूस, तूर व भात:- कोकण विभाग भात पिकाकरिता प्रति कीड सर्वेक्षक २० फिक्स प्लॉटसाठी ४० फेरोमेन ट्रॅप्स व १२० ल्यूर्स याप्रमाणे ८० कीड सर्वेक्षकांसाठी रु २०००/- तर इतर विभागात सोयाबीन-कापूस, तूर व भात पिकांकरिता प्रति कीड सर्वेक्षक २० फिक्स प्लॉटसाठी ८० फेरोमेन ट्रॅप्स व २२८ ल्यूर्स व एक किलो एरंडी बियाणे यासाठी रु.५०००/- याप्रमाणे ७४३ कीड सर्वेक्षकांसाठी ब) हरभरा पिकाकरिता:- प्रत्येक कीड सर्वेक्षक २० फिक्स प्लॉटसाठी ४० फेरोमेन ट्रॅप व ८० हेलीलूर्ससाठी रु.१५००/- याप्रमाणे ४६९ कीड सर्वेक्षकांसाठी	कामगंध सापळे व दर्शक झाडांसाठी एरंडी बी लावणे. कापूस - स्पोडोप्टेरा प्रत्येक प्लॉट २ सापळे व ८ स्पोडोल्यूस. सोयाबीन- हेलीकोव्हरपा व स्पोडोप्टेरा प्रत्येकी २ सापळे प्रमाणे प्रत्येक प्लॉटसाठी ४सापळे आणि ६ स्पोडो व ६ हेलील्यूर्स तसेच प्रत्येक प्लॉटसाठी ५० ग्रॅम एरंडी बी. भात- पिवळा खोड कीडा २ ट्रॅप्स आणि ६ ल्यूर्स. तूर- हेलीकोव्हरपासाठी प्रत्येक प्लॉट २ फेरोमेन ट्रॅप्स व ६ हेली लूर्स. हरभरा- हेलीकोव्हरपासाठी प्रत्येक प्लॉट २ फेरोमेन ट्रॅप्स व ४ हेली लूर्स.	३८.७५	कृषि विभाग
			७.०४	
१२	ऑनलाईन माहिती भरण्यासाठी नवीन बाबींचा अंतर्भाव करून जीआयएस नकाशासह नवीन संगणक प्रणाली तयार करणे (आवश्यक हार्डवेअर/स्मार्ट फोन/ टॅब्लेट जीपीएस व कॅमेरासह/ संगणक/ स्कॅनर, प्रिंटर) तसेच आवश्यकतेनुसार सुधारणा करणे.	ऑनलाईन सर्वेक्षण अहवालाची नोंद करणे तसेच, डाटा भरल्याची खात्री करणे. कीड रोग परिस्थितीची माहिती तयार करणे, तालुका निहाय अॅडव्हायजरी देणे.	२५.५६	राष्ट्रीय सुचना विज्ञान केंद्र, पुणे
	एकूण क		७१.३५	

“प्रपत्र अ”

पिकांवरील कीड- रोग सर्वेक्षण व सल्ला प्रकल्प (क्रॉपसॅप) २०१६-१७
सोयाबीन-कापूस, तूर, भात व हरभरा पिकांकरिता बाबनिहाय लागणाऱ्या निधीचा तपशील

(रु. लाखात)

अ. क्र.	बाब	बाबनिहाय खर्चाचा तपशील	लागणारे अनुदान	संस्था
ड) प्रचार, प्रसिद्धी व शेतकरी जागृती कार्यक्रम				
१३	प्रचार व प्रसिद्धी साहित्य - एमएसआरटीसी बस स्टॅंड, पोस्टर्स, घडीपत्रीका इतर इलेक्ट्रॉनिक मिडीया, वृत्तपत्रे ३४ जिल्हयांसाठी.	जनजागृती करण्यासाठी	२०.००	कृषि विभाग
	एकूण ड		२०.००	
ई) आपत्कालीन निविष्ठा				
१४	आपत्कालिन परिस्थितीत जैविक / रासायनिक निविष्ठांचा ५० टक्के किंवा रु.७५० प्रति हेक्टर प्रमाणे ९८६० हेक्टर करिता पुरवठा करणे.	आकस्मिक उद्धवणाया कीड रोगाच्या नियंत्रणासाठी.	७३.९५	कृषि विभाग
फ) प्रवास खर्च				
१५	कृषि पर्यवेक्षक फिरतीसाठी मासिक भाडे तत्वावर वाहन घेणे. रु. २०,००० प्रती महिना प्रमाणे अ) सोयाबीन-कापूस, तूर व भात पिकांकरिता :- ७२ कृषि पर्यवेक्षक ६ महिऱ्यांकरिता व कोकण विभाग १२ कृषि पर्यवेक्षक ४.५ महीऱ्यांकरिता असे एकूण ८४ कृषि पर्यवेक्षक ब) हरभरा पिकाकरिता :- ४७ कृषि पर्यवेक्षक १.५ महिऱ्याकरिता	कीड सर्वेक्षकाच्या कामाचे नियंत्रण व रोवींग सर्व्हे करणे, कीडरोग पूर्व इतिहास पुस्तिका तयार करतेवेळी फिरस्तीकरीता	९७.२० १४.९०	कृषि विभाग
१६	प्रवास खर्च: वाहन भाडे तत्वावर घेणे/ वाहन इंधनासह अ) रु. १.०० लाख प्रति संस्था याप्रमाणे कृषि विद्यापीठे व केंद्रीय कापूस संशोधन केंद्र, नागपूर ब) रु.१.१० लाख प्रति संस्था याप्रमाणे केंद्रीय कोरडवाहू संशोधन केंद्र हैद्राबाद, भारतीय कडधान्य संशोधन संस्था, कानपूर व केंद्रीय भात संशोधन संस्था, कटक यांचेकरीता क) रु.०.५० लाख सोयाबीन संशोधन संचालनालय, इंदोर व राष्ट्रीय वनस्पती आरोग्य व्यवस्थापन संस्था, हैद्राबाद	निश्चित प्लॉट सर्व्हे व रोकॅडिंग प्लॉटचे रॅडमली भेट देवून निरीक्षणे तपासणे. बैठका साठी उपस्थित रहाणे.	५.०० ३.३० १.००	सर्व संबधीत संस्था

“प्रपत्र अ”

पिकांवरील कीड- रोग सर्वेक्षण व सल्ला प्रकल्प (क्रॉपसॅप) २०१६-१७
सोयाबीन-कापूस, तूर, भात व हरभरा पिकांकरिता बाबनिहाय लागणाऱ्या निधीचा तपशील

(रु. लाखात)

अ. क्र.	बाब	बाबनिहाय खर्चाचा तपशील	लागणारे अनुदान	संस्था
१६	ड) रु. १.५० लाख कृषि विभाग यांचेकरीता (वाहन इंधनासह)	निश्चित प्लॉट सर्व्हे व रोव्हिंग प्लॉटचे रॅडमली भेट देवून निरीक्षणे तपासणे. बैठका साठी उपस्थित रहाणे.	१.५०	सर्व संबंधित संस्था
	ई) रु.२.०० लाख राष्ट्रीय एकात्मिक कीड व्यवस्थापन केंद्र नवी दिल्ली यांचेकरीता		२.००	
	एकूण फ		१२४.१०	
ग) आकस्मिक खर्च				
१७	अ) सोयाबीन-कापूस, तूर व भात पिकांसाठी आकस्मिक खर्च रु.२५०००/प्रती कीड सर्वेक्षण चमु याप्रमाणे ८४ चमुंसाठी	सीडी, स्टेशनरी खरेदीसाठी, इंटरनेट कनेक्शनचे मासिक भाडे, सायबर कॅफे, जीपीएस उपकरण दुरुस्ती/खरेदी करणे, कीडरोग पूर्व इतिहास पुस्तिका तयार करणे, कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षकांना प्रशिक्षणासाठी उपस्थित राहण्यासाठीचा प्रवास खर्च इ.साठी.	२१.००	कृषि विभाग
	ब) हरभरा पिकासाठी आकस्मिक खर्च रु. ५,०००/- प्रती कीड सर्वेक्षण चमु याप्रमाणे ४७ चमुंसाठी		२.३५	
१८	आकस्मिक निधी:— अ) सोयाबीन-कापूस, तूर व भात पिकांचे ऑनलाईन सर्वेक्षण अहवाल भरण्याकरीता इंटरनेट शुल्कासाठी आकस्मिक खर्च प्रति महिना रु.५०० प्रति कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षक याप्रमाणे ७४३ कीड सर्वेक्षक व ७२ कृषि पर्यवेक्षक (८१५) ६ महिन्यांकरीता व कोकण विभाग ८० कीड सर्वेक्षक व १२ कृषि पर्यवेक्षक (९२) ५ महिन्यांकरीता असे एकूण ८२३ कीड सर्वेक्षक व ८४ कृषि पर्यवेक्षक (९०७)	कीड रोगांची निरीक्षणे मोबाईलद्वारे भरण्याकरीता मोबाईल इंटरनेट शुल्क	२६.७५	कृषि विभाग
	ब) हरभरा पिकाकरीता ४६९ कीड सर्वेक्षक व ४७ कृषि पर्यवेक्षक १.५ महिन्यांकरीता (५१६)		३.८७	
१९	आकस्मिक निधी:— अ) रु.५० हजार प्रती संस्था - केंद्रीय कापूस संशोधन केंद्र नागपूर, केंद्रीय कोरडवाहू संशोधन केंद्र हैद्राबाद, भारतीय कडधान्य संशोधन संस्था कानपूर व केंद्रीय भात संशोधन संस्था कटक	स्टेशनरी, फॅक्स, दुरध्वनी, व्हीडीओक्लिप्स प्रचार साहित्य, मनुष्याबळ उपलब्धेच्या अनुषंगाने सल्लागाराचे मानधन इत्यादीच्या आकस्मिक खर्चासाठी.	२.००	सर्व संबंधित संस्था
	ब) रु. २५ हजार- राष्ट्रीय वनस्पती आरोग्य व्यवस्थापन संस्था, हैद्राबाद यांचेकरीता		०.२५	

“प्रपत्र अ”

पिकांवरील कीड- रोग सर्वेक्षण व सल्ला प्रकल्प (क्रॉपसॅप) २०१६-१७
सोयाबीन-कापूस, तूर, भात व हरभरा पिकांकरिता बाबनिहाय लागणाऱ्या निधीचा तपशील

(रु. लाखात)

अ. क्र.	बाब	बाबनिहाय खर्चाचा तपशील	लागणारे अनुदान	संस्था
१९	क) रु. ०.७५ लाख प्रति संस्था- कृषि विद्यापीठे, (कार्यालय मदतनीसाची नियुक्तीसह) व सोयाबीन संशोधन संचालनालय, इंदोर यांचेकरीता	स्टेशनरी, फॅक्स, दुरध्वनी, व्हीडीओक्लिप्स प्रचार साहित्य, मनुष्याबळ उपलब्धेच्या अनुषंगाने सल्लागाराचे मानधन इत्यादीच्या आकस्मिक खर्चासाठी.	३.७५	सर्व संबधीत संस्था
	ड) रु.२लाख - कृषि विभाग व राष्ट्रीय एकात्मिक कीड व्यवस्थापन केंद्र नवी दिल्ली यांचेकरीता		४.००	
	ई) कृषि विद्यापीठ यांच्या जिल्हा प्रतिनिधींसाठी आकस्मिक निधी व प्रवासभत्ता/इंधनसाठी ३४ जिल्हयांकरीता रु.१५,०००/- प्रती जिल्हा या प्रमाणे तसेच राष्ट्रीय सुचना विज्ञान केंद्र, पुणे यांच्या करीता रु.५००००/- याप्रमाणे	सर्वेक्षण चमुच्या सनियंत्रण व प्रशिक्षणासाठी	५.६०	
	फ) प्रत्येक जिल्ह्यासाठी एक याप्रमाणे ३४ कृषि विज्ञान केंद्र यांच्या प्रतिनिधींसाठी आकस्मिक निधी व प्रवासाकरीता वाहन इंधनासह प्रती केव्हीके रु. ३०,०००/- याप्रमाणे	कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षक सर्वेक्षण करत असलेल्या ठिकाणी अचानक भेट देऊन ते त्या ठिकाणी हजर असल्याची खात्री करणे, निश्चित प्लॉट व रोव्हिंग प्लॉटचे रँडमली भेट देवून निरीक्षणे तपासणे. बैठकांसाठी उपस्थित रहाणे.	१०.२०	कृषि विभाग
	ग) आठ विभागीय कृषि सहसंचालक यांचेसाठी आकस्मिक निधी रु.५५ हजार प्रती विभागीय कृषि सहसंचालक याप्रमाणे	आकस्मिक खर्चासाठी साहित्य, फॅक्स, स्टेशनरी, दुरध्वनी, व्हीडीओ क्लिप्स, प्रचार साहित्य, संगणक प्रणाली मदतनीस यांचा प्रवास खर्च, मनुष्यबळ उपलब्धेच्या अनुषंगाने सल्लागाराचे मानधन इ.साठी	४.४०	
	च) तालुका कृषि अधिकाऱ्यांसाठी प्रत्येक गावासाठी कीड रोग व्यवस्थापन अॅडव्हायजरी प्रसिध्दीबाबत तालुक्यात सर्वेक्षणासाठी कार्यरत असलेल्या कीड सर्वेक्षकांच्या प्रमाणात प्रति कीड सर्वेक्षक रु.२.०० हजार याप्रमाणे सोयाबीन- कापूस-भात व तूर ८२३ कीड सर्वेक्षक व हरभरा ४६९ कीड सर्वेक्षक याप्रमाणे एकूण १२९२ कीड सर्वेक्षक	ऑनलाईन अॅडव्हायजरीच्या जम्बो झेरॉक्स प्रति करून गावातील वार्ता फलकावर लावणे.	२५.८४	
	एकूण ग		११०.०१	

“प्रपत्र अ”

पिकांवरील कीड- रोग सर्वेक्षण व सल्ला प्रकल्प (क्रॉपसॅप) २०१६-१७
सोयाबीन-कापूस, तूर, भात व हरभरा पिकांकरिता बाबनिहाय लागणाऱ्या निधीचा तपशील

(रु. लाखात)

अ. क्र.	बाब	बाबनिहाय खर्चाचा तपशील	लागणारे अनुदान	संस्था
च) कार्यक्रम समन्वयन				
२०	वरील सर्व कार्यक्रमाचे समन्वयन, प्रकल्प मुल्यमापन तसेच, सर्वेक्षण चमूसाठी लॅपटॉप, स्कॅनर, कॅमेरा, भिंग, जीपीएस उपकरणे, सर्वेक्षण कीट इत्यादीची खरेदी करणे	नियमित बैठकांचे आयोजन करणे, प्रकल्पाचे त्रयस्थ संस्थेकडून मुल्यमापन करून घेणे, राज्यस्तरीय सनियंत्रण कक्ष तसेच, सर्वेक्षण चमूसाठी इंटरनेट सुविधा, स्टेशनरी, कार्यालयीन सुविधा, संगणक, प्रिंटर व इतर अनुषंगिक साहित्य खरेदी करणे.	५.००	कृषि विभाग
	एकूण एकंदर		११००.००	

“प्रपत्र ब”

भात, सोयाबीन, कापूस व तूर पिकांच्या कीड रोग सर्वेक्षणासाठी विभागनिहाय/ जिल्हानिहाय आवश्यक कीड सर्वेक्षक, कृषि पर्यवेक्षक व संगणक प्रचालकांचा तपशील

विभाग	जिल्हा	तालुके (संख्या)	कीड सर्वेक्षक (संख्या)	कृषि पर्यवेक्षक (संख्या)
ठाणे	पालघर	८		
	ठाणे	५	२७	३
	रायगड	१५	२५	४
	रत्नागिरी	९	१५	३
	सिंधुदुर्ग	८	१३	२
ठाणे एकूण	५	४५	८०	१२
नाशिक	नाशिक	१५	२०	२
	धुळे	४	१५	१
	नंदूरबार	६	१४	१
	जळगांव	१५	३६	३
नाशिक एकूण	४	४०	८५	७
पुणे	पुणे	१३	१२	१
	अहमदनगर	१४	२१	२
	सोलापूर	११	२	१
पुणे एकूण	३	३८	३५	४
कोल्हापूर	सातारा	११	११	१
	सांगली	१०	८	१
	कोल्हापूर	१२	२०	३
कोल्हापूर एकूण	३	३३	३९	५
औरंगाबाद	औरंगाबाद	९	३५	३
	जालना	८	३४	४
	बीड	११	४२	३
औरंगाबाद एकूण	३	२८	१११	१०
लातूर	लातूर	१०	२६	३
	उस्मानाबाद	८	१३	१
	परभणी	९	२९	३
	हिंगोली	५	२२	२
	नांदेड	१६	४३	४
लातूर एकूण	५	४८	१३३	१३
अमरावती	अमरावती	१४	४३	४
	बुलढाणा	१३	४२	३
	अकोला	७	२७	२
	वाशिम	६	२६	२
	यवतमाळ	१६	५९	४
अमरावती एकूण	५	५६	१९७	१५
नागपूर	चंद्रपूर	१५	३४	४
	गडचिरोली	१२	१५	३
	वर्धा	८	२९	३
	नागपूर	१३	३५	४
	भंडारा	७	१४	२
	गोंदीया	८	१६	२
नागपूर एकूण	६	६३	१४३	१८
राज्य एकूण	३४	३५१	८२३	८४

“प्रपत्र ब”

हरभरा पिकाच्या कीड रोग सर्वेक्षणासाठी विभागनिहाय/ जिल्हानिहाय आवश्यक कीड सर्वेक्षक, कृषि पर्यवेक्षक व संगणक प्रचालकांचा तपशील

विभाग	जिल्हा	तालुके (संख्या)	कीड सर्वेक्षक (संख्या)	कृषि पर्यवेक्षक (संख्या)
नाशिक	नाशिक	१५	१३	१
	धुळे	४	७	१
	नंदूरबार	६	७	१
	जळगांव	१५	१६	२
नाशिक एकूण	४	४०	४३	५
पुणे	पुणे	१३	१२	१
	अहमदनगर	१४	२१	२
	सोलापूर	११	१५	१
पुणे एकूण	३	३८	४८	४
कोल्हापूर	सातारा	१०	८	१
	सांगली	१०	७	१
	कोल्हापूर	९	२	१
कोल्हापूर एकूण	३	२९	१७	३
औरंगाबाद	औरंगाबाद	९	१२	१
	जालना	८	११	१
	बीड	११	१८	२
औरंगाबाद एकूण	३	२८	४१	४
लातूर	लातूर	१०	३२	३
	उस्मानाबाद	८	२२	२
	परभणी	९	१६	२
	हिंगोली	५	१४	१
	नांदेड	१६	३२	३
लातूर एकूण	५	४८	११६	११
अमरावती	अमरावती	१४	३२	२
	बुलढाणा	१३	३३	३
	अकोला	७	२८	२
	वाशिम	६	२३	२
	यवतमाळ	१६	३४	४
अमरावती एकूण	५	५६	१५०	१३
नागपूर	चंद्रपूर	१५	१२	१
	गडचिरोली	१२	१	१
	वर्धा	८	१२	१
	नागपूर	१३	२३	२
	भंडारा	७	४	१
	गोंदीया	८	२	१
नागपूर एकूण	६	६३	५४	७
राज्य एकूण	२९	३०२	४६९	४७

मासिक प्रगती अहवाल
पिकांवरील कीड रोग सर्वेक्षण व सल्ला प्रकल्प (क्रॉपसॅप) २०१६-१७

माहे : अखेर
रु.हजारात

अ. क्र.	विभाग/ संस्था	जिल्हा	उप विभाग संख्या	तालुके संख्या	कीड सर्वेक्षक वेतन रु.१०७२० प्रती महिना प्रती कीड सर्वेक्षक याप्रमाणे								संगणक प्रणाली मदतनीस यांचे वेतन वि.कृ.स.सं यांचे कार्यालयात प्रत्येकी एक सं.प्र.व्य. ८ महिन्यांसाठी (ठाणे विभाग ४.५ महिन्यांसाठी) रु.१४४५० प्रति महिना याप्रमाणे				राज्यस्तरीय कक्षासाठी लेखापाल रु १२२५० प्रति महिना याप्रमाणे १२ महिन्यांसाठी	
					सोयाबीन-कापूस- भात व तूर पिकांकरीता ६ महिन्यांकरीता (कोकण विभाग ४.५ महिने) एकूण ८२३ कीड सर्वेक्षकांसाठी				हरभरा पिकांकरीता १.५ महिन्यांकरीता एकूण ४६९ कीड सर्वेक्षकांसाठी				भौतिक		आर्थिक		आर्थिक	
					भौतिक		आर्थिक		भौतिक		आर्थिक		भौतिक		आर्थिक		आर्थिक	
					लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९
१	ठाणे	पालघर	२	८	१६		८५७.८२५		०		०.०००		०		०.०००		०.०००	
२		ठाणे	१	५	११		५८८.५००		०		०.०००		०		०.०००		०.०००	
३		रायगड	४	१५	२५		१३३७.५००		०		०.०००		०		०.०००		०.०००	
४		रत्नागिरी	३	९	१५		८०२.५००		०		०.०००		०		०.०००		०.०००	
५		सिंधुदुर्ग	२	८	१३		६९५.५००		०		०.०००		०		०.०००		०.०००	
		विभाग स्तर			०		०.०००		०		०.०००		१		७२.२५०		०.०००	
ठाणे विभाग		५	१२	४५	८०	०	४२८१.८२५	०.०००	०	०	०.०००	०.०००	१	०	७२.२५०	०.०००	०.०००	०.०००
६	नाशिक	नाशिक	४	१५	२०		१२८४.०००		१३		२०८.६५०		०		०.०००		०.०००	
७		धुळे	१	४	१५		९६३.०००		७		११२.३५०		०		०.०००		०.०००	
८		नंदूरबार	२	६	१४		८९८.८००		७		११२.३५०		०		०.०००		०.०००	
९		जळगांव	३	१५	३६		२३११.२००		१६		२५६.८००		०		०.०००		०.०००	
		विभाग स्तर			०		०.०००		०		०.०००		१		१२२.८२५		०.०००	
नाशिक विभाग		४	१०	४०	८५	०	५४५७.०००	०.०००	४३	०	६९०.१५०	०.०००	१	०	१२२.८२५	०.०००	०.०००	०.०००
१०	पुणे	पुणे	३	१३	१२		७७०.४००		१२		१९२.६००		०		०.०००		१४७.०००	
११		अहमदनगर	४	१४	२१		१३४८.२००		२१		३३७.०५०		०		०.०००		०.०००	
१२		सोलापूर	३	११	२		१२८.४००		१५		२४०.७५०		०		०.०००		०.०००	
		विभाग स्तर				०		०.०००		०		०.०००		१		१२२.८२५		०.०००
पुणे विभाग		३	१०	३८	३५	०	२२४७.०००	०.०००	४८	०	७७०.४००	०.०००	१	०	१२२.८२५	०.०००	१४७.०००	०.०००
१३	कोल्हापूर	सातारा	४	११	११		७०६.२००		८		१२८.४००		०		०.०००		०.०००	
१४		सांगली	३	१०	८		५१३.६००		७		११२.३५०		०		०.०००		०.०००	
१५		कोल्हापूर	३	१२	२०		१२८४.०००		२		३२.१००		०		०.०००		०.०००	
		विभाग स्तर	०	०	०		०.०००		०		०.०००		१		१२२.८२५		०.०००	
कोल्हापूर विभाग		३	१०	३३	३९	०	२५०३.८००	०.०००	१७	०	२७२.८५०	०.०००	१	०	१२२.८२५	०.०००	०.०००	०.०००
१६	औरंगाबाद	औरंगाबाद	३	९	३५		२२४७.०००		१२		१९२.६००		०		०.०००		०.०००	
१७		जालना	२	८	३४		२१८२.८००		११		१७६.५५०		०		०.०००		०.०००	
१८		बीड	३	११	४२		२६९६.४००		१८		२८८.९००		०		०.०००		०.०००	
		विभाग स्तर	०	०	०		०.०००		०		०.०००		१		१२२.८२५		०.०००	
औरंगाबाद विभाग		३	८	२८	१११	०	७१२६.२००	०.०००	४१	०	६५८.०५०	०.०००	१	०	१२२.८२५	०.०००	०.०००	०.०००
१९	लातूर	लातूर	२	१०	२६		१६६९.२००		३२		५१३.६००		०		०.०००		०.०००	
२०		उस्मानाबाद	२	८	१३		८३४.६००		२२		३५३.१००		०		०.०००		०.०००	
२१		परभणी	१	९	२९		१८६१.८००		१६		२५६.८००		०		०.०००		०.०००	
२२		हिंगोली	१	५	२२		१४१२.४००		१४		२२४.७००		०		०.०००		०.०००	
२३		नांदेड	३	१६	४३		२७६०.६००		३२		५१३.६००		०		०.०००		०.०००	
		विभाग स्तर			०		०.०००		०		०.०००		१		१२२.८२५		०.०००	
लातूर विभाग		५	९	४८	१३३	०	८५३८.६००	०.०००	११६	०	१८६१.८००	०.०००	१	०	१२२.८२५	०.०००	०.०००	०.०००

मासिक प्रगती अहवाल
पिकांवरील कीड रोग सर्वेक्षण व सल्ला प्रकल्प (क्रॉपसॅप) २०१६-१७

माहे : अखेर
र.हजारात

अ. क्र.	विभाग/ संस्था	जिल्हा	उप विभाग संख्या	तालुके संख्या	कीड सर्वेक्षक वेतन रु.१०७२० प्रती महिना प्रती कीड सर्वेक्षक याप्रमाणे								संगणक प्रणाली मदतनीस यांचे वेतन वि.कृ.स.सं यांचे कार्यालयात प्रत्येकी एक सं.प्र.व्य. ८ महिन्यांसाठी (ठाणे विभाग ४.५ महिन्यांसाठी) रु.१४४५० प्रति महिना याप्रमाणे				राज्यस्तरीय कक्षासाठी लेखापाल रु १२२५० प्रति महिना याप्रमाणे १२ महिन्यांसाठी	
					सोयाबीन-कापूस- भात व तूर पिकांकरीता ६ महिन्यांकरीता (कोकण विभाग ४.५ महिने) एकूण ८२३ कीड सर्वेक्षकांसाठी				हरभरा पिकांकरीता १.५ महिन्यांकरीता एकूण ४६९ कीड सर्वेक्षकांसाठी				भौतिक		आर्थिक		आर्थिक	
					भौतिक		आर्थिक		भौतिक		आर्थिक		भौतिक		आर्थिक		आर्थिक	
					लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९
२४	अमरावती	अमरावती	३	१४	४३	२७६०.६००			३२		५१३.६००		०		०.०००		०.०००	
२५		बुलढाणा	३	१३	४२	२६९६.४००			३३		५२९.६५०		०		०.०००		०.०००	
२६		अकोला	२	७	२७	१७३३.४००			२८		४४९.४००		०		०.०००		०.०००	
२७		वाशिम	१	६	२६	१६६९.२००			२३		३६९.१५०		०		०.०००		०.०००	
२८		यवतमाळ	४	१६	५९	३७८७.८००			३४		५४५.७००		०		०.०००		०.०००	
		विभाग स्तर				०	०.०००			०		०.०००		१		१२२.८२५		०.०००
अमरावती विभाग		५	१३	५६	१९७	०	१२६४७.४००	०.०००	१५०	०	२४०७.५००	०.०००	१	०	१२२.८२५	०.०००	०.०००	०.०००
२९	नागपूर	चंद्रपूर	४	१५	३४	२१८२.८००			१२		१९२.६००		०		०.०००		०.०००	
३०		गडचिरोली	३	१२	१५	९६३.०००			१		१६.०५०		०		०.०००		०.०००	
३१		वर्धा	३	८	२९	१८६१.८००			१२		१९२.६००		०		०.०००		०.०००	
३२		नागपूर	४	१३	३५	२२४७.०००			२३		३६९.१५०		०		०.०००		०.०००	
३३		भंडारा	२	७	१४	८९८.८००			४		६४.२००		०		०.०००		०.०००	
३४		गोंदीया	२	८	१६	१०२७.२००			२		३२.१००		०		०.०००		०.०००	
	विभाग स्तर				०	०.०००			०		०.०००		१		१२२.८२५		०.०००	
नागपूर विभाग		६	१८	६३	१४३	०	९१८०.६००	०.०००	५४	०	८६६.७००	०.०००	१	०	१२२.८२५	०.०००	०.०००	०.०००
३५	कृषि आयुक्तालय स्तर				०	०.०००					०.०००				०.०००		०.०००	
एकूण कृषि विभाग		३४	९०	३५१	८२३	०	५१९८२.४२५	०.०००	४६९	०	७५२७.४५०	०.०००	८	०	९३२.०२५	०.०००	१४७.०००	०.०००
३६	एनसीआयपीएम, नवी दिल्ली					०.०००					०.०००				०.०००		०.०००	
३७	एमएयु, परभणी					०.०००					०.०००				०.०००		०.०००	
३८	एमपीकेव्ही, राहुरी					०.०००					०.०००				०.०००		०.०००	
३९	डॉ.पीडीकेव्ही, अकोला					०.०००					०.०००				०.०००		०.०००	
४०	डॉ. बीएसकेकेव्ही, दापोली					०.०००					०.०००				०.०००		०.०००	
४१	डीएसआर, इंदोर					०.०००					०.०००				०.०००		०.०००	
४२	सीआयसीआर, नागपूर					०.०००					०.०००				०.०००		०.०००	
४३	आयआयपीआर, कानपूर					०.०००					०.०००				०.०००		०.०००	
४४	सीआरआरआय, कटक					०.०००					०.०००				०.०००		०.०००	
४५	क्रीडा, हैद्राबाद					०.०००					०.०००				०.०००		०.०००	
४६	एनआयपीएचएम, हैद्राबाद					०.०००					०.०००				०.०००		०.०००	
४७	एनआयसी, पुणे					०.०००					०.०००				०.०००		०.०००	
एकूण संस्था			०	०	०	०.०००	०.०००	०	०	०.०००	०.०००	०	०	०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	०.०००
एकूण राज्य			९०	३५१	८२३	०	५१९८२.४२५	०.०००	४६९	०	७५२७.४५०	०.०००	८	०	९३२.०२५	०.०००	१४७.०००	०.०००

मासिक प्रगती अहवाल

पिकांवरील कीड रोग सर्वेक्षण व सल्ला प्रकल्प (क्रॉपसॅप) २०१६-१७

माहे : अखेर

रु.हजारात

अ. क्र.	विभाग/ संस्था	जिल्हा	उप विभाग संख्या	तालुके संख्या	सहभागी संस्थांकरिता संशोधन सहयोगी रु. ३८०००/- कींवा ४००००/- प्रती महिना अधिक घरभाडे भत्ता याप्रमाणे		सहभागी संस्थांकरिता संगणक ऑपरिटर रु. ८५००/- प्रती महिना याप्रमाणे		एनसीआयपीएम नवी दिल्ली येथील इंटरनेट सर्व्हरच्या व्यवस्थापनासाठी सर्व्हर सपोर्टर रु २५००० प्रति महिना याप्रमाणे १२ महिन्यांसाठी		कीड रोग सर्वेक्षण व सल्ला चमुसाठी कृषि विद्यापीठात प्रशिक्षण आयोजित करणे रु. ३५०/- प्रती प्रशिक्षणार्थी प्रती दिन याप्रमाणे							
					आर्थिक		आर्थिक		आर्थिक		भौतिक		आर्थिक		भौतिक		आर्थिक	
					लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य
					२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३
१	२	३	४	५	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३
१	ठाणे	पालघर	२	८	०.०००						१८				०		०.०००	
२		ठाणे	१	५	०.०००						१२				०		०.०००	
३		रायगड	४	१५	०.०००						२९				०		०.०००	
४		रत्नागिरी	३	९	०.०००						१८				०		०.०००	
५		सिंधुदुर्ग	२	८	०.०००						१५				०		०.०००	
		विभाग स्तर			०.०००						०		१२८.८००		०		०.०००	
ठाणे विभाग		५	१२	४५	०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	९२	०	१२८.८००	०.०००	०	०	०.०००	०.०००
६	नाशिक	नाशिक	४	१५	०.०००						२२				१४			
७		धुळे	१	४	०.०००						१६				८			
८		नंदूरबार	२	६	०.०००						१५				८			
९		जळगांव	३	१५	०.०००						३९				१८			
		विभाग स्तर			०.०००						०		१२८.८००		०		१६.८००	
नाशिक विभाग		४	१०	४०	०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	९२	०	१२८.८००	०.०००	४८	०	१६.८००	०.०००
१०	पुणे	पुणे	३	१३	०.०००		१२०.०००				१३				१३			
११		अहमदनगर	४	१४	०.०००						२३				२३			
१२		सोलापूर	३	११	०.०००						३				१६			
		विभाग स्तर			०.०००						०		५४.६००		०		१८.२००	
पुणे विभाग		३	१०	३८	०.०००	०.०००	१२०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	३९	०	५४.६००	०.०००	५२	०	१८.२००	०.०००
१३	कोल्हापूर	सातारा	४	११	०.०००						१२				९			
१४		सांगली	३	१०	०.०००						९				८			
१५		कोल्हापूर	३	१२	०.०००						२३				३			
		विभाग स्तर	०	०	०.०००						०		६१.६००		०		७.०००	
कोल्हापूर विभाग		३	१०	३३	०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	४४	०	६१.६००	०.०००	२०	०	७.०००	०.०००
१६	औरंगाबाद	औरंगाबाद	३	९	०.०००						३८				१३			
१७		जालना	२	८	०.०००						३८				१२			
१८		बीड	३	११	०.०००						४५				२०			
		विभाग स्तर	०	०	०.०००						०		१६९.४००		०		१५.७५०	
औरंगाबाद विभाग		३	८	२८	०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	१२१	०	१६९.४००	०.०००	४५	०	१५.७५०	०.०००
१९	लातूर	लातूर	२	१०	०.०००						२९				३५			
२०		उस्मानाबाद	२	८	०.०००						१४				२४			
२१		परभणी	१	९	०.०००						३२				१८			
२२		हिंगोली	१	५	०.०००						२४				१५			
२३		नांदेड	३	१६	०.०००						४७				३५			
		विभाग स्तर			०.०००					०		२०४.४००		०		४४.४५०		
लातूर विभाग		५	९	४८	०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	१४६	०	२०४.४००	०.०००	१२७	०	४४.४५०	०.०००

मासिक प्रगती अहवाल

पिकांवरील कीड रोग सर्वेक्षण व सल्ला प्रकल्प (क्रॉपसॅप) २०१६-१७

माहे : अखेर

रु.हजारात

अ. क्र.	विभाग/ संस्था	जिल्हा	उप विभाग संख्या	तालुके संख्या	सहभागी संस्थांकरिता संशोधन सहयोगी रु. ३८०००/- कींवा ४००००/- प्रती महिना अधिक घरभाडे भत्ता याप्रमाणे		सहभागी संस्थांकरिता संगणक ऑपररेटर रु. ८५००/- प्रती महिना याप्रमाणे		एनसीआयपीएम नवी दिल्ली येथील इंटरनेट सर्व्हरच्या व्यवस्थापनासाठी सर्व्हर सपोर्टर रु २५००० प्रति महिना याप्रमाणे १२ महिन्यांसाठी		कीड रोग सर्वेक्षण व सल्ला चमुसाठी कृषि विद्यापीठात प्रशिक्षण आयोजित करणे रु. ३५०/- प्रती प्रशिक्षणार्थी प्रती दिन याप्रमाणे				हरभरा पिकासाठी एक दिवसाचे प्रशिक्षण आयोजित करणे ४६९ किड सर्वेक्षक व ४७ कृषि पर्यवेक्षक करीता (एकुण ५१६)			
					आर्थिक		आर्थिक		आर्थिक		भौतिक		आर्थिक		भौतिक		आर्थिक	
					लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य
१	२	३	४	५	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३
२४	अमरावती	अमरावती	३	१४	०.०००						४७				३४			
२५		बुलढाणा	३	१३	०.०००						४५				३६			
२६		अकोला	२	७	०.०००						२९				३०			
२७		वाशिम	१	६	०.०००						२८				२५			
२८		यवतमाळ	४	१६	०.०००						६३				३८			
		विभाग स्तर				०.०००					०		२९६.८००		०	५७.०५०		
अमरावती विभाग		५	१३	५६	०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	२१२	०	२९६.८००	०.०००	१६३	०	५७.०५०	०.०००
२९	नागपूर	चंद्रपूर	४	१५	०.०००						३८				१३			
३०		गडचिरोली	३	१२	०.०००						१८				२			
३१		वर्धा	३	८	०.०००						३२				१३			
३२		नागपूर	४	१३	०.०००						३९				२५			
३३		भंडारा	२	७	०.०००						१६				५			
३४		गोंदीया	२	८	०.०००						१८				३			
	विभाग स्तर				०.०००					०		२२५.४००		०	२१.३५०			
नागपूर विभाग		६	१८	६३	०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	१६१	०	२२५.४००	०.०००	६१	०	२१.३५०	०.०००
३५	कृषि आयुक्तालय स्तर										०		०.०००		०		०.०००	
एकूण कृषि विभाग		३४	९०	३५१	०.०००	०.०००	१२०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	९०७	०	१२६९.८००	०.०००	५१६	०	१८०.६००	०.०००
३६	एनसीआयपीएम, नवी दिल्ली				६२४.०००		०.०००		३००.०००						०.०००			
३७	एमएयु, परभणी				४३२.०००		७६.५००								०.०००			
३८	एमपीकेव्ही, राहुरी				१५५५.२००		७६.५००								०.०००			
३९	डॉ.पीडीकेव्ही, अकोला				८६४.०००		१५३.०००								०.०००			
४०	डॉ. बीएसकेकेव्ही, दापोली				२८८.०००		५१.०००								०.०००			
४१	डीएसआर, इंदोर				२८८.०००		५१.०००								०.०००			
४२	सीआयसीआर, नागपूर				२८८.०००		५१.०००								०.०००			
४३	आयआयपीआर, कानपूर				२८८.०००		५१.०००								०.०००			
४४	सीआरआरआय, कटक				३१२.०००		५१.०००								०.०००			
४५	क्रीडा, हैद्राबाद				४६८.०००		७६.५००								०.०००			
४६	एनआयपीएचएम, हैद्राबाद				०.०००		०.०००								०.०००			
४७	एनआयसी, पुणे				०.०००		०.०००								०.०००			
एकूण संस्था		०	०	५४०७.२००	०.०००	६३७.५००	०.०००	३००.०००	०.०००	०.०००	०	०	०.०००	०.०००	०	०	०.०००	०.०००
एकूण राज्य		९०	३५१	५४०७.२००	०.०००	७५७.५००	०.०००	३००.०००	०.०००	०.०००	९०७	०	१२६९.८००	०.०००	५१६	०	१८०.६००	०.०००

मासिक प्रगती अहवाल
पिकांवरील कीड रोग सर्वेक्षण व सल्ला प्रकल्प (क्रॉपसेप) २०१६-१७

माहे : अखेर

रु.हजारात

अ. क्र.	विभाग/ संस्था	जिल्हा	उप विभाग संख्या	तालुके संख्या	मास्टर ट्रेनर प्रशिक्षण कृषि विभाग ४३० कर्मचारी, (९० उप विभागीय कृषि अधिकारी, व ३४ जिल्हांचे प्रती जिल्हा १० कर्मचारी याप्रमाणे) तसेच ३४ जिल्हांचे कृषि विदयापीठ प्रतिनिधी असे एकूण ४६४ अधिकारी रु. १०००/- प्रती कर्मचारी प्रमाणे दोन दिवसाचे कृषि विद्यापीठात प्रशिक्षण आयोजित करणे				ताकूअ, उविकूअ, जिअकअ व विकूससं यांचेसाठी विभागस्तरीय कार्यशाळेचे आयोजन करणे रु. ५००/- प्रती अधिकारी याप्रमाणे		राष्ट्रीय वनस्पती आरोग्य व्यवस्थापन संस्था येथे आयपीएम गाव संबंधीत कृषि सहाय्यकांसाठी पाच दिवसीय प्रशिक्षण रु.५०००/- प्रति कृषि सहाय्यक याप्रमाणे				कीड सर्वेक्षकांसाठी सोयाबीन, कापूस, तूर, भात व हरभरा पिकांकरीता फेरोमेन ट्रॅप्स व ल्युर्स		ऑनलाईन माहिती भरण्यासाठी नवीन बार्बीचा अंतर्भाव करून नवीन जीआयएस नकाशासह संगणक प्रणाली तयार करणे तसेच आवश्यकतेनुसार सुधारणा करणे.		
					भौतिक		आर्थिक		आर्थिक		भौतिक		आर्थिक		आर्थिक		आर्थिक		
					लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष
१	२	३	४	५	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७	
१	ठाणे	पालघर	२	८	१३						२								
२		ठाणे	१	५	१२						२								
३		रायगड	४	१५	१५						२								
४		रत्नागिरी	३	९	१४						२								
५		सिंधुदुर्ग	२	८	१३						२								
		विभाग स्तर					६७.०००		३१.५००						१६०.०००				
ठाणे विभाग		५	१२	४५	६७	०	६७.०००	०.०००	३१.५००	०.०००	१०	०	०.०००	०.०००	१६०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	
६	नाशिक	नाशिक	४	१५	१५						२								
७		धुळे	१	४	१२						२								
८		नंदूरबार	२	६	१३						२								
९		जळगांव	३	१५	१४						२								
		विभाग स्तर						५४.०००		२७.५००						४८९.५००			
नाशिक विभाग		४	१०	४०	५४	०	५४.०००	०.०००	२७.५००	०.०००	८	०	०.०००	०.०००	४८९.५००	०.०००	०.०००	०.०००	
१०	पुणे	पुणे	३	१३	१४						२								
११		अहमदनगर	४	१४	१५						२								
१२		सोलापूर	३	११	१४						२								
		विभाग स्तर						४३.०००		२६.०००						२४७.०००			
पुणे विभाग		३	१०	३८	४३	०	४३.०००	०.०००	२६.०००	०.०००	६	०	०.०००	०.०००	२४७.०००	०.०००	०.०००	०.०००	
१३	कोल्हापूर	सातारा	४	११	१५						२								
१४		सांगली	३	१०	१४						२								
१५		कोल्हापूर	३	१२	१४						२								
		विभाग स्तर	०	०				४३.०००		२३.५००						२२०.५००			
कोल्हापूर विभाग		३	१०	३३	४३	०	४३.०००	०.०००	२३.५००	०.०००	६	०	०.०००	०.०००	२२०.५००	०.०००	०.०००	०.०००	
१६	औरंगाबाद	औरंगाबाद	३	९	१४						२								
१७		जालना	२	८	१३						२								
१८		बीड	३	११	१४						२								
		विभाग स्तर	०	०				४१.०००		२०.०००						६१६.५००			
औरंगाबाद विभाग		३	८	२८	४१	०	४१.०००	०.०००	२०.०००	०.०००	६	०	०.०००	०.०००	६१६.५००	०.०००	०.०००	०.०००	
१९	लातूर	लातूर	२	१०	१३						२								
२०		उस्मानाबाद	२	८	१३						२								
२१		परभणी	१	९	१२						२								
२२		हिंगोली	१	५	१२						२								
२३		नांदेड	३	१६	१४						२								
		विभाग स्तर						६४.०००		३१.५००						८३९.०००			
लातूर विभाग		५	९	४८	६४	०	६४.०००	०.०००	३१.५००	०.०००	१०	०	०.०००	०.०००	८३९.०००	०.०००	०.०००	०.०००	

मासिक प्रगती अहवाल

पिकांवरील कीड रोग सर्वेक्षण व सल्ला प्रकल्प (क्रॉपसॅप) २०१६-१७

माहे :

अखेर

रु.हजारात

अ. क्र.	विभाग/ संस्था	जिल्हा	उप विभाग संख्या	तालुके संख्या	मास्टर ट्रेनर प्रशिक्षण कृषि विभाग ४३० कर्मचारी, (९० उप विभागीय कृषि अधिकारी, व ३४ जिल्हांचे प्रती जिल्हा १० कर्मचारी याप्रमाणे) तसेच ३४ जिल्हांचे कृषि विद्यापीठ प्रतिनिधी असे एकूण ४६४ अधिकारी रु. १०००/- प्रती कर्मचारी प्रमाणे दोन दिवसाचे कृषि विद्यापीठात प्रशिक्षण आयोजित करणे				ताकूअ, उविकूअ, जिअकअ व विकूसस यांचेसाठी विभागस्तरीय कार्यशाळेचे आयोजन करणे रु. ५००/- प्रती अधिकारी याप्रमाणे		राष्ट्रीय वनस्पती आरोग्य व्यवस्थापन संस्था येथे आयपीएम गाव संबंधीत कृषि सहाय्यकांसाठी पाच दिवसीय प्रशिक्षण रु.५०००/- प्रति कृषि सहाय्यक याप्रमाणे				कीड सर्वेक्षकांसाठी सोयाबीन, कापूस, तूर, भात व हरभरा पिकांकरीता फेरोमेन ट्रॅप्स व ल्युर्स		ऑनलाईन माहिती भरण्यासाठी नवीन बाबींचा अंतर्भाव करून नवीन जीआयएस नकाशासह संगणक प्रणाली तयार करणे तसेच आवश्यकतेनुसार सुधारणा करणे.	
					भौतिक		आर्थिक		आर्थिक		भौतिक		आर्थिक		आर्थिक		आर्थिक	
					लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य
१	२	३	४	५	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७
२४	अमरावती	अमरावती	३	१४	१४						३							
२५		बुलढाणा	३	१३	१४						२							
२६		अकोला	२	७	१३						२							
२७		वाशिम	१	६	१२						२							
२८		यवतमाळ	४	१६	१५						२							
		विभाग स्तर					६८.०००		३७.५००							१२१०.०००		
अमरावती विभाग		५	१३	५६	६८	०	६८.०००	०.०००	३७.५००	०.०००	११	०	०.०००	०.०००	१२१०.०००	०.०००	०.०००	०.०००
२९	नागपूर	चंद्रपूर	४	१५	१५						२							
३०		गडचिरोली	३	१२	१४						२							
३१		वर्धा	३	८	१४						२							
३२		नागपूर	४	१३	१५						३							
३३		भंडारा	२	७	१३						२							
३४		गोंदीया	२	८	१३						२							
	विभाग स्तर					८४.०००		४४.०००							७९६.०००			
नागपूर विभाग		६	१८	६३	८४	०	८४.०००	०.०००	४४.०००	०.०००	१३	०	०.०००	०.०००	७९६.०००	०.०००	०.०००	०.०००
३५	कृषि आयुक्तालय स्तर					०.०००							०.०००					
एकूण कृषि विभाग		३४	९०	३५१	४६४	०	४६४.०००	०.०००	२४१.५००	०.०००	७०	०	०.०००	०.०००	४५७८.५००	०.०००	०.०००	०.०००
३६	एनसीआयपीएम, नवी दिल्ली					०.०००							०.०००				०.०००	
३७	एमएयु, परभणी					०.०००							०.०००				०.०००	
३८	एमपीकेव्ही, राहुरी					०.०००							०.०००				०.०००	
३९	डॉ.पीडीकेव्ही, अकोला					०.०००							०.०००				०.०००	
४०	डॉ. बीएसकेकेव्ही, दापोली					०.०००							०.०००				०.०००	
४१	डीएसआर, इंदोर					०.०००							०.०००				०.०००	
४२	सीआयसीआर, नागपूर					०.०००							०.०००				०.०००	
४३	आयआयपीआर, कानपूर					०.०००							०.०००				०.०००	
४४	सीआरआरआय, कटक					०.०००							०.०००				०.०००	
४५	क्रीडा, हैद्राबाद					०.०००							०.०००				०.०००	
४६	एनआयपीएचएम, हैद्राबाद					०.०००							३५०.०००				०.०००	
४७	एनआयसी, पुणे					०.०००							०.०००				२५५६.०००	
एकूण संस्था		०	०	०	०	०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	०	०	३५०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	२५५६.०००	०.०००
एकूण राज्य		९०	३५१	४६४	४६४	०	४६४.०००	०.०००	२४१.५००	०.०००	७०	०	३५०.०००	०.०००	४५७८.५००	०.०००	२५५६.०००	०.०००

मासिक प्रगती अहवाल

पिकांवरील कीड रोग सर्वेक्षण व सल्ला प्रकल्प (क्रॉपसॅप) २०१६-१७

माहे : अखेर

र.हजारात

अ. क्र.	विभाग/ संस्था	जिल्हा	उप विभाग संख्या	तालुके संख्या	कापूस, सोयाबीन, भात, तूर व हरभरा पिकांसाठी प्रचार व प्रसिध्दी साहीत्य पोस्टर्स, घडीपत्रीका इतर इलेक्ट्रॉनिक मिडीया, वृत्तपत्रांद्वारे ३३ जिल्हयांमध्ये प्रसिध्दी देणे.				कापूस, सोयाबीन, भात, तूर व हरभरा पिकांसाठी आपत्कालिन परिस्थितीत जैविक / रासायनिक निविष्टांचा ५० टक्के किंवा रु.७५० प्रति हेक्टर प्रमाणे पुरवठा करणे				कृषि पर्यवेक्षक फिरतीसाठी मासिक भाडे तत्वावर वाहन घेणे. रु. २०,००० प्रती कृषि पर्यवेक्षक प्रती महिना याप्रमाणे							
					भौतिक		आर्थिक		भौतिक		आर्थिक		भौतिक		आर्थिक		भौतिक		आर्थिक	
					लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य
१	२	३	४	५	४८	४९	५०	५१	५२	५३	५४	५५	५६	५७	५८	५९	६०	६१	६२	६३
१	ठाणे	पालघर	२	८					५०				२		१८०.०००		०		०.०००	
२		ठाणे	१	५					७०				१		९०.०००		०		०.०००	
३		रायगड	४	१५					९०				४		३६०.०००		०		०.०००	
४		रत्नागिरी	३	९					६०				३		२७०.०००		०		०.०००	
५		सिंधुदुर्ग	२	८					५०				२		१८०.०००		०		०.०००	
		विभाग स्तर										२४०.०००	०		०.०००		०		०.०००	
ठाणे विभाग		५	१२	४५	०	०	०.०००	०.०००	३२०	०	२४०.०००	०.०००	१२	०	१०८०.०००	०.०००	०	०	०.०००	०.०००
६	नाशिक	नाशिक	४	१५					१७०				२		२४०.०००		१		३०.०००	
७		धुळे	१	४					२१०				१		१२०.०००		१		३०.०००	
८		नंदूरबार	२	६					१४०				१		१२०.०००		१		३०.०००	
९		जळगांव	३	१५					४२०				३		३६०.०००		२		६०.०००	
		विभाग स्तर										७०५.०००	०		०.०००		०		०.०००	
नाशिक विभाग		४	१०	४०	०	०	०.०००	०.०००	९४०	०	७०५.०००	०.०००	७	०	८४०.०००	०.०००	५	०	१५०.०००	०.०००
१०	पुणे	पुणे	३	१३					८०				१		१२०.०००		१		३०.०००	
११		अहमदनगर	४	१४					१९०				२		२४०.०००		२		६०.०००	
१२		सोलापूर	३	११					८०				१		१२०.०००		१		३०.०००	
		विभाग स्तर											२६२.५००	०		०.०००		०		०.०००
पुणे विभाग		३	१०	३८	०	०	०.०००	०.०००	३५०	०	२६२.५००	०.०००	४	०	४८०.०००	०.०००	४	०	१२०.०००	०.०००
१३	कोल्हापूर	सातारा	४	११					११०				१		१२०.०००		१		३०.०००	
१४		सांगली	३	१०					९०				१		१२०.०००		१		३०.०००	
१५		कोल्हापूर	३	१२					१३०				३		३६०.०००		१		३०.०००	
		विभाग स्तर	०	०									२४७.५००	०		०.०००		०		०.०००
कोल्हापूर विभाग		३	१०	३३	०	०	०.०००	०.०००	३३०	०	२४७.५००	०.०००	५	०	६००.०००	०.०००	३	०	९०.०००	०.०००
१६	औरंगाबाद	औरंगाबाद	३	९					४१०				३		३६०.०००		१		३०.०००	
१७		जालना	२	८					४१०				४		४८०.०००		१		३०.०००	
१८		बीड	३	११					५००				३		३६०.०००		२		६०.०००	
		विभाग स्तर	०	०									९९०.०००	०		०.०००		०		०.०००
औरंगाबाद विभाग		३	८	२८	०	०	०.०००	०.०००	१३२०	०	९९०.०००	०.०००	१०	०	१२००.०००	०.०००	४	०	१२०.०००	०.०००
१९	लातूर	लातूर	२	१०					५२०				३		३६०.०००		३		९०.०००	
२०		उस्मानाबाद	२	८					३४०				१		१२०.०००		२		६०.०००	
२१		परभणी	१	९					३६०				३		३६०.०००		२		६०.०००	
२२		हिंगोली	१	५					३३०				२		२४०.०००		१		३०.०००	
२३		नांदेड	३	१६					५५०				४		४८०.०००		३		९०.०००	
		विभाग स्तर										१५७५.०००	०		०.०००		०		०.०००	
लातूर विभाग		५	९	४८	०	०	०.०००	०.०००	२१००	०	१५७५.०००	०.०००	१३	०	१५६०.०००	०.०००	११	०	३३०.०००	०.०००

मासिक प्रगती अहवाल

पिकांवरील कीड रोग सर्वेक्षण व सल्ला प्रकल्प (क्रॉपसॅप) २०१६-१७

माहे : अखेर

रु.हजारात

अ. क्र.	विभाग/ संस्था	जिल्हा	उप विभाग संख्या	तालुके संख्या	कापूस, सोयाबीन, भात, तूर व हरभरा पिकांसाठी प्रचार व प्रसिध्दी साहीत्य पोस्टर्स, घडीपत्रीका इतर इलेक्ट्रॉनिक मिडीया, वृत्तपत्रांद्वारे ३३ जिल्हयांमध्ये प्रसिध्दी देणे.				कापूस, सोयाबीन, भात, तूर व हरभरा पिकांसाठी आपत्कालिन परिस्थितीत जैविक / रासायनिक निविष्टांचा ५० टक्के किंवा रु.७५० प्रति हेक्टर प्रमाणे पुरवठा करणे				कृषि पर्यवेक्षक फिरतीसाठी मासिक भाडे तत्वावर वाहन घेणे. रु. २०,००० प्रती कृषि पर्यवेक्षक प्रती महिना याप्रमाणे							
					भौतिक		आर्थिक		भौतिक		आर्थिक		सोयाबीन-कापूस-भात व तूर पिकांकरीता एकूण ७२ कृषि पर्यवेक्षक ६ महिन्यांकरीता (कोकण विभाग १२ कृषि पर्यवेक्षक ४.५ महिन्यांकरीता)		हरभरा पिकांकरीता एकूण ४५ कृषि पर्यवेक्षक १.५ महिन्यांकरीता					
					लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य
१	२	३	४	५	४८	४९	५०	५१	५२	५३	५४	५५	५६	५७	५८	५९	६०	६१	६२	६३
२४	अमरावती	अमरावती	३	१४					६२०				४		४८०.०००		२		६०.०००	
२५		बुलढाणा	३	१३					६४०				३		३६०.०००		३		९०.०००	
२६		अकोला	२	७					३७०				२		२४०.०००		२		६०.०००	
२७		वाशिम	१	६					३६०				२		२४०.०००		२		६०.०००	
२८		यवतमाळ	४	१६					७९०				४		४८०.०००		४		१२०.०००	
		विभाग स्तर										२०८५.०००		०		०.०००		०		०.०००
अमरावती विभाग		५	१३	५६	०	०	०.०००	०.०००	२७८०	०	२०८५.०००	०.०००	१५	०	१८००.०००	०.०००	१३	०	३९०.०००	०.०००
२९	नागपूर	चंद्रपूर	४	१५					३९०				४		४८०.०००		१		३०.०००	
३०		गडचिरोली	३	१२					१५०				३		३६०.०००		१		३०.०००	
३१		वर्धा	३	८					३८०				३		३६०.०००		१		३०.०००	
३२		नागपूर	४	१३					४६०				४		४८०.०००		२		६०.०००	
३३		भंडारा	२	७					१७०				२		२४०.०००		१		३०.०००	
३४		गोंदीया	२	८					१७०				२		२४०.०००		१		३०.०००	
	विभाग स्तर										१२९०.०००		०		०.०००		०		०.०००	
नागपूर विभाग		६	१८	६३	०	०	०.०००	०.०००	१७२०	०	१२९०.०००	०.०००	१८	०	२१६०.०००	०.०००	७	०	२१०.०००	०.०००
३५	कृषि आयुक्तालय स्तर				३४		२०००.०००		०						०.०००				०.०००	
एकूण कृषि विभाग		३४	९०	३५१	३४	०	२०००.०००	०.०००	९८६०	०	७३९५.०००	०.०००	८४	०	९७२०.०००	०.०००	४७	०	१४१०.०००	०.०००
३६	एनसीआयपीएम, नवी दिल्ली														०.०००				०.०००	
३७	एमएयु, परभणी														०.०००				०.०००	
३८	एमपीकेव्ही, राहुरी														०.०००				०.०००	
३९	डॉ.पीडीकेव्ही, अकोला														०.०००				०.०००	
४०	डॉ. बीएसकेकेव्ही, दापोली														०.०००				०.०००	
४१	डीएसआर, इंदोर														०.०००				०.०००	
४२	सीआयसीआर, नागपूर														०.०००				०.०००	
४३	आयआयपीआर, कानपूर														०.०००				०.०००	
४४	सीआरआरआय, कटक														०.०००				०.०००	
४५	क्रीडा, हैद्राबाद														०.०००				०.०००	
४६	एनआयपीएचएम, हैद्राबाद														०.०००				०.०००	
४७	एनआयसी, पुणे														०.०००				०.०००	
एकूण संस्था		०	०	०	०	०	०.०००	०.०००	०	०	०.०००	०.०००	०	०	०.०००	०.०००	०	०	०.०००	०.०००
एकूण राज्य		९०	३५१	३४	०	२०००.०००	०.०००	९८६०	०	७३९५.०००	०.०००	८४	०	९७२०.०००	०.०००	४७	०	१४१०.०००	०.०००	

मासिक प्रगती अहवाल
पिकांवरील कीड रोग सर्वेक्षण व सल्ला प्रकल्प (क्रॉपसॅप) २०१६-१७

माहे : अखेर
र.हजारात

अ. क्र.	विभाग/ संस्था	जिल्हा	उप विभाग संख्या	तालुके संख्या	सहभागी संस्थांसाठी प्रवास भत्ता (वाहन भाडेत्वावर घेणे, इंधन खर्च)		कीड सर्वेक्षण चमुसाठी आकस्मिक खर्च								मोबाईलद्वारे माहिती भरण्यासाठी कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षक यांना इंटरनेटसाठी आकस्मिक खर्च रु. ५००/- प्रती महिना याप्रमाणे									
							कापूस, सोयाबीन, भात व तूर पिकांसाठी रु. २५,०००/- प्रती कीड सर्वेक्षण चमु याप्रमाणे ८४ चमुंसाठी				हरभरा पिकाकरीता रु. ५,०००/- प्रती कीड सर्वेक्षण चमु याप्रमाणे ४५ चमुंसाठी				कापूस, सोयाबीन, भात व तूर साठी कोकण ५ महिने व इतर विभाग ६ महिने प्रमाणे एकूण ८२३ कीड सर्वेक्षक व ८४ कृषि पर्यवेक्षकांसाठी				हरभरा पिकाकरीता १.५ महिने याप्रमाणे एकूण ४६९ कीड सर्वेक्षक व ४७ कृषि पर्यवेक्षकांसाठी					
							आर्थिक		भौतिक		आर्थिक		भौतिक		आर्थिक		भौतिक		आर्थिक		भौतिक		आर्थिक	
							लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य
१	२	३	४	५	६४	६५	६६	६७	६८	६९	७०	७१	७२	७३	७४	७५	७६	७७	७८	७९	८०	८१		
१	ठाणे	पालघर	२	८			२	५०.०००		०		०.०००		१८	४५.०००		०		०.०००		०.०००			
२		ठाणे	१	५			१	२५.०००		०		०.०००		१२	३०.०००		०		०.०००		०.०००			
३		रायगड	४	१५			४	१००.०००		०		०.०००		२९	७२.५००		०		०.०००		०.०००			
४		रत्नागिरी	३	९			३	७५.०००		०		०.०००		१८	४५.०००		०		०.०००		०.०००			
५		सिंधुदुर्ग	२	८			२	५०.०००		०		०.०००		१५	३७.५००		०		०.०००		०.०००			
		विभाग स्तर					०	०.०००		०		०.०००		०	०.०००		०		०.०००		०.०००			
ठाणे विभाग		५	१२	४५	०.०००	०.०००	१२	०	३००.०००	०.०००	०	०	०.०००	०.०००	९२	०	२३०.०००	०.०००	०	०	०.०००	०.०००		
६	नाशिक	नाशिक	४	१५			२	५०.०००		१		५.०००		२२	६६.०००		१४		१०.५००					
७		धुळे	१	४			१	२५.०००		१		५.०००		१६	४८.०००		८		६.०००					
८		नंदूरबार	२	६			१	२५.०००		१		५.०००		१५	४५.०००		८		६.०००					
९		जळगांव	३	१५			३	७५.०००		३		१०.०००		३९	११७.०००		१८		१३.५००					
		विभाग स्तर					०	०.०००		०		०.०००		०	०.०००		०		०.०००					
नाशिक विभाग		४	१०	४०	०.०००	०.०००	७	०	१७५.०००	०.०००	५	०	२५.०००	०.०००	९२	०	२७६.०००	०.०००	४८	०	३६.०००	०.०००		
१०	पुणे	पुणे	३	१३			१	२५.०००		१		५.०००		१३	३९.०००		१३		९.७५०					
११		अहमदनगर	४	१४			२	५०.०००		२		१०.०००		२३	६९.०००		२३		१७.२५०					
१२		सोलापूर	३	११			१	२५.०००		१		५.०००		३	९.०००		१६		१२.०००					
		विभाग स्तर					०	०.०००		०		०.०००		०	०.०००		०		०.०००					
पुणे विभाग		३	१०	३८	०.०००	०.०००	४	०	१००.०००	०.०००	४	०	२०.०००	०.०००	३९	०	११७.०००	०.०००	५२	०	३९.०००	०.०००		
१३	कोल्हापूर	सातारा	४	११			१	२५.०००		१		५.०००		१२	३६.०००		९		६.७५०					
१४		सांगली	३	१०			१	२५.०००		१		५.०००		९	२७.०००		८		६.०००					
१५		कोल्हापूर	३	१२			३	७५.०००		१		५.०००		२३	६९.०००		३		२.२५०					
		विभाग स्तर	०	०			०	०.०००		०		०.०००		०	०.०००		०		०.०००					
कोल्हापूर विभाग		३	१०	३३	०.०००	०.०००	५	०	१२५.०००	०.०००	३	०	१५.०००	०.०००	४४	०	१३२.०००	०.०००	२०	०	१५.०००	०.०००		
१६	औरंगाबाद	औरंगाबाद	३	९			३	७५.०००		१		५.०००		३८	११४.०००		१३		९.७५०					
१७		जालना	२	८			४	१००.०००		१		५.०००		३८	११४.०००		१२		९.०००					
१८		बीड	३	११			३	७५.०००		२		१०.०००		४५	१३५.०००		२०		१५.०००					
		विभाग स्तर	०	०			०	०.०००		०		०.०००		०	०.०००		०		०.०००					
औरंगाबाद विभाग		३	८	२८	०.०००	०.०००	१०	०	२५०.०००	०.०००	४	०	२०.०००	०.०००	१२१	०	३६३.०००	०.०००	४५	०	३३.७५०	०.०००		
१९	लातूर	लातूर	२	१०			३	७५.०००		३		१५.०००		२९	८७.०००		३५		२६.२५०					
२०		उस्मानाबाद	२	८			१	२५.०००		२		१०.०००		१४	४२.०००		२४		१८.०००					
२१		परभणी	१	९			३	७५.०००		२		१०.०००		३२	९६.०००		१८		१३.५००					
२२		हिंगोली	१	५			२	५०.०००		१		५.०००		२४	७२.०००		१५		११.२५०					
२३		नांदेड	३	१६			४	१००.०००		३		१५.०००		४७	१४१.०००		३५		२६.२५०					
		विभाग स्तर					०	०.०००		०		०.०००		०	०.०००		०		०.०००					
लातूर विभाग		५	९	४८	०.०००	०.०००	१३	०	३२५.०००	०.०००	११	०	५५.०००	०.०००	१४६	०	४३८.०००	०.०००	१२७	०	९५.२५०	०.०००		

मासिक प्रगती अहवाल

पिकांवरील कीड रोग सर्वेक्षण व सल्ला प्रकल्प (क्रॉपसॅप) २०१६-१७

माहे : अखेर

र.हजारात

अ. क्र.	विभाग/ संस्था	जिल्हा	उप विभाग संख्या	तालुके संख्या	सहभागी संस्थांसाठी प्रवास भत्ता (वाहन भाडेतत्वावर घेणे, इंधन खर्च)		कीड सर्वेक्षण चमुसाठी आकस्मिक खर्च								मोबाईलद्वारे माहिती भरण्यासाठी कीड सर्वेक्षक व कृषि पर्यवेक्षक यांना इंटरनेटसाठी आकस्मिक खर्च रु. ५००/- प्रती महिना याप्रमाणे									
							कापूस, सोयाबीन, भात व तूर पिकांसाठी रु. २५,०००/- प्रती कीड सर्वेक्षण चमु याप्रमाणे ८४ चमुंसाठी				हरभरा पिकाकरीता रु. ५,०००/- प्रती कीड सर्वेक्षण चमु याप्रमाणे ४५ चमुंसाठी				कापूस, सोयाबीन, भात व तूर साठी कोकण ५ महिने व इतर विभाग ६ महिने प्रमाणे एकूण ८२३ कीड सर्वेक्षक व ८४ कृषि पर्यवेक्षकांसाठी				हरभरा पिकाकरीता १.५ महिने याप्रमाणे एकूण ४६९ कीड सर्वेक्षक व ४७ कृषि पर्यवेक्षकांसाठी					
							आर्थिक		भौतिक		आर्थिक		भौतिक		आर्थिक		भौतिक		आर्थिक		भौतिक		आर्थिक	
							लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य
१	२	३	४	५	६४	६५	६६	६७	६८	६९	७०	७१	७२	७३	७४	७५	७६	७७	७८	७९	८०	८१		
२४	अमरावती	अमरावती	३	१४			४	१००.०००		२	१०.०००		४७	१४१.०००		३४	२५.५००							
२५		बुलढाणा	३	१३			३	७५.०००		३	१५.०००		४५	१३५.०००		३६	२७.०००							
२६		अकोला	२	७			२	५०.०००		२	१०.०००		२९	८७.०००		३०	२२.५००							
२७		वाशिम	१	६			२	५०.०००		२	१०.०००		२८	८४.०००		२५	१८.७५०							
२८		यवतमाळ	४	१६			४	१००.०००		४	२०.०००		६३	१८९.०००		३८	२८.५००							
		विभाग स्तर					०	०.०००		०	०.०००		०	०.०००		०	०.०००							
अमरावती विभाग		५	१३	५६	०.०००	०.०००	१५	३७५.०००	०.०००	१३	०	६५.०००	०.०००	२१२	०	६३६.०००	०.०००	१६३	०	१२२.२५०	०.०००			
२९	नागपूर	चंद्रपूर	४	१५			४	१००.०००		१	५.०००		३८	११४.०००		१३	९.७५०							
३०		गडचिरोली	३	१२			३	७५.०००		१	५.०००		१८	५४.०००		२	१.५००							
३१		वर्धा	३	८			३	७५.०००		१	५.०००		३२	९६.०००		१३	९.७५०							
३२		नागपूर	४	१३			४	१००.०००		२	१०.०००		३९	११७.०००		२५	१८.७५०							
३३		मंडारा	२	७			२	५०.०००		१	५.०००		१६	४८.०००		५	३.७५०							
३४		गोंदीया	२	८			२	५०.०००		१	५.०००		१८	५४.०००		३	२.२५०							
	विभाग स्तर					०	०.०००		०	०.०००		०	०.०००		०	०.०००								
नागपूर विभाग		६	१८	६३	०.०००	०.०००	१८	४५०.०००	०.०००	७	०	३५.०००	०.०००	१६१	०	४८३.०००	०.०००	६१	०	४५.७५०	०.०००			
३५	कृषि आयुक्तालय स्तर				१५०.०००			०.०००				०.०००		०	०.०००		०	०.०००		०	०.०००			
एकूण कृषि विभाग		३४	१०	३५१	१५०.०००	०.०००	८४	२१००.०००	०.०००	४७	०	२३५.०००	०.०००	९०७	०	२६७५.०००	०.०००	५१६	०	३८७.०००	०.०००			
३६	एनसीआयपीएम, नवी दिल्ली				२००.०००			०.०००				०.०००		०	०.०००		०	०.०००		०	०.०००			
३७	एमएयु, परभणी				१००.०००			०.०००				०.०००		०	०.०००		०	०.०००		०	०.०००			
३८	एमपीकेव्ही, राहुरी				१००.०००			०.०००				०.०००		०	०.०००		०	०.०००		०	०.०००			
३९	डॉ.पीडीकेव्ही, अकोला				१००.०००			०.०००				०.०००		०	०.०००		०	०.०००		०	०.०००			
४०	डॉ. बीएसकेकेव्ही, दापोली				१००.०००			०.०००				०.०००		०	०.०००		०	०.०००		०	०.०००			
४१	डीएसआर, इंदोर				५०.०००			०.०००				०.०००		०	०.०००		०	०.०००		०	०.०००			
४२	सीआयसीआर, नागपूर				१००.०००			०.०००				०.०००		०	०.०००		०	०.०००		०	०.०००			
४३	आयआयपीआर, कानपूर				११०.०००			०.०००				०.०००		०	०.०००		०	०.०००		०	०.०००			
४४	सीआरआरआय, कटक				११०.०००			०.०००				०.०००		०	०.०००		०	०.०००		०	०.०००			
४५	क्रीडा, हैद्राबाद				११०.०००			०.०००				०.०००		०	०.०००		०	०.०००		०	०.०००			
४६	एनआयपीएचएम, हैद्राबाद				५०.०००			०.०००				०.०००		०	०.०००		०	०.०००		०	०.०००			
४७	एनआयसी, पुणे				०.०००			०.०००				०.०००		०	०.०००		०	०.०००		०	०.०००			
एकूण संस्था		०	०	११३०.०००	०.०००	०	०	०.०००	०.०००	०	०	०.०००	०.०००	०	०	०.०००	०.०००	०	०	०.०००	०.०००			
एकूण राज्य		१०	३५१	१२८०.०००	०.०००	८४	०	२१००.०००	०.०००	४७	०	२३५.०००	०.०००	९०७	०	२६७५.०००	०.०००	५१६	०	३८७.०००	०.०००			

मासिक प्रगती अहवाल
पिकांवरील कीड रोग सर्वेक्षण व सल्ला प्रकल्प (क्रॉपसॅप) २०१६-१७

माहे : अखेर
रु.हजारात

अ. क्र.	विभाग/ संस्था	जिल्हा	उप विभाग संख्या	तालुके संख्या	विभागीय कृषि सहसंचालक, कृषि विद्यापिठे व त्यांच्या जिल्हा प्रतिनिधी तसेच, सहभागी संस्थांसाठी आकस्मिक निधी		कापूस, सोयाबीन, भात, तूर व हरभरा पिकविणान्या प्रत्येक गावामध्ये ट्रॅडव्हायजरी प्रसिध्दीसाठी आकस्मिक निधी रक्कम रु. ५.०० हजार प्रति तालुका याप्रमाणे ३५१ तालुक्यांसाठी ३१ आठवड्यांकरिता				प्रत्येक जिल्ह्यासाठी एक कृषि विज्ञान केंद्र प्रतिनिधीच्या प्रवास इंधन व आकस्मिक निधी प्रती केव्हीके रु. ३०,०००/- याप्रमाणे		क्रॉपसॅप प्रकल्पातील सर्व कार्यक्रमाचे समन्वयन तसेच भात पिकासाठी नियुक्त सर्वेक्षण चमूसाठी लॅपटॉप, कॅमेरा, भिंग, जीपीएस उपकरणे इ.ची खरेदी करणे		एकूण आर्थिक	
					आर्थिक		भौतिक		आर्थिक		आर्थिक		आर्थिक		लक्ष	साध्य
					लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य		
१	२	३	४	५	८२	८३	८४	८५	८६	८७	८८	८९	९०	९१	९२	९३
१	ठाणे	पालघर	२	८			१६		३२.०००		३०.०००				११९४.८२५	०.०००
२		ठाणे	१	५			११		२२.०००		३०.०००				७८५.५००	०.०००
३		रायगड	४	१५			२५		५०.०००		३०.०००				१९५०.०००	०.०००
४		रत्नागिरी	३	९			१५		३०.०००		३०.०००				१२५२.५००	०.०००
५		सिंधुदुर्ग	२	८			१३		२६.०००		३०.०००				१०१९.०००	०.०००
		विभाग स्तर			५५.०००	०.०००	०	०	०.०००						७५४.५५०	०.०००
	ठाणे विभाग	५	१२	४५	५५.०००	०.०००	८०	०	१६०.०००	०.०००	१५०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	६९५६.३७५	०.०००
६	नाशिक	नाशिक	४	१५			३३		६६.०००		३०.०००				१९९०.१५०	०.०००
७		धुळे	१	४			२२		४४.०००		३०.०००				१३८३.३५०	०.०००
८		नंदुरबार	२	६			२१		४२.०००		३०.०००				१३१४.१५०	०.०००
९		जळगांव	३	१५			५२		१०४.०००		३०.०००				३३३७.५००	०.०००
		विभाग स्तर				५५.०००	०.०००	०	०	०.०००						१५९९.४२५
	नाशिक विभाग	४	१०	४०	५५.०००	०.०००	१२८	०	२५६.०००	०.०००	१२०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	९६२६.५७५	०.०००
१०	पुणे	पुणे	३	१३			२४		४८.०००		३०.०००				१५३६.७५०	०.०००
११		अहमदनगर	४	१४			४२		८४.०००		३०.०००				२२४५.५००	०.०००
१२		सोलापूर	३	११			१७		३४.०००		३०.०००				६३४.१५०	०.०००
		विभाग स्तर				५५.०००	०.०००	०	०	०.०००						८२९.१२५
	पुणे विभाग	३	१०	३८	५५.०००	०.०००	८३	०	१६६.०००	०.०००	९०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	५२४५.५२५	०.०००
१३	कोल्हापूर	सातारा	४	११			१९		३८.०००		३०.०००				११२५.३५०	०.०००
१४		सांगली	३	१०			१५		३०.०००		३०.०००				८९८.९५०	०.०००
१५		कोल्हापूर	३	१२			२२		४४.०००		३०.०००				१९३१.३५०	०.०००
		विभाग स्तर	०	०		५५.०००	०.०००	०	०	०.०००						७८०.९२५
	कोल्हापूर विभाग	३	१०	३३	५५.०००	०.०००	५६	०	११२.०००	०.०००	९०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	४७३६.५७५	०.०००
१६	औरंगाबाद	औरंगाबाद	३	९			४७		९४.०००		३०.०००				३१५७.३५०	०.०००
१७		जालना	२	८			४५		९०.०००		३०.०००				३२१७.३५०	०.०००
१८		बीड	३	११			६०		१२०.०००		३०.०००				३७९०.३००	०.०००
		विभाग स्तर	०	०		५५.०००	०.०००	०	०	०.०००						२०३०.४७५
	औरंगाबाद विभाग	३	८	२८	५५.०००	०.०००	१५२	०	३०४.०००	०.०००	९०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	१२९९५.४७५	०.०००
१९	लातूर	लातूर	२	१०			५८		११६.०००		३०.०००				२९८२.०५०	०.०००
२०		उस्मानाबाद	२	८			३५		७०.०००		३०.०००				१५६२.७००	०.०००
२१		परभणी	१	९			४५		९०.०००		३०.०००				२८५३.१००	०.०००
२२		हिंगोली	१	५			३६		७२.०००		३०.०००				२१४७.३५०	०.०००
२३		नांदेड	३	१६			७५		१५०.०००		३०.०००				४३०६.४५०	०.०००
		विभाग स्तर				५५.०००	०.०००	०	०	०.०००						२९३६.१७५
	लातूर विभाग	५	९	४८	५५.०००	०.०००	२४९	०	४९८.०००	०.०००	१५०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	१६७८७.८२५	०.०००

मासिक प्रगती अहवाल

पिकांवरील कीड रोग सर्वेक्षण व सल्ला प्रकल्प (क्रॉपसॅप) २०१६-१७

माहे : अखेर
रु.हजारात

अ. क्र.	विभाग/ संस्था	जिल्हा	उप विभाग संख्या	तालुके संख्या	विभागीय कृषि सहसंचालक, कृषि विद्यापिठे व त्यांच्या जिल्हा प्रतिनिधी तसेच, सहभागी संस्थांसाठी आकस्मिक निधी		कापूस, सोयाबीन, भात, तूर व हरभरा पिकविणाऱ्या प्रत्येक गावामध्ये ऍडव्हायजरी प्रसिध्दीसाठी आकस्मिक निधी रक्कम रु. ५.०० हजार प्रति तालुका याप्रमाणे ३५१ तालुक्यांसाठी ३१ आठवड्यांकरिता		प्रत्येक जिल्ह्यासाठी एक कृषि विज्ञान केंद्र प्रतिनिधीच्या प्रवास इंधन व आकस्मिक निधी प्रती केव्हीके रु. ३०,०००/- याप्रमाणे		क्रॉपसॅप प्रकल्पातील सर्व कार्यक्रमाचे समन्वयन तसेच भात पिकासाठी नियुक्त सर्वेक्षण चमूसाठी लॅपटॉप, कॅमेरा, भिंग, जीपीएस उपकरणे इ.ची खरेदी करणे		एकूण आर्थिक			
					आर्थिक		भौतिक		आर्थिक		आर्थिक		आर्थिक		लक्ष	साध्य
					लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य	लक्ष	साध्य		
१	२	३	४	५	८२	८३	८४	८५	८६	८७	८८	८९	९०	९१	९२	९३
२४	अमरावती	अमरावती	३	१४			७५		१५०.०००		३०.०००				४२७०.७००	०.०००
२५		बुलढाणा	३	१३			७५		१५०.०००		३०.०००				४१०८.०५०	०.०००
२६		अकोला	२	७			५५		११०.०००		३०.०००				२७९२.३००	०.०००
२७		वाशिम	१	६			४९		९८.०००		३०.०००				२६२९.१००	०.०००
२८		यवतमाळ	४	१६			९३		१८६.०००		३०.०००				५४८७.०००	०.०००
		विभाग स्तर				५५.०००		०		०.०००						३९३२.१७५
अमरावती विभाग		५	१३	५६	५५.०००	०.०००	३४७	०	६९४.०००	०.०००	१५०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	२३२१९.३२५	०.०००
२९	नागपूर	चंद्रपूर	४	१५			४६		९२.०००		३०.०००				३२३६.१५०	०.०००
३०		गडचिरोली	३	१२			१६		३२.०००		३०.०००				१५६६.५५०	०.०००
३१		वर्धा	३	८			४१		८२.०००		३०.०००				२७४२.१५०	०.०००
३२		नागपूर	४	१३			५८		११६.०००		३०.०००				३५४७.९००	०.०००
३३		भंडारा	२	७			१८		३६.०००		३०.०००				१४०५.७५०	०.०००
३४		गोंदीया	२	८			१८		३६.०००		३०.०००				१५०६.५५०	०.०००
	विभाग स्तर				५५.०००		०		०.०००						२६३८.५७५	०.०००
नागपूर विभाग		६	१८	६३	५५.०००	०.०००	१९७	०	३९४.०००	०.०००	१८०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	१६६४३.६२५	०.०००
३५	कृषि आयुक्तालय स्तर				२००.०००		०		०.०००				५००.०००		२८५०.०००	०.०००
एकूण कृषि विभाग		३४	९०	३५१	६४०.०००	०.०००	१२९२	०	२५८४.०००	०.०००	१०२०.०००	०.०००	५००.०००	०.०००	९८२५९.३००	०.०००
३६	एनसीआयपीएम, नवी दिल्ली				२००.०००		०		०.०००						१३२४.०००	०.०००
३७	एमएयु, परभणी				१९५.०००		०		०.०००						८०३.५००	०.०००
३८	एमपीकेव्ही, राहुरी				२२५.०००		०		०.०००						१९५६.७००	०.०००
३९	डॉ.पीडीकेव्ही, अकोला				२४०.०००		०		०.०००						१३५७.०००	०.०००
४०	डॉ. बीएसकेकेव्ही, दापोली				१५०.०००		०		०.०००						५८९.०००	०.०००
४१	डीएसआर, इंदोर				७५.०००		०		०.०००						४६४.०००	०.०००
४२	सीआयसीआर, नागपूर				५०.०००		०		०.०००						४८९.०००	०.०००
४३	आयआयपीआर, कानपूर				५०.०००		०		०.०००						४९९.०००	०.०००
४४	सीआरआरआय, कटक				५०.०००		०		०.०००						५२३.०००	०.०००
४५	क्रीडा, हैद्राबाद				५०.०००		०		०.०००						७०४.५००	०.०००
४६	एनआयपीएचएम, हैद्राबाद				२५.०००		०		०.०००						४२५.०००	०.०००
४७	एनआयसी, पुणे				५०.०००		०		०.०००						२६०६.०००	०.०००
एकूण संस्था		०	०	१३६०.०००	०.०००	०	०	०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	०.०००	११७४०.७००	०.०००
एकूण राज्य		९०	३५१	२०००.०००	०.०००	१२९२	०	२५८४.०००	०.०००	१०२०.०००	०.०००	५००.०००	०.०००	११००००.०००	०.०००	